

①

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2019-20

Place – Agricultural Product Market Committee,
Islampur. Dist. Sangli

Date - 31/10/2019

Type – Agricultural Product.

Class - B.A. I & II

Days – One day

Co-ordinator - Dr. Vansha Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study of fruit processing.
- 2) To study of fruit processing industry.
- 3) To study of working of the market committee.
- 4) To study Marketing process [Packaging, Labeling etc]

Signature
IQAC,
Co-ordinator,
 Malati Vasantdada Patil Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

Signature
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli

स्थापना - १९४८

फोन (०२३४२) २२२०५६, २२२०४७

इस्लामपूर कृषि उत्पन्न बाजार समिती, इस्लामपूर.

ता. वाळवा, जि. सांगली.

Agricultural Produce Market Committee, Islampur.

Tal. Walwa, Dist. Sangli.

जावक क्र. १९९/१९८ - २०

दिनांक - ३१/१०/२०१९

प्रति ,
मा . प्राचार्य ,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय ,
इस्लामपूर ,

विषय :- अभ्यास भेट .

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र व गृहशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थिनी व विभाग प्रमुख यांनी आमच्या उद्योग समुहाला भेट देवून सर्व फळ प्रक्रिया उद्योगाची व बाजार समिती कामकाजाची अभ्यासपुरक माहिती घेतली . पुढील उपक्रमांना शुभेच्छा.....

कळावे ,

आपला विश्वासू ,

सचिव,

कृषि उत्पन्न बाजार समिती, इस्लामपूर.

मोबा. नंबर-८६०००८९२२०

अनु. नंबर	विद्यार्थिनीचे नाव	रोल नंबर
१	आंबेकरी सिमरन सिकंदर	२
२	चव्हाण शितल शंकर	८
३	धुमाळे पुजा प्रदिप	१२
४	घोरपडे अनघा नानासो	१४
५	माळी ज्योती संजय	४३
६	माने रोहिणी सुनिल	४६
७	मोरे अश्विनी संपत	५१
८	नाईक पुजा शिवाजी	५३
९	पाटील कोमल रमेश	६१
१०	पाटील मयूरी प्रकाश	६२
११	पवार स्वप्नाली धोंडीराम	८७
१२	साळुंखे ऐश्वर्या संपत	८९
१३	सपकाळ पुजा सुभाष	९२
१४	ठोबरे पुजा विनोद	११०
१५	वाघमारे निकीता विकास	११६

[Signature]
प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि. सांगली-४९५४०९

[Signature]

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

[Signature]

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

6

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2019 - 20

Place – Malwa Taluka Self Help Women's Netting Garment
Co. Soci. , Islampur - Dist. Sangli

Date - 26/12/2019

Type – Garment

Class - B.A.II and Fashion Designing.

Days – One day .

Co-ordinator - Dr. V. Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belutkar

SK Hegish
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Dr. A. L. Belutkar
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study the cutting process.
- 2) To study the stitching process.
- 3) Information on modern sewing machines.
- 4) To study the finishing process.
- 5) To study the dyeing process.

[Signature]

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

[Signature]
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

"Bahujan Hitay Bahujan Sukhay"

Walwa Taluka Education Society's

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि. सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर
एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal. Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.
Ph. (02342) 223062

- UGC Recog - 2(f) & 12(B) f, 8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004
- NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.
- Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
- E-mail : malati2010@rediffmail.com
- Website : www.malaticollege.com
- Mah. Govt. Reg. No. NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug. 1989.

Ref. No. MVPM. २५५१ / २०१९-२०

Date : 30/11/2019

प्रति

मा. चेअरमन

वाळवा तालुका स्वयंसहायता महिला नेटिंग गारमेंट

सह. संस्था मर्या. इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय — अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिजायनिंग कोर्सच्या विद्यार्थींनी अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या गारमेंट्स शॉप देऊन अभ्यासपूरक माहिती घेणार आहेत. तरी आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे

PRINCIPAL
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

आपल्या विश्वासू

[Signature]

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

रजि. नं. एस.ए.एन./पी.आर.डी.(आय.)/१९६३/२००७-२००८ सन २००८

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला नेटिंग गारमेंट सह. संस्था मर्या, इस्लामपूर, ता.वाळवा, जि.सांगली

जा.क्र. २५५१

दि. २६ / १२ / २०१९

प्रति,

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील,

कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

विषय - अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिझायनिंग कोर्स च्या विद्यार्थीनी व विभाग प्रमुख सौ. व्ही. वाय. पाटील यांनी आमच्या गारमेंटला दि. २६.१२.२०१९ रोजी भेट देऊन पुढील विभागाची अभ्यास पूरक माहिती घेतली.

Cutting -

Stitching -

Finishing -

पुढील उपक्रमासाठी शुभेच्छा.

कळावे

आपला विश्वास

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला
नेटिंग गारमेंट सहकारी संस्था मर्या,
इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली.

प्लॉट नं. ई-२७, एम.आय.डी.सी., इस्लामपूर, ता.वाळवा, जि.सांगली. ४१५ ४०९

Email ID : sangram.wmg@gmail.com Mob.8007871108, 9730047777

अनु. नंबर	विद्यार्थिनीचे नाव	रोल नंबर
१	आंबेकरी सिमरन सिकंदर	२
२	चव्हाण शितल शंकर	८
३	धुमाले पुजा प्रदिप	१२
४	घोरपडे अनधा नानासो	१४
५	माळी ज्योती संजय	४३
६	माने रोहिणी सुनिल	४६
७	मोरे अश्विनी संपत	५१
८	नाईक पुजा शिवाजी	५३
९	पाटील कोमल रमेश	६१
१०	पाटील मयूरी प्रकाश	६२
११	पवार स्वप्नाली धोंडीराम	८३
१२	साळुंखे ऐश्वर्या संपत	८९
१३	सपकाळ पुजा सुभाष	९२
१४	डोबरे पुजा विनोद	११०
१५	वाघमारे निकीता विकास	११६

पोतारी,
मालती दत्त दादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (अर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि. सांगली-४९५४०९

Shreshth
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Shreshth
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2019-20

Place – Rajmane furniture shop, Islampur.

Date – 24/08/2019

Type – Furniture shop

Class – B.A.II

Days – One day

Co-ordinator – Dr. Varsha Y. Patil.

Principal – Dr. A.L. Belvatkar.

IOAC,
 Co-ordinator,
 Malati Vasantdada Patil Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
 MALATI VASANTDADA PATIL
 KANYA MAHAVIDYALAYA,
 (Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

To study :

- 1) Types of furniture.
- 2) Rate of furniture. (Prices)
- 3) Maintenance of furniture.
- 4) Information on modern furniture.
- 5) Furniture currently in demand.
- 6) Home delivery service facility.

Arthesh
IQAC,
Co-ordinator,
 Malati Vasantdada Paril Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
 (Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

Walwa Taluka Education Society's

मालती वसंतदादा पाटील

Malati Vasantdada Patil

कन्या महाविद्यालय

Kanya Mahavidyalaya

(कला व वाणिज्य)

(Arts & Commerce)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

ISLAMPUR-415 409. Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

NAAC Accredited with 'B' Grade

M.A., M.Phil., Ph.D.

फोन (०२३४२) २२३०६२

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Ph.(02342) 223062

● UGC Recog - 2(f) & 12(B) f,8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 ● NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. ● Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
● E-mail : malati2010@rediffmail.com ● Website : www.malaticollege.com ● Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVBm, 23 rd Aug. 1989.

Ref. No. MVPM. समसा/2019-20

Date : 22/08/2019

o/c

प्रती,

मा. व्यवस्थापक

राजमाने फर्निचर शॉप, इस्लामपूर.

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या फर्निचर शॉप ला बी.ए. भाग २ च्या विद्यार्थिनी व विभाग प्रमुख डॉ. सौ. व्ही. वाय. पाटील भेट देणार असून त्यांना भेटीची तारीख व वेळ देऊन अभ्यासपूरक माहिती दयावी ही विनंती

Dr. Ankush L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

ASD

Dr. Ankush L. Belvatkar
आपल्या विश्वासू
प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि.सांगली. ४१५४०९

मोबा. नंबर-८६०००८९२२०

15

अनु. नंबर	विद्यार्थिनीचे नाव	रोल नंबर
१	आंबेकरी सिमरन सिकंदर	२
२	चव्हाण शितल शंकर	८
३	धुमाले पुजा प्रदिप	१२
४	घोरपडे अनघा नानासो	१४
५	माळी ज्योती संजय	४३
६	माने रोहिणी सुनिल	४६
७	मोरे अश्विनी संपत	५१
८	नाईक पुजा शिवाजी	५३
९	पाटील कामल रमेश	६१
१०	पाटील मयूरी प्रकाश	६२
११	पवार स्वानाली धोंडीराम	८७
१२	साळुंखे ऐश्वर्या संपत	८९
१३	सपकाळ पुजा सुभाष	९२
१४	डोबरे पुजा विनोद	११०
१५	बाघमारे निकीता विकास	११६

पोतारी,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (अर्ट्स & कॉमर्स)
इलामपूर, जिल्हा संगली-४१५४०९

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

(19)

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2019 - 20

Place – Anganwadi No. 166, Ambedkar Nagar and.
Anganwadi No. 169 Ahilya Nagar, Kumbharwadi,
Date - Urin Islampur, Tal. Walwa, Dist. Sangli

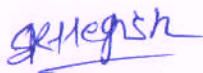
Type – Anganwadi

Class - B.A.II

Days – One day

Co-ordinator - Dr. V. Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- ① Study of Anganwadi Facilities.
- 2) ^{To study} 1) Nutritional diet information.
- 3) ^{To study} 1) Maternal and child health check-up information.
- 4) ^{To study} 1) Information on special facilities for malnourished children.

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
 Malati Vasantdada Patil Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटील

कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

Malati Vasantdada Patil

Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal. Walwa, Dist. Sangli.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

- UGC Recog - 2(f) & 12(B) f, 8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 • NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. • Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
- E-mail : malati2010@rediffmail.com • Website : www.malaticollege.com • Mah. Govt. Reg. No. NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug. 1989.

Ref. No. MVPM. समस/2019-20

प्रति,

Date : 22/12/2019

मा. श्री. संगिता पेटकर (अंगणवाडी सेविका)
कुमारगल्ली,
उदनी, इस्लामपूर.

विषय-अभ्यासभेटीस परवानगी मिळणे बाबत.....

महाराज,

आमच्या महाविद्यालयातील बी.ए.भाग-२ वर्गातील होमसायन्स विषय व बालवाडी शिक्षिका प्रशिक्षण अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थीनी आणि समन्वयक आपल्या अंगणवाडीस भेट देणार असून त्यांना आपल्यास सोयीस्कर दिनांक व वेळ कळवून या अभ्यास भेटीस परवानगी द्यावी ही विनंती.

कळावे,

Smr

gmegeth

IQAC,
Co-ordinator,

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

आपला विश्वासू
Principal
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
#-415409, Dist. Sangli

थोडक्यात...

आंबेडकरनगर येथील अंगणवाडीस भेटी प्रसंगी मालती कन्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थीनी समवेत सुवर्णा चौधरी, डॉ. वर्षा पाटील, डॉ. मेघा पाटील, संगीता पेठकर...

मालती कन्या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थीनींची अंगणवाडीस भेट

इस्लामपूर • प्रतिनिधी

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालयामधील होमसायन्स विभाग आणि बालवाडी शिक्षिका अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थीनींनी एकात्मिक बालविकास योजना नागरी प्रकल्प सांगली अंतर्गत इस्लामपूर मधील अंगणवाडी क्र. १६६ आंबेडकर नगर व अंगणवाडी क्र. १६९ अहिल्यानगर, कुंभार गल्ली येथे भेट देऊन अभ्यास पूरक माहिती घेतली. अंगणवाडी सेविका सौ. सुवर्णा चौधरी यांनी अंगणवाडीचे महत्व, योजना, लाभ, कार्यक्रम वेळापत्रक, लाभार्थी, राबवले जाणारे उपक्रम या विषयी सविस्तर माहिती दिली. डॉ. वर्षा पाटील यांनी यावेळी भेटीचा उद्देश स्पष्ट केला. डॉ. मेघा संजय पाटील यांनी बालवाडी शिक्षकेचे बालकांच्या विकासातील योगदान याविषयी मत मांडले. यावेळी संगीता पेठकर व सौ. कांवळे उपस्थित होत्या. या उपक्रमासाठी प्राचार्य अंकुश बेलवटकर यांचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाले. अनघा घोरपडे व शुभांगी डांगे यांनी आभार मानले.

मोबा. नंबर-८६०००८९२२०

अनु. नंबर	विद्यार्थिनीचे नाव	रोल नंबर
१	आंबेकरी सिमरन सिकंदर	२
२	चव्हाण शितल शंकर	८
३	धुमाळे पुजा प्रदिप	१२
४	घोरपडे अनघा नानासो	१४
५	माळी ज्योती संजय	४३
६	माने रोहिणी सुनिल	४६
७	मोरे अश्विनी संपत	५१
८	नाईक पुजा शिवाजी	५३
९	पाटील कोमल रमेश	६१
१०	पाटील मयूरी प्रकाश	६२
११	पवार स्वप्नाली धोंडीराम	८७
१२	साळुंखे ऐश्वर्या संपत	८९
१३	सपकाळ पुजा सुभाष	९२
१४	ठोबरे पुजा विनोद	११०
१५	वाघमारे निकीता विकास	११६

[Signature]

प्रो.टार्य,
मालती वसुंधरा पाटील कन्या
महाविद्यालय (जाटसु & कॉमर्स)

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year - 2018-19

Place - Shetkari Vinkari Sah. Soot Ceirani Ltd.,
Islampur. Tal. walur, Dist. Sangli

Date - 09/10/2018

Type - Soot Ceirani

Class - B.A.-II & Fashion Designing

Days - One day.

Co-ordinator - Dr. V. Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belavathkar

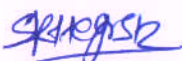

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
Arts & Commerce
Islampur-415405, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To observe Yarn- processing
To Study :
- 2) Types of Yarn
- 3) Weaving Methods of clothes
- 4) Knitting process
- 5) Yarn Dying
- 6) Cloth Dying
- 7) Garment making
- 8) Types of Sewing machines – Cutting, embroidery
computerized machine etc.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

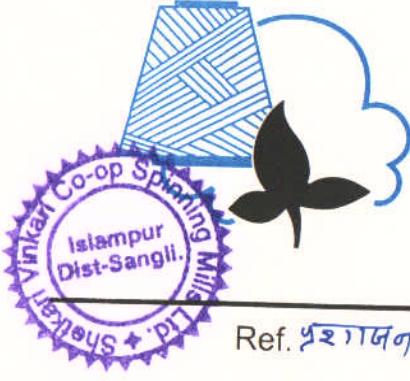
Shetkari Vinkari Sah. Soot Girani Ltd., Islampur

A. 20/2/1, M.I.D.C. Area, Islampur, Tal. Walwa, Dist.- Sangli. (Maharashtra)

शेतकरी विणकरी सहकारी सूत गिरणी लि., इस्लामपूर

ए. २०/२/१, एम.आय.डी.सी. एरिया, इस्लामपूर. ता. वाळवा, जि.सांगली.

☎ (02342) 226801 /2 /3, 220739, FAX: (02342) 220018

Ref. प्रशासन- 480-2018-14

Date :

Date: 11.10.2018

To,

The Principal,

Malati Kanya Mahavidyalaya,

Islampur.

Subject: Thanks giving for industrial visit.

Dear Sir / Madam,

As per subject above, herewith we acknowledge and thank you for the industrial visit to all units of '**Rajarambapu Group of Textile Industries**', which comprises of complete value addition chain of textile manufacturing facilities from Cotton (Raw) to Readymade Garments i.e. **Raw to Readymade** in a single campus.

Your professors, students of Home Science and Commerce departments visited all units on Saturday, 09th October 2018.

Thanking you.

Yours faithfully,

Mohan Adake

Office Superintendent

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मोबा. नंबर-८६०००८९२२०

अनु. नंबर	विद्यार्थिनीचे नाव	शेळ नंबर
१	आंबेकरी सिमरन सिकंदर	२
२	चव्हाण शितल शंकर	८
३	धुमाले पुजा प्रदिप	१२
४	घोरपडे अनघा नानासो	१४
५	माळी ज्योती संजय	४३
६	माने रोहिणी सुनिल	४६
७	मोरे अश्विनी संपत	५१
८	नाईक पुजा शिवाजी	५३
९	पाटील कामल रमेश	६१
१०	पाटील मयूरी प्रकाश	६२
११	पवार स्वप्नाली धोंडीराम	८७
१२	माळुखे ऐश्वर्या संपत	८९
१३	सपकाळ पुजा सुभाष	९२
१४	ओवरे पुजा विनोद	११०
१५	वाघमारे निकीता विकास	११६

पाटील,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि. सांगली-४१५४०९

SK Hegde
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2018-2019

Place – Krishidoot Agro Farm Padawalwadi,
Tal. walwa, Dist. sangli

Date - 01/03/2019

Type – Agro farm.

Class - B.A.II

Days – One day.

Co-ordinator - Dr. V. Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belvatkar.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- Learning about
To Study :
- 1) Information on organic products.
(Jaggery Powder, Pili, vegetables etc)
- 2) Honey preparation information
- 3) Grading of product
- 4) Packaging Information
- 4) Marketing Information.
- 4) Motivating girls for organic product -
business.

Signature
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Signature
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

ता. तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

"Bahujan Hitay Bahujan Sukhay"

Walwa Taluka Education Society's

मलती वसंतदादा पाटील

कन्या महाविद्यालय

(Arts & Commerce)

मपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि. सांगली.

प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

**Malati Vasantdada Patil
Kanya Mahavidyalaya**

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal. Walwa, Dist. Sangli.

Principal : **Dr. Ankush L. Belvatkar**

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph. (02342) 223062

Recog - 2(f) & 12(B) f, 8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 • NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. • Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
Mail : malati2010@rediffmail.com • Website : www.malaticollege.com • Mah. Govt. Reg. No. NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug. 1989.

No. MVPM. समश्र 12018/19

o/c

Date : 25/02/2019

प्रति

सौ. वर्षा सचिन येवले

कृषीदूत अग्रो फार्म, पडवळवाडी,

ता. वाळवा, जि. सांगली.

विषय — Study Visit बाबत...

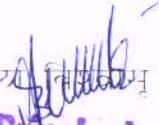
महोदया,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थीनी व विभाग प्रमुख आपल्या कृषीदूत अग्रो फार्म ला भेट देऊन अभ्यासपूर्ण माहिती घेण्यासाठी येणार आहेत. तरी आपली तारीख व वेळ कळवावी ही विनंती.

कळावे

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

आपला विभाग

Principal
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409 Dist.

दि - ११/३/२०१९. (३)
शुक्रवार

प्रति,

मा. प्राचार्य

मालती कन्या महाविद्यालय, इस्लामपुर.

विषय :- study visit बाबत.

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विभागात विद्यार्थिनी व विभाग प्रमुख डॉ. सौ. वर्षा पाटील मैडम यांनी आमच्या कृषीदत्त अँगो फार्म ला भेट देऊन सेंद्रिय गूळ, गूळपाकडर, गूळकळी, त्याचबरोबर सेंद्रिय कुडकाने तृणधान्ये व डाळी इ. च्या ग्रेडिंग, पॅकेजिंग व मार्केटिंग विषयी अभ्यास पुरक माहिती घेतली. त्यांच्या पुढील उपक्रमांना शुभेच्छा.

आपली विश्वासू,

कृषीदत्त अँगो फार्म
पडवळवाडी.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

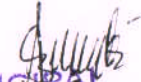

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	दमामे रूपाली वसंत	२६	
२	देशमुख अर्चना बाजीराव	२०	
३	घोलप स्नेहा आनंदा	३५	
४	घोलप सोनाली अनिल	३६	
५	खोत काजल विलास	५४	
६	कोळेकर कोमल आनंदा	५५	
७	कोळेकर प्रणौती विकास	५६	
८	कुलकर्णी वैष्णवी उमेश	६०	
९	माने अश्विनी भगवान	६८	
१०	पाटील आकांक्षा धोडीराम	८७	
११	पाटील आश्लेषा सुरेश	९०	
१२	पाटील मनिषा आनंदराव	९६	
१३	पाटील प्रणाली जयसिंग	९९	
१४	पवार सारिका पोपट	१०९	
१५	शिंंगाडे निशा राजेश	१२९	
१६	उधळे काजल संजय	१४९	

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur
(Arts & Commerce)
Islampur, Dist. Sangli-415409

कृषी विभाग महाराष्ट्र राज्य

महाराष्ट्र शासन

आत्मा सांगली

कृषी तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (आत्मा) अंतर्गत
परंपरागत कृषी विकास योजना

सेंद्रीय शेती

शेतकरी ते ग्राहक थेट विक्री

आमची सेंद्रीय उत्पादने

- धान्य
- पेरु
- भाजीपाला
- गुळपावडर
- कडधान्य
- फळे
- मध
- देशी बि-बियाणे
- डाळी
- शेवगा
- गुळ
- मशरूम

कृषिदूत^{TM}
अंग्रे फार्म

पडवळवाडी ता. वाळवा जि. सांगली.

श्री. तानाजी येवले मो. ९९७५९८५९५३

श्री. सचिन येवले (ABM, BSc. Agri.)

मो. ८८८८९५८५५३, ८५३०८९५२५९

सौ. वर्षा येवले (BSc. Agri.) मो. ९०९६५३८९४९

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year - 2018-19

Place - Agricultural Produce Market
Committee, Islampur.

Date - 19/10/2018

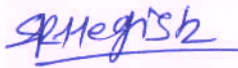
Type - Agricultural Product.

Class - B.A.II

Days - One day.

Co-ordinator - Dr. Varsha Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study of Fruit processing.
- 2) To study of fruit processing Industry.
- 3) To study of working of the market committee.
- 4) Marketing process.

Sr. 11/12/15/16

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Principal
PRINCIPAL,

MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

स्थापना - १९४८

फोन (०२३४२) २२२०५६, २२२०४७

इस्लामपूर कृषि उत्पन्न बाजार समिती, इस्लामपूर.

ता. वाळवा, जि. सांगली.

Agricultural Produce Market Committee, Islampur.

Tal. Walwa, Dist. Sangli.

जावक क्र. २३६१९८-१९

दिनांक - १९/१०/२०१८

प्रति,

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय,

इस्लामपूर,

विषय :- अभ्यास भेट .

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र व गृहशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थिनी व विभाग प्रमुख यांनी आमच्या उद्योग समुहाला भेट देवून सर्व फळ प्रक्रिया उद्योगाची व बाजार समिती कामकाजाची अभ्यासपुरक माहिती घेतली . पुढील उपक्रमांना शुभेच्छा.....

कळावे ,

आपला विश्वासू ,

सचिव,

कृषि उत्पन्न बाजार समिती, इस्लामपूर.

मोबा. नंबर-८६०००८९२२०

अनु सं सं	विद्यार्थिनीचे नाव	गेल संवर
१	आंबेकरी सिमरन मिकंदर	२
२	चव्हाण शिबल शंकर	८
३	धुमाळे पुजा प्रतिप	१२
४	धोसपडे अनथा वानारसो	१४
५	माळी ज्योती संजय	४३
६	माने गतिष्ठा सुनिल	४६
७	मोरे अश्विनी संपत	५१
८	नाईक पुजा शंकाजी	५३
९	पारजात कामल संजय	६१
१०	पारजात मधुरी प्रकाश	६२
११	पवार सविता श्री भांडारीस	८०
१२	सामंतरी पार्वती संता	८१
१३	समकल पद्मा सुभाष	९०
१४	डोबरे पुजा विनाय	११०
१५	चाधमारे निमीता विकास	११६

पोताय,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इसलामपुर, तालुका संगली-४१५४०९

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2018-19

Place – Ayyangar Bakery, Islampur.

Date - 29/08/2018

Type – Bakery unit. / product.

Class - B.A. II

Days – One day.

Co-ordinator - Dr. V. Y. BH

Principal - Dr. A. L. Belvatkar.

SP Hegde
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

[Signature]
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study of bakery products.
- 2) Information on bakery equipments, tools and materials.
- 3) Study of packaging information.
- 4) Information of modern equipment.
- 5) Study of marketing.
- 6) Information about cold storage/Ice cake etc.
- 7) Motivating students for 'Bakery Business'

Signature

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Signature

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटील
कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil
Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

- UGC Recog - 2(f) & 12(B) f.8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004
- NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.
- Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
- E-mail : malati2010@rediffmail.com
- Website : www.malaticollege.com
- Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVBM, 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVPM. २२३४२ / २०१८-१९

Date : २५/०८/२०१८

प्रति

मा. व्यवस्थापक

अख्यंगार बेकरी, इस्लामपूर.

ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय — अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयान्या विद्यार्थींनी अभ्यासक्रमाना एक भाग म्हणून आपल्या बेकरी युनिटला भेट देऊन अभ्यासपूरक माहिती घेणार आहेत. तरी आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

आपला विश्वास

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

प्रति,
मा. प्राचार्य,
मा. मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

विषय :- अभ्यास बैठिकांबाबत - - -

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विभागाच्या विद्यार्थिनी व विभागप्रमुख प्रा. सौ. व्ही. वाय. पाटील मेडम यांनी आमच्या बेंकरीना बैठकेकून खालील सर्व अभ्यासपुर्वक माहिती देतली.

- ① बेंकरी युनिट
- ② प्रोसेसिंग युनिट
- ③ आयसिंग युनिट
- ④ पॅकिंग युनिट
- ⑤ स्टोरेज युनिट

धन्यवाद.

Prakash

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
Arts & Commerce
Islampur, Dist. Sangli

आपला विश्वासू
Mr. Chandan K. P.

Bu

Ayyangar Bakery
Proprietor

मोबा. नंबर--८६०००८९२२०

अनु. नंबर	विद्यार्थिनीचे नाव	गेल नंबर
१	अंबिकरी निमरन मिर्कंदर	२
२	चव्हाण शितल शंकर	८
३	भुमाले पुजा प्रदिप	१२
४	घोरपडे अनधा नानासा	१४
५	माळी ज्योती मंगय	४३
६	माने रोहिणी सुनिल	४६
७	मोर अश्विनी संपत	५०
८	साईर पुजा शिवाजी	५३
९	पाटील कामळ रमेश	६१
१०	पाटील मयुरी प्रकाश	६२
११	पवार स्वप्ना श्री धोंडीनाथ	८०
१२	साठगांवे ऐश्वरी रमेश	८९
१३	सामनाळ पुजा भुमरा	९०
१४	उपरे पुजा विनाय	९०
१५	बाळमारे निमीता विकास	११६

पोतार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (अर्थ & कॉमर्स)
इसलामपुर, ४१५४०९

SR Hegde
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya Islampur

Principal
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2018-19

Place – Walwa Taluka Self Help Women's Netting Garment
co-op. society Limit., Islampur. Dist. Sangli.

Date - 05/12/2018

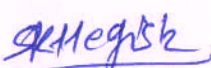
Type – Garment

Class - B.A.II and Fashion Designing

Days – One day.

Co-ordinator - Dr. Varsha Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study the Cutting process.
- 2) To study the Stitching process.
- 3) To study the Finishing process.
- 4) Information on modern Sewing machines.

Malati Vasantdada Patil

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटील**कन्या महाविद्यालय**

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए.,एम.फिल.,पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

**Malati Vasantdada Patil
Kanya Mahavidyalaya**

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : **Dr. Ankush L. Belvatkar**

M.A.,M.Phil.,Ph.D.

Ph.(02342) 223062

- UGC Recog - 2(f) & 12(B) f,8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 • NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. • Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
- E-mail : malati2010@rediffmail.com • Website : www.malaticollege.com • Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug. 1989.

Ref. No. MVPM. २२५१ / 2018-19Date : 29/11/2018

प्रति

मा. चेअरमन

वाळवा तालुका स्वयंसहायता महिला नेटिंग गारमेंट

सह. संस्था मर्या. इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय — अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिझायनिंग कोर्सच्या विद्यार्थींनी अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या गारमेंटच्या भेट देऊन अभ्यासपूरक माहिती घेणार आहेत. तरी आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे

Dr. Ankush L. Belvatkar
IQAC,
 Co-ordinator,
 Malati Vasantdada Patil Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

आपला विश्वास

Dr. Ankush L. Belvatkar
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
 (Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला नेटिंग गारमेंट
सह. संस्था मर्या., इस्लामपूर. ता.वाळवा, जि.सांगली

जा.क्र. सप्तश

दि. ०५/१२/२०१८

प्रति,

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील,

कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

विषय - अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिझायनिंग कोर्स च्या विद्यार्थीनी व विभाग प्रमुख सौ. व्ही. वाय. पाटील यांनी आमच्या गारमेंटला दि. ५.१२.२०१८ रोजी भेट देऊन पुढील विभागाची अभ्यास पूरक माहिती घेतली.

Cutting -

Stitching -

Finishing -

पुढील उपक्रमासाठी शुभेच्छा.

कळावे

आपला विश्वासू,

S. Hegde

IQAC,

Co-ordinator,

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya Islampur

PRINCIPAL,

MALATI VASANTDADA PATIL

Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला-
नेटिंग गारमेंट सहकारी संस्था मर्या.
इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली.

आय.डी.सी., इस्लामपूर, ता.वाळवा, जि.सांगली. ४१५ ४०९

Email ID : sangram.wmg@gmail.com Mob 8007871108, 9730047777

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	दमामे रूपाली वसंत	२६	
२	देशमुख अर्चना बाजीराव	२०	
३	घोलप स्नेहा आनंदा	३५	
४	घोलप सोनाली अनिल	३६	
५	खोत काजल विलास	५४	
६	कोळेकर कोमल आनंदा	५५	
७	कोळेकर प्रणौती विकास	५६	
८	कुलकर्णी वैष्णवी उमेश	६०	
९	माने अश्विनी भगवान	६८	
१०	पाटील आकांक्षा धोडीराम	८७	
११	पाटील आश्लेषा सुरेश	९०	
१२	पाटील मनिषा आनंदराव	९६	
१३	पाटील प्रणाली जयसिंग	९९	
१४	पवार सारिका पोपट	१०९	
१५	शिंंगाडे निशा राजेश	१२९	
१६	उथळे काजल संजय	१४१	

[Signature]
प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि. सांगली. ४१५४०९

[Signature]

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

[Signature]

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2017-18

Place – Malwa Taluka Self Help Women Netting Garment
Co. Soci. Ltd. Islampur.

Date – 04/01/2018

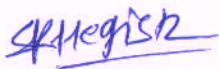
Type – Garment.

Class – B.A. II + Fashion Designing.

Days – One day.

Co-ordinator – Mrs. Varsha Y. Patil.

Principal – Dr. A. L. Belavutkar.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

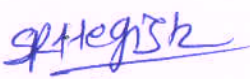

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study of cutting process.
- 2) To study of stitching process
- 3) To study of finishing process
- 4) To study of packaging
- 5) To information about modern sewing machine.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

"Bahujan Hitay Bahujan Sukhay"

Walwa Taluka Education Society's

मालती वसंतदादा पाटील

कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

**Malati Vasantdada Patil
Kanya Mahavidyalaya**

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal. Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : **Dr. Ankush L. Belvatkar**

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

GC Recog - 2(f) & 12(B) f,8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 • NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. • Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)

E-mail : malati2010@rediffmail.com • Website : www.malaticollege.com • Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVPM. स्मरु / 2017-18

Date : 24/12/2017

प्रति

मा. चेअरमन

वाळवा तालुका स्वयंसहायता महिला नेटिंग गारमेंट

सह. संस्था मर्या. इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय - अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिझायनिंग कोर्सच्या विद्यार्थींनी अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या गारमेंटला भेट देऊन अभ्यासपूरक माहिती घेणार आहेत. तरी आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे

आपला विश्वासू

[Signature]

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

[Signature]
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला नेटिंग गारमेंट सह. संस्था मर्या., इस्लामपूर. ता.वाळवा, जि.सांगली

जा.क्र. २२१६१
प्रति,

दि. ०५/०१/२०१८

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील,

कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

विषय - अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिझायनिंग कोर्स च्या विद्यार्थिनी व विभाग प्रमुख सौ. व्ही. वाय. पाटील यांनी आमच्या गारमेंटला दि. ४.१.२०१८ रोजी भेट देऊन पुढील विभागाची अभ्यास पूरक माहिती घेतली.

Cutting -

Stitching -

Finishing -

पुढील उपक्रमासाठी शुभेच्छा

कळावे

आपला विश्वासू,

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला
नेटिंग गारमेंट सहकारी संस्था मर्या.
इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली

प्लॉट नं. ई-२७, एम.आय.डी.सी., इस्लामपूर. ता.वाळवा, जि.सांगली. ४१५ ४०९

Email ID : sangram.wmg@gmail.com Mob.8007871108, 9730047777

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	ऐतवडेकर आकांक्षा राजेंद्र	१	
२	बगले सुरेखा शिवाजी	६	
३	बजंत्री तेजस्वीनी यल्लाप्पा	७	
४	बांदल शिवाणी हणमंत	९	
५	चव्हाण किशोरी प्रकाश	१७	
६	चव्हाण मेघा रमेश	१९	
७	चव्हाण रूपाली विश्वास	२१	
८	देसाई राजश्री बाळासो	२६	
९	धनवडे अमृता गजानन	३४	
१०	गावडे रेखा अरूण	४०	
११	घोरपडे काजल विनायक	४५	
१२	जाधव करीश्मा अवचीत	५२	
१३	जगताप कल्याणी सुनिल	५६	
१४	जांगळे मिनल संजय	५८	
१५	कदम स्वागता महादेव	६४	
१६	कापसे आरती हरजितसिंग	७१	
१७	करांडे मेनका लक्ष्मण	७२	
१८	खरात प्रियांका संताजी	७७	
१९	खोत पुजा विक्रम	८०	
२०	खोत रेश्मा शिवाजी	८३	
२१	माने अमृता लालासाहेब	९६	
२२	पाटील आरती धनाजी	१११	
२३	पावणे मेघाराणी वसंत	१३७	
२४	साळुंखे प्रियांका रावसो	१४७	
२५	साळुंखे रेश्मा रामदास	१४८	
२६	सुपनेकर लता सुदाम	१५६	

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2017-18

Place – Ayyangar Bakery, Islampur, Tal. wailwa,
Dist. Islampur.

Date – 15/09/2017

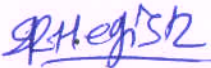
Type – Bakery Unit.

Class – B.A. II

Days – One day

Co-ordinator – Mrs. Varsha Y. Patil

Principal – Dr. A. L. Belwatkar.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA.
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

~~To study of~~

- 1) To study of bakery products.
- 2) Information on bakery equipment and tools and materials.
- 3) Information of modern equipments
- 4) To study of marketing
- 5) To study of packaging information
- 6) Information about cold storage.
- 7) Motivating student's for Bakery Business

Malati Vasantdada Patil

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

● UGC Recog - 2(f) & 12(B) f, 8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 ● NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. ● Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
● E-mail : malati2010@rediffmail.com ● Website : www.malaticollege.com ● Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVBM, 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVP.M. by hand / 2017-18

Date : 10/09/2017

प्रति

मा. व्यवस्थापक

अय्यंगार बेकरी, इस्लामपूर.

ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय — अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थींनी अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या बेकरी युनिटच्या भेट देऊन अभ्यासपूर्ण माहिती घेणार आहोत. तरी आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे

आपला विश्वासू

Ayyangar Bakery

Proprietor

sp Hegde

IQAC,

Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

प्रति,

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदाद पाटील कन्या महाविद्यालय, इलामपूर

विषय :- अभ्यास मेटीबाबत....

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विभागाच्या विद्यार्थिनी आणि विभागप्रमुख यांनी आमच्या बेकरीला मेट देऊन नव्यानेल विभागाची अभ्यासपत्रे माहिती घेतली.

1) बेकरी युनिट

2) प्रोसेसिंग युनिट

3) आयसिंग युनिट

4) पॅकिंग युनिट

5) इन्टोरेज युनिट

महाविद्यालयाच्या या विभागाला पुढील उपक्रमासाठी शुभेच्छा.

धन्यवाद

Signature

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

आपला विश्वासू
Mr. Chandan K.P.

Ayyangar Bakery

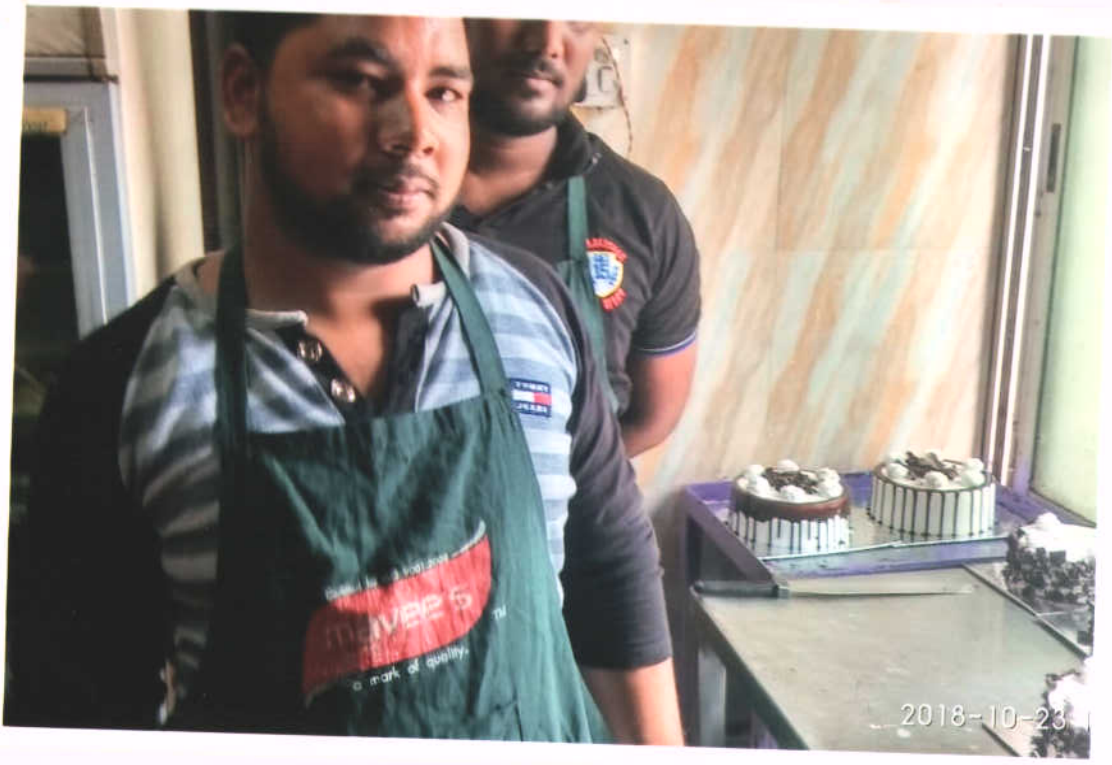
Proprietor

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	ऐतवडेकर आकांक्षा राजेंद्र	१	
२	बगले सुरेखा शिवाजी	६	
३	बजंत्री तेजस्वीनी यल्लाप्पा	७	
४	बांदल शिवाणी हणमंत	९	
५	चव्हाण किशोरी प्रकाश	१७	
६	चव्हाण मेघा रमेश	१९	
७	चव्हाण रूपाली विश्वास	२१	
८	देसाई राजश्री बाळासो	२६	
९	धनवडे अमृता गजानन	३४	
१०	गावडे रेखा अरूण	४०	
११	घोरपडे काजल विनायक	४५	
१२	जाधव करीश्मा अवचीत	५२	
१३	जगताप कल्याणी सुनिल	५६	
१४	जांगळे मिनल संजय	५८	
१५	कदम स्वागता महादेव	६४	
१६	कापसे आरती हरजितसिंग	७१	
१७	करांडे मेनका लक्ष्मण	७२	
१८	खरात प्रियांका संताजी	७७	
१९	खोत पुजा विक्रम	८०	
२०	खोत रेश्मा शिवाजी	८३	
२१	माने अमृता लालासाहेब	९६	
२२	पाटील आरती धनाजी	१११	
२३	पावणे मेघाराणी वसंत	१३७	
२४	साळुंखे प्रियांका रावसो	१४७	
२५	साळुंखे रेश्मा रामदास	१४८	
२६	सुपनेकर लता सुदाम	१५६	

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2017-18

**Place – Rajarambapu Patil Sah. Dudh Sangh Ltd.
Islampur.**

Date – 28/09/2017

Type – Dudh Sangh.

Class – B.A. II + B.A. I

Days – One day.

Co-ordinator – Mrs. Varsha Y. Patil

Principal – Dr. A. L. Belvatkar.

**IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur**

**PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli**

Aims and Objectives

- 1) To study of milk and milk product.
- 2) To study of pasteurization process
- 3) To study of milk packaging.
- 4) To study of quality control
- 5) Information of cold storage and other section.

SPHegSR
IOAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

राजारामबापू पाटील दूध संघ मर्या., इस्लामपूर

■ Website : www.krushnadudh.co

Date: 23/11/2020

MUMBAI : Suvidha Cold Storage, Plot No. 202, 209 Jawahar Industrial Estate, Kamothe- Mumbai PH.- 9860600 223/224
PUNE : Ananda Dairy, 4/3 Bhilarewadi, KATRAJ, Tal.-Haveli, Dist.- PUNE - 411046 PH.- 020 - 24368121, 9860600234
KUPWAD : Plot No. 31G, M.I.D.C., (Near Krishna Valley) KUPWAD, SANGLI, PH.- 02342 - 2644209

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
K. J. MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)

(Arts & Commerce)

PH.- 9860600223/224
0991-412102 BSNL-Engli

9

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

● UGC Recog - 2(f) & 12(B) f,8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 ● NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. ● Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)

● E-mail : malati2010@rediffmail.com ● Website : www.malaticollege.com ● Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVPM. 103/2017-18

Date : 27/09/2017

प्रति,

मा. चेअरमन

राजारामबापू पाटील दूध संघ मर्या., इस्लामपूर

विषय — शारदीय नवरात्री उत्सव २०१७ विद्यार्थीनी सहभागाबाबत...

संदर्भ — राहुम/मर्कि/१०११/१७ दि. २३/०९/२०१७

महोदय

उपरोक्त संदर्भित पत्रानुसार आपण आयोजित केलेल्या शारदीय नवरात्री उत्सव २०१७ मध्ये आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थीनी व सदर विभागाच्या विभाग प्रमुख प्रा. सौ. वर्षा पाटील यांना दुध संघाविषयी माहिती घेण्यासाठी दि. २८/०९/२०१७ रोजी पाठवित आहोत. सहकार्य मिळावे ही विनंती कळावे

28-09-17

राजारामबापू पाटील सह. दूध संघ मर्या.

इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली.

IQAC,
Co-ordinator,

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

आपला विश्वासू

प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि.सांगली. ४१५४०९

RAJARAMBAPU PATIL SAH. DUDH SANGH LTD.

राजारामबापू पाटील दूध संघ मर्या., इस्लामपूर

हेड ऑफीस : अ/१६ ते १९, एम.आव.डी.सी., इस्लामपूर-४१५४०९ ता. वाळवा, जि. सांगली
फोन नं. (०२३४२) २२०१३६, २२६५६०, २२०१७९ / ९८६०६००११७. फॅक्स (०२३४२) २२०६७९

H.O.: A/16 to 19 M.I.D.C., Islampur - 415409 Tal.: Walva. Dist.: Sangli
Ph.: (02342) 220136, 226560, 220179 / 9860600117 FAX (02342) 220671

Email : rbpsds@krushnadudh.com

Website : www.krushnadudh.com

Ref. No. **शं.सं. मर्या. २१४८ ११८**

Date : **२८-०३-१८**

प्रति,
प्राचार्य,
मालती वसंतदादा पाटील
कन्या (कला व वाणिज्य) महाविद्यालय, इस्लामपूर

षय - शारदीय नवरात्र उत्सव २०१७ ला संघ भेट दिलेबाबत ...

होदय,

वरील विषयास अनुसरून, दि. २८.०९.२०१७ रोजी आपले कॉलेजमधील विद्यार्थिनी संघ व्हिजीट करीता आले होत्या. शारदीय नवरात्र उत्सव २०१७ दरम्यान संघामध्ये विद्यार्थिनी आल्या असता त्यांना दुध संघामध्ये दुध पॅकींग, क्वालिटी कंट्रोल तसेच प्रोडक्शन विभागामध्ये जाऊन सदर दुध व दुधपदार्थाची माहिती घेतली.

कळावे.

कार्यकारी संचालक

Amegishk

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Amegishk
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

■ **MUMBAI** : Suvidha Cold Storage, Plot No. 202 - 209 Jawahar Industrial Estate, Kamothe- Mumbai PH.- 9860600, 223/224
■ **PUNE** : Ananda Dairy, 4/3, Bhilarewadi, KATRAJ, Tal.-Haveli, Dist.- PUNE - 411046 PH.- 020 - 24368121, 9860600234
■ **KUPWAD** : Plot No. 31G, M.I.D.C., (Near Krishna Valley) KUPWAD, SANGLI, PH.- 02342 - 2644209

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	ऐतवडेकर आकांक्षा राजेंद्र	१	
२	बगले सुरेखा शिवाजी	६	
३	बर्जंत्री तेजस्वीनी यल्लाप्पा	७	
४	बांदल शिवाणी हणमंत	९	
५	चव्हाण किशोरी प्रकाश	१७	
६	चव्हाण मेघा रमेश	१९	
७	चव्हाण रूपाली विश्वास	२१	
८	देसाई राजश्री बाळासो	२६	
९	धनवडे अमृता गजानन	३४	
१०	गावडे रेखा अरूण	४०	
११	घोरपडे काजल विनायक	४५	
१२	जाधव कशीरमा अवधीत	५२	
१३	जगताप कल्याणी सुनिल	५६	
१४	जांगळे मिनल संजय	५८	
१५	कदम स्वागता महादेव	६४	
१६	कापसे आरती हरजितसिंग	७१	
१७	करंडे मेनका लक्ष्मण	७२	
१८	खगत प्रियाका संताजी	७७	
१९	खात पुजा विक्रम	८०	
२०	खात रश्मा शिवाजी	८३	
२१	माने अमृता लालसाहेब	९६	
२२	पाटील आरती धनाजी	१११	
२३	पावणे मेघारानी कसन	१३७	
२४	साळुंखे प्रियाका रावसो	१४७	
२५	साळुंखे रश्मा रामदास	१४८	
२६	सुपनकर लता सुदाम	१५६	

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Mali

CLASS: B.A.-I

SEC: _____

TEACHER'S NAME & SIGN: _____

SNo	NAME OF STUDENT
1	KU BACHULKAR PRATIKSHA B.
2	KU BACHUTE PRIYANKA S.
3	KU BALLAL SEEMA U.
4	KU BHAKARE TEJASWINI H.
5	KU BHALEKAR SHITAL U.
6	KU BHAMBURE PRAJAKTA S.
7	KU CHAVAN JYOTSNA A.
8	KU DAMAME RUPALI V.
9	KU DESAI RAJASHRI T.
10	KU DESHMUKH ARCHANA B.
11	KU DHUMAL UJWALA B.
12	KU DURUGADE SWATI R.
13	KU GHOLAP SNEHA A.
14	KU GHOLAP SONALI A.
15	KU JADHAV ASHWINI B.
16	KU JADHAV POOJA D.
17	KU JADHAV VIDYA B.
18	KU KAMBLE DHANASHRI L.
19	KU KAMBLE KAJAL S.
20	KU KAMBLE PRITI J.
21	KU KAMBLE SUSHAMA S.
22	KU KARE TEJSWINI B.
23	KU KHADKE RUPALI M.
24	KU KHAHALE SANDHYA V.
25	KU KHOT BHAGYASHRI A.
26	KU KHOT KAJAL V.
27	KU KOLEKAR KOMAL A.
28	KU KOLEKAR PRANAUTI V.

Malati V. Patil
IQAC,
Co-ordinator,
 Malati V. Patil Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

Ma

CLASS: B.A.-I

SEC: _____

TEACHER'S NAME & SIGN: _____

SNo	NAME OF STUDENT
29	KU KORADE ASHWINI S.
30	KU KULKARNI VAISHNAVI U.
31	KU LANGADE SHRADDHA N
32	KU LONDHE SNEHA S.
33	KU MORE SMITA S.
34	KU MULLA KARISHMA U
35	KU MULLA NAMIRA R.
36	KU NAIK KOMAL V.
37	KU NALAWADE SHRADDHA T
38	KU NERLEKAR SUJATA S
39	KU PATIL AARATI M.
40	KU PATIL AKANKSHA D.
41	KU PATIL ASHLESHA S.
42	KU PATIL CHHAYA P.
43	KU PATIL JYOTI S.
44	KU PATIL MANISHA A.
45	KU PATIL POONAM R.
46	KU PATIL PRAJAKTA A.
47	KU PATIL PRANALI J.
48	KU PATIL PUNAM B.
49	KU PATIL SEJWAL C.
50	KU PATIL SHWETA B.
51	KU PAWAR POONAM P.
52	KU PAWAR PRIYANKA P.
53	KU PAWAR PRIYANKA R.
54	KU PAWAR SARIKA P.
55	KU PAWAR SHREYA S.

CLASS B A-I

SEC

TEACHER'S NAME & SIGN : _____

SNo	NAME OF STUDENT
56	KU POVEKAR BHAGYASHR B.
57	KU RATHOD SAKHUBAI D.
58	KU SANDE TANUJA G.
59	KU SATHE PALLAVI M.
60	KU SHELAKA AMITA B.
61	KU SHINGADE NISHA R.
62	KU SUPANEKAR UJJWALA
63	KU TANDALE SONALI S.
64	KU TATE KAJAL V.
65	KU THORAT PRANALI R.
66	KU THORAWADE SHIVANI P.
67	KU UTHALE KAJAL S.
68	KU WAGHMARE NIKITA V.
69	KU WAGIRE ANAGHA P.

Malati
IQAC,
 Co-ordinator,
 Malati Kanya
 Sangli

Malati
PRINCIPAL,
 MALATI VASANTDADA PATIL
 KANYA MAHAVIDYALAYA,
 (Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli.

अ. क्र.	विद्यार्थिनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	बगळे ललिता वसण्णा	२६ ✓	
२	भारती वर्षा विलास	३८ ✓	
३	हाडे स्नेहल दिनकर	३८ ✓	
४	जंगम किरण सुरेंद्र	५० ✓	
५	कगडे मुचित्रा मंजय	६६	
६	माने अश्वला विजय	७०	
७	मोरे काजल दिक्का	७१ ✓	
८	पाटील अश्विनी सुभाष	१२०	
९	पाटील भाग्यश्री विकास	१३० ✓	
१०	पाटील निलम आकाशम	१३१ ✓	
११	पाटील निता संजय	१३२	
१२	पाटील गैहरी वसंत	१६० ✓	
१३	पाटील शिवल भिमराव	१६३ ✓	
१४	तोडे स्नेहल सुनि	१६० ✓	
१५	विश्वरूप रूपाळी मंजय	१७१	
१६	वाडेकर मधुरा मंगल	१७२ ✓	

Principal
MALATI VASANTDAS PATIL

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2017-18

Place – Bal-Arand Mandir, Islampur. Dist. Sangli

Date – 30/01/2018

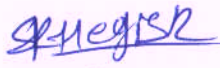
Type – Balwadli

Class – B. A. II

Days – One day.

Co-ordinator – Mrs. Varsha Y. Patil

Principal – Dr. A. L. Belavetkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

To study :

- 1) Physical facilities for children.
- 2) Educational facilities for children.
- 3) Nutritious diet facilities for children.
- 4) Information on activities for children.
- 5) Teacher-student ratio

IQAC

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Principal

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

मालती वसंतदादा पाटील

कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil

Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409, Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

● UGC Recog - 2(f) & 12(B) f.8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 ● NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. ● Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)

● E-mail : malati2010@rediffmail.com ● Website : www.malaticollege.com ● Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB/M. 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVPM. समक्षा 12017-18

Date : 13/11/2018

प्रति,

मा. मुख्य व्यापिका

सुधाताई कन्याशाळा प्राथमिक विभाग, इस्लामपूर.

विषय :- अभ्यास मॅरीटाबल...

महोदया,

वरील विषयानुसार आमच्या महाविद्यालयातील वृहदारण्यक
विषयाच्या विद्यार्थिनी (B.A. भाग-२) अभ्यास क्रमाचा एक भाग
म्हळून आपल्या 'बालमनंद बालवाडीस' भेट देऊन अभ्यासपूरक
माहिती घेणार आहोत. तरी आपण सहकार्य करावे ही विनंती

कृते,

आ. निश्चिंत

Dr. Hegde

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Dr. Ankush L. Belvatkar

प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि.सांगली. ४१५४०९

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या प्राथमिक शाळा, इस्लामपूर.

ता. वाळवा, जि. सांगली. पिन - ४१५ ४०९ फोन. (०२३४२) २२२१६४

मान्यता क्रमांक - व्ही.एल.एस. १०८९/(४८३९) प्रा.शि. - ३ दि. ९ नोव्हेंबर १९८९

अनुदान क्रमांक - १२४८८-९४ दि. २६ मार्च १९९७ U Dise No - 2735090814

जावक क्र. 242/209८-१९

दि. १६/०८/२०१८

प्रति,

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय इस्लामपूर.

विषय - अभ्यास भेटीबाबत.

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयानील गृहरास्त विषयाच्या बी. ए. भाग २ मधील विद्यार्थीनींनी व विभागप्रमुख प्रा. सौ. व्ही. वाय. पाटील मॅडम यांनी दि. ३०/१०/२०१८ रोजी आमच्या बास आनंद मंदिर विभागाला भेट देऊन अभ्यास पुरक माहिती घेतली.

spmegish

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Msneb

मुख्याध्यापिका,
मालती वसंतदादा पाटील
कन्या प्राथमिक शाळा, इस्लामपूर,
ता. वाळवा, जि. सांगली

Principal

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	ऐतवडेकर आकांक्षा राजेंद्र	१	
२	बगले सुरेखा शिवाजी	६	
३	बजंत्री तेजस्वीनी यल्लाप्पा	७	
४	बांदल शिवाणी हणमंत	९	
५	चव्हाण किशोरी प्रकाश	१७	
६	चव्हाण मेघा रमेश	१९	
७	चव्हाण रूपाली विश्वास	२१	
८	देसाई राजश्री बाळासो	२६	
९	धनवडे अमृता गजानन	३४	
१०	गावडे रखा अरूण	४०	
११	घोरपडे काजल विनायक	४५	
१२	जाधव करीश्मा अवचीत	५२	
१३	जगताप कल्याणी सुनिल	५६	
१४	जोगळे मिनल संजय	५८	
१५	कदम स्वागता महादेव	६४	
१६	कापसे अरुची हरजितसिंग	७१	
१७	करांडे मेनका लक्ष्मण	७२	
१८	खगत प्रियांका संताजी	७७	
१९	खोत पुजा विक्रम	८०	
२०	खोत रमा शिवाजी	८३	
२१	माने अमृता लालसाहेब	९६	
२२	पाटील आरती धनाजी	१११	
२३	पावणे मेघाराणी वसंत	१३७	
२४	साळुंखे प्रियांका रावसो	१४७	
२५	साळुंखे रेश्मा रामदास	१४८	
२६	सुपनेकर लता सुदाम	१५६	

skmegish
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2016 -17

Place – Walwa Taluka Self Help Women's Netting
Garment co-op.soc. Limit Islampur, Dist. Sangli

Date - 02/01/2017

Type – Garment.

Class - B.A.-II and Fashion Designing

Days – One day

Co-ordinator - Mrs. varsha Y. Patil

Principal - Dr. A.L. Belvatkar.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA.
(Arts & Commerce)
Islampur-415403, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study the cutting process
- 2) To study the stitching process.
- 3) To study the finishing process.
- 4) Information on modern sewing machines.
- 5) To study the marketing process.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

"Bahujan Hitay Bahujan Sukhay"

Walwa Taluka Education Society's

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal. Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

- UGC Recog - 2(f) & 12(B) f,8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004
- NAAC ACCREDITED 'B') Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.
- Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
- E-mail : malati2010@rediffmail.com
- Website : www.malaticollege.com
- Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVPM. समश 12016-17

Date : 25/12/2016

प्रति

मा. चेअरमन

वाळवा तालुका स्वयंसहायता महिला नेटिंग गारमेंट

सह. संस्था मर्या. इस्लामपूर. ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय — अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिजायनिंग कोर्सच्या विद्यार्थींनी अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या गारमेंटला भेट देऊन अभ्यासपूर्ण माहिती घेणार आहेत. तरी आपली परवानगी मिळावी ही विनंती.

कळावे

Dr. Ankush L. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

आपला विश्वास

Dr. Ankush L. Belvatkar

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला नेटिंग गारमेंट सह. संस्था मर्या., इस्लामपूर. ता.वाळवा, जि.सांगली

जा.क्र. २५५१
प्रति,

दि. ०२/०१/२०१७

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील,

कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

विषय - अभ्यास भेटीबाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या बी. ए. भाग २ आणि फॅशन डिझायनिंग कोर्स च्या विद्यार्थीनी व विभाग प्रमुख सौ. व्ही. वाय. पाटील यांनी आमच्या गारमेंटला दि. २.१.२०१७ रोजी भेट देऊन पुढील विभागाची अभ्यास पूरक माहिती घेतली.

Cutting -

Stitching -

Finishing -

पुढील उपक्रमासाठी शुभेच्छा

कळावे

आपला विश्वासू,

Sangram K
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Sangram K
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli.

Sangram K
वाळवा तालुका स्वयंसहाय्यता महिला
नेटिंग गारमेंट सहकारी संस्था मर्या.
इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली

प्लॉट नं. ई-२७, एम.आय.डी.सी., इस्लामपूर. ता.वाळवा, जि.सांगली. ४१५ ४०९

Email ID : sangram.wmg@gmail.com Mob.8007871108, 9730047777

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	आवले सरिता शामराव	३	
२	चव्हाण रूतुजा अशोक	१७	
३	चौगुले प्रांजली गजानन	१८	
४	दळवी पल्लवी केशव	२०	
५	गायकवाड स्नेहल बाळासो	३०	
६	घाडगे प्रतिक्षा हिंदुराव	३६	✗
७	हांडे कोमल विलास	३९	✗
८	जाधव कोमल शंकर	४३	✗
९	जमादार नजमा इलाही	४८	
१०	कदम तेजस्विनी शंकर	५२	
११	कांबळे अक्षता प्रकाश	५४	
१२	कांबळे श्वेता दिपक	६२	
१३	कोळी कविता आनंद	६९	
१४	कोळी शुभांगी बाळासो	७०	
१५	लाड सविता अधिक	७६	✗
१६	माने रूतुजा विश्वास	८५	
१७	माने स्नेहल हिंदुराव	८६	
१८	पाटील प्राजक्ता सुरेश	११३	
१९	शेजावळे अश्विनी शिवाजी	१४३	✗
२०	सूर्यवंशी हेमा संतोष	१४८	✓
२१	सूर्यवंशी कोमल रविंद्र	१४९	
२२	सुतार अंजनी पोपट	१५३	
२३	ठोबरे मनस्वी राजेंद्र	१५८	
२४	माने अक्षता विजय	रिपीटर	

Malati
IQAC,
 Co-ordinator,
 Malati Vasantdada Patil Kanya
 Mahavidyalaya, Islampur

Malati
PRINCIPAL,
 MALATI VASANTDADA PATIL
 KANYA MAHAVIDYALAY,
 (Arts & Commerce)
 Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2016-17

Place – Deendayal Magasvargiya, Sahakari Soot
Ceirni Ltd. Islampur.

Date – 20/01/2017

Type – Soot Ceirni

Class – B.A.II and Fashion Designing.

Days – One day

Co-ordinator - Mrs. Varsha Yashodhan Patil

Principal - Dr. A. L. Belvatkar

SK Megish
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Belvatkar
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) To study of spinning.
- 2) To study of embroidery.
- 3) To study of weaving.
- 4) To study of garment making.
- 5) To study of finishing process.
- 6) To study of marketing.

SR Megh

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

दीनदयाळ मागासवर्गीय सहकारी
सूत गिरणी लि., इस्लामपूर.

Deendayal Magasvargiya Sahakari
Soot Girni Ltd. Islampur.

88

दीनदयाळनगर, वाघवाडी, पो. कामेरी.
ता. वाळवा, जि. सांगली. (महाराष्ट्र) ४१५४०९
फोन : (०२३४२) २२४९२९, २२, २३, २४
फॅक्स : (०२३४२) २२४९२५ मोबा. ९८९००२४९२९
E-mail : san_dindayal@hotmail.com
एमएससीएस/सीआर/२०९/२००५ दि. ३-२-२००५

Deendayal Nagar, Waghwadi, Post - Kameri, Tal.: Walwa,
Dist. Sangli. (Maharashtra) INDIA. Pin-415409
Phone: (0091) 02342-224921 to 224924
Fax : (02342) 224925 Mob. 9890024921
E-mail : san_dindayal@hotmail.com
MSCS/CR/209/2005 Dt. 3-2-2005

प्रति,

दिनांक - २०.०१.२०१७

मा. प्राचार्यसो

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय

इस्लामपूर, ता. वाळवा, जि. सांगली

विषय - अभ्यास भेटीबाबत.

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या विद्यार्थीनी व प्राध्यापक सौ. व्हि. वाय. पाटील यांनी आमच्या सूतगिरणीस भेट देवून खालील विभागाची प्रात्यक्षिकासह सविस्तर माहिती घेतली.

- १) स्पिनिंग विभाग
- २) एब्रायडरी विभाग
- ३) विकिंग विभाग
- ४) गारमेंट विभाग

वरील सर्व विभागाची सविस्तर माहिती देण्यात आली. आपल्या पुढील उपक्रमास मनपूर्वक शुभेच्छा...

धन्यवाद

For Deendayal Magasvargiya Sahakari
Soot Girni Mar, Islampur.

General Manager

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

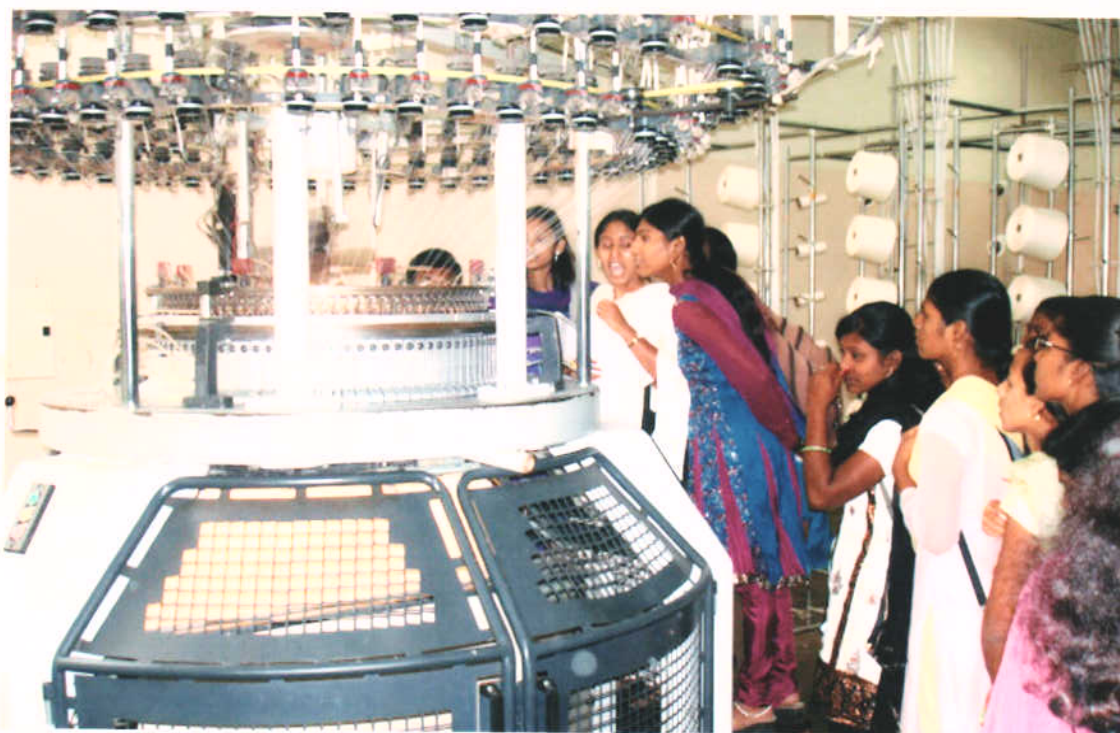

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(A & R Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	आवले सरिता शामराव	३	
२	चव्हाण रूतुजा अशोक	१७	
३	चौगुले प्रांजली गजानन	१८	
४	दळवी पल्लवी केशव	२०	
५	गायकवाड स्नेहल बाळासो	३०	
६	घाडगे प्रतिक्षा हिंदुराव	३६	✗
७	हांडे कोमल विलास	३९	✗
८	जाधव कोमल शंकर	४३	✗
९	जमादार नजमा इलाही	४८	
१०	कदम तेजस्विनी शंकर	५२	
११	कांबळे अक्षता प्रकाश	५४	
१२	कांबळे श्वेता दिपक	६२	
१३	कोळी सविता आनंद	६३	
१४	कोळी शुभांगी बाळासो	७०	
१५	लाड सविता अधिक	७६	✗
१६	माने रूतुजा विश्वास	८५	
१७	माने स्नेहल हिंदुराव	८६	
१८	पाटील प्राजक्ता सुरेश	११३	
१९	शेजावळे अश्विनी शिवाजी	१४३	✗
२०	सूर्यवंशी हेमा संतोष	१४८	✓
२१	सूर्यवंशी कोमल रविंद्र	१४९	
२२	सुतार अंजनी पोपट	१५३	
२३	ठावरे मनस्वी राजेंद्र	१५८	

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

Academic Year – 2016-17

Place – Bal-Anand mandir, Islampur.

Date - 30/01/2017

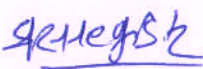
Type – Play school

Class - B. A. II

Days – one-day

Co-ordinator - Mrs. Varsha Y. Patil

Principal - Dr. A. h. Belvatkar

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

To study :

- 1) Physical facilities for children.
- 2) Educational facilities for children.
- 3) Nutritious diet facilities for children.
- 4) Information on activities for children.
- 5) Teacher - student ratio

ghegish

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

ghegish

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटील

कन्या महाविद्यालय

(कला व वाणिज्य)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

फोन (०२३४२) २२३०६२

NAAC Accredited with 'B' Grade

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Malati Vasantdada Patil

Kanya Mahavidyalaya

(Arts & Commerce)

ISLAMPUR-415 409. Tal. Walwa, Dist. Sangli.

● Principal : Dr. Ankush L. Belvatkar

M.A., M.Phil., Ph.D.

Ph.(02342) 223062

● UGC Recog - 2(f) & 12(B) f.8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 ● NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. ● Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)

● E-mail : malati2010@rediffmail.com ● Website : www.malaticollege.com ● Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug. 1989.

Ref. No. MVPM. समक्ष 12016-17

Date : 22/11/2017

प्रति,

मा. मुख्याध्यापिका

मुद्रातई कुन्याशाळा, प्राथमिक विभाग, इस्लामपूर

विषय :- अभ्यास भेटीबाबत...

महोदया,

तरील विषयानुसार आमच्या महाविद्यालयामधील
ग्रहशास्त्र विषयाच्या बी.ए. भाग २ मधील विद्यार्थिनी
अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या शिक्षिकांक
व्यामवादी विभागाला भेट देऊन अभ्यास पुरक माहिती
दोवार आलेत तरी आपण सहकार्य करणे ही विनंती.

कृपेने.

आ. विश्वास

[Signature]

प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि.सांगली. ४१५४०९

[Signature]

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

[Signature]
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli.

"बहुजन हिताय, बहुजन सुखाय"

स्थापना : जून १९८९ (९४)

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या प्राथमिक शाळा, इस्लामपूर.

ता. वाळवा, जि. सांगली. पिन - ४१५ ४०९ फोन. (०२३४२) २२२१६४

मान्यता क्रमांक - व्ही.एल.एस. १०८९/(४८३९) प्रा.शि. - ३ दि. ९ नोव्हेंबर १९८९

अनुदान क्रमांक - १२४८८-९४ दि. २६ मार्च १९९७ U Dise No - 2735090814

दि. १६/०८/२०१८

जावक क्र. २५२१२०१८-९९

प्रति

मा. प्राचार्य,

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय इस्लामपूर

विषय:- अभ्यास भेटीबाबत

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील गृहशास्त्र विषयाच्या बी.ए.
भाग २ मधील विद्यार्थीनींनी व विभागप्रमुख प्रा. सौ. व्ही. वाय. पाटील
मैडम यांनी दि. ३०.१.२०१७ रोजी आमच्या बाल आनंद मंदिर
विभागाला भेट देऊन अभ्यासपुस्तक माहिती घेतली.

Donab

मुख्याध्यापिका,
मालती वसंतदादा पाटील
कन्या प्राथमिक शाळा, इस्लामपूर
ता. वाळवा, जि. सांगली

skmegish

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Principal
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-419409, Dist. San

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	आवले सरिता शामराव	३	
२	चव्हाण रूतुजा अशोक	१७	
३	चौगुले प्रांजली गजानन	१८	
४	दळवी पल्लवी केशव	२०	
५	गायकवाड स्नेहल बाळासो	३०	
६	घाडगे प्रतिक्षा हिंदुराव	३६	
७	हांडे कोमल विलास	३९	
८	जाधव कोमल शंकर	४३	
९	जमादार नजमा इलाही	४८	
१०	कदम तेजस्विनी शंकर	५२	
११	कांबळे अश्वता प्रकाश	५४	
१२	कांबळे श्वेता दिपक	६२	
१३	कोळी कविता आनंद	६९	
१४	कोळी शुभांगी बाळामा	७०	
१५	लाड सविता अधिक	७६	
१६	माने रूतुजा विश्वास	८५	
१७	माने स्नेहल हिंदुराव	८६	
१८	पाटील प्राजक्ता सुरेश	११३	
१९	शेजावळे अश्विनी शिवाजी	१४३	
२०	सूर्यवंशी हेमा संतोष	१४८	
२१	सूर्यवंशी कोमल रविंद्र	१४९	
२२	सुतार अजनी पोपट	१५३	
२३	ठावर मनस्वी राजेंद्र	१५८	
२४	माने अश्वता विजय	रिपीटर	

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

**Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya,
Islampur**

Department of Home Science

Study Visit Report

2016-17

Academic Year – 2016-17

Place – Ayyangar Bakery, Islampur

Date – 21-09-2016

Type – Bakery product.

Class – B.A.II

Days – One day

Co-ordinator - Prof. Mrs. Varsha Y. Patil

Principal - Dr. A. L. Belwatkar

Signature
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Signature
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Rats & Gomtioree)
Islampur-419409, Dist. Sangli

Aims and Objectives

- 1) Learn about bakery products.
- 2) ~~Provide~~ Information on bakery, equipments, tools and materials.
- 3) Study of packaging information.
- 4) Learn about modern equipment.
- 5) Study of Marketing.
- 6) Learn about cold storage (Ice-cake)

skategish
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

skategish
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415408, Dist. Sangli

"Bahujan Hitay Bahujan Sukhay"

Walwa Taluka Education Society's

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,

मालती वसंतदादा पाटील**Malati Vasantdada Patil****कन्या महाविद्यालय****Kanya Mahavidyalaya**

(कला व वाणिज्य)

(Arts & Commerce)

इस्लामपूर - ४१५ ४०९, ता. वाळवा, जि.सांगली.

ISLAMPUR-415 409. Tal.Walwa, Dist. Sangli.

● प्राचार्य : डॉ. अंकुश ल. बेलवटकर

● Principal : **Dr. Ankush L. Belvatkar**

एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.

NAAC Accredited with 'B' Grade

M.A., M.Phil., Ph.D.

फोन (०२३४२) २२३०६२

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur.

Ph.(02342) 223062

- UGC Recog - 2(f) & 12(B) f.8-58/2004 (CPP-1), 31 March 2004 • NAAC ACCREDITED 'B' Affiliated to Shivaji University, Kolhapur. • Ph/Fax No.: 02342-223062 (O)
- E-mail : malati2010@rediffmail.com • Website : www.malaticollege.com • Mah. Govt.Reg.No.NGC-3589/[1855]/UE-2, EESMVB, 23 rd Aug.1989.

Ref. No. MVPM. समस 12016-17

o/c

Date : 17/09/2016

प्रति,

मा० मॅनेजर
अयंगर बेकरी, इस्लामपूर

विषय : अभ्यास भेटीबाबत..

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयातील होमसायन्स विषयाच्या बी.ए.भाग-२ वर्गाच्या (पेपर क्र.४ - अन्न संरक्षण, बेकरी व कन्फेक्शनरी) अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून आपल्या बेकरी युनिटला आमच्या विद्यार्थीनी भेट देण्यासाठी येत आहेत. तरी आपली तारीख व वेळ मिळावी ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

AYANGAR BAKERYS.T. Stand Road, Azad Chowk, Islampur,
Tal. Walwa, Dist. Sangli-415409.

Ph: (02342) 225 606

IQAC,

Co-ordinator,

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

प्राचार्य,
मालती वसंतदादा पाटील कन्या
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि.सांगली. ४१५४०९

अ. क्र.	विद्यार्थीनीचे नांव	रोल नंबर	पी. आर. एन. नंबर
१	आवले सरिता शामराव	३	
२	चव्हाण रूतुजा अशोक	१७	
३	चौगुले प्रांजली गजानन	१८	
४	दळवी पल्लवी केशव	२०	
५	गायकवाड स्नेहल बाळासो	३०	
६	घाडगे प्रतिक्षा हिंदुराव	३६	
७	हांडे कोमल विलास	३९	
८	जाधव कोमल शंकर	४३	
९	जमादार नजमा इलाही	४८	
१०	कदम तेजस्विनी शंकर	५२	
११	कांबळे अक्षता प्रकाश	५४	
१२	कांबळे श्वेता दिपक	६२	
१३	कोळी कविता शांताराम	६९	
१४	कोळी शुभांगी बाळासो	७०	
१५	लाड सविता अधिक	७६	
१६	माने रूतुजा विश्वाम	८५	
१७	माने स्नेहल हिंदुराव	८६	
१८	पाटील प्राजक्ता सुरेश	११३	
१९	शेजावळे अश्विनी शिवाजी	१४३	
२०	सूर्यवंशी हेमा संतोष	१४८	
२१	सूर्यवंशी कोमल रविंद्र	१४९	
२२	सुतार अजनी पोपट	१५३	
२३	ठाबरे मनस्वी राजेंद्र	१५८	
२४	माने अक्षता विजय	रिपीटर	

Malati Vasantdada Patil
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

पर्यावरण अभ्यास विभाग आयोजित

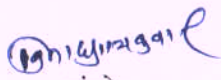
एकदिवसीय अभ्यास भेट व सहल

* अहवाल *

सन २०१९-२०

पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत आमच्या महाविद्यालयाची बी.ए. २ व बी.कॉम.२ वर्गांची कास पठार, सातारा येथे अभ्यास भेट व सहलीचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थीनी व चार शिक्षकांनी यामध्ये सहभाग घेतला. या अभ्यासभेटीत त्या क्षेत्रातील जैवविविधता, जलव्यवस्थापन, कचरा व्यवस्थापन, कास पठारावरील फुलांची विविधता, कास तलाव, बामणोली इ. ठिकाणी भेट दिली. या निसर्गातील अनुभूतीने विद्यार्थीनी भारावून गेल्या. वाटेत कुरणेश्वर या मंदिरात भेट देऊन परत आलो. प्रा.के.बी.पाटील, प्रा. विनोद गायकवाड व प्रा. डॉ.अंकुश बेलवटकर, प्रा.डॉ.मेघा पाटील यांनी सहभाग घेतला.

क्षेत्रभेटीनंतर विद्यार्थीनींकडून अहवाल लेखन करून घेण्यात आले.

संयोजक

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

2018/10/16 11:00

2018/10/16 14:32

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

पर्यावरण अभ्यास विभाग आयोजित

एकदिवसीय अभ्यास भेट व सहल

* अहवाल *

सन २०१८-१९

पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत आमच्या महाविद्यालयाची बी.ए. २ व बी.कॉम.२ वर्गांची चांदोली येथे अभ्यास भेट व सहलीचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थीनी व चार शिक्षकांनी यामध्ये सहभाग घेतला. या अभ्यासभेटीत धरण परिसर, वीजनिर्मिती, बँक वॉटर, जैवविविधता इ. अनुभूती घेतली. प्रा.के.बी.पाटील, प्रा. विनोद गायकवाड व प्रा. डॉ.अंकुश बेलवटकर, प्रा.डॉ.मेघा पाटील यांनी सहभाग घेतला.

क्षेत्रभेटीनंतर विद्यार्थीनींकडून अहवाल लेखन करून घेण्यात आले.

प्र.के.बी.पाटील

संयोजक

प्राचार्य

Prakash

IQAC,

Co-ordinator,

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Principal

PRINCIPAL,

MALATI VASANTDADA PATIL

KANYA MAHAVIDYALAYA,

(Arts & Commerce)

Islampur-415409, Dist. Sangli

Study Visit Environmental Studies

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

पर्यावरण अभ्यास विभाग आयोजित

एकदिवसीय अभ्यास भेट व सहल

* अहवाल *

सन २०१७-१८

पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत आमच्या महाविद्यालयाची बी.ए. २ व बी.कॉम.२ वर्गांची कास पठार, सातारा येथे अभ्यास भेट व सहलीचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थीनी व चार शिक्षकांनी यामध्ये सहभाग घेतला. या अभ्यासभेटीत त्या क्षेत्रातील जैवविविधता, जलव्यवस्थापन, कचरा व्यवस्थापन, कास पठारावरील फुलांची विविधता, कास तलाव, बामणोली इ. ठिकाणी भेट दिली. या निसर्गातील अनुभूतीने विद्यार्थीनी भारावून गेल्या. वाटेत कुरुणेश्वर या मंदिरात भेट देऊन परत आलो. प्रा. के. बी.पाटील, प्रा. विनोद गायकवाड व प्रा. डॉ.अंकुश बेलवटकर, प्रा. डॉ. मेघा पाटील आणि प्रा. डॉ. मेघा एस.पाटील यांनी सहभाग घेतला.

क्षेत्रभेटीनंतर विद्यार्थीनींकडून अहवाल लेखन करून घेण्यात आले.

विनोद गायकवाड
संयोजक

SK Meghda
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Principal
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

અભ્યાસસહકર ન સ્નેહમેલ 2017-18

કાશ પઠાર, આતારા.

PRINCIPAL,
MALATI VASANT DADA PATIL
KADYAMAHA VIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampore, Dist. Sangli.

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

पर्यावरण अभ्यास विभाग आयोजित

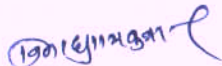
एकदिवसीय अभ्यास भेट व सहल

* अहवाल *

सन २०१६-१७

पर्यावरण अभ्यास विषयांतर्गत आमच्या महाविद्यालयाची बी.ए. २ व बी.कॉम.२ वर्गांची सागेश्वर येथे अभ्यास भेट व सहलीचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थीनी व चार शिक्षकांनी यामध्ये सहभाग घेतला. या अभ्यासभेटीत सागेश्वर मंदिर परिसर, अभयारण्य, हरिण व इतर प्राणी तसेच जैवविविधतेची माहिती घेतली. प्रा.के.बी.पाटील, प्रा. विनोद गायकवाड व प्रा. डॉ.अंकुश बेलवटकर, प्रा.डॉ.मेघा पाटील यांनी सहभाग घेतला.

क्षेत्रभेटीनंतर विद्यार्थीनींकडून अहवाल लेखन करून घेण्यात आले.

संयोजक

प्राचार्य

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

અભ્યાસસ્થલ ન શેઠમેર 2016-17

આગરેશ્વર અભ્યાસસ્થલ, સાંગલી.

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

इतिहास विभाग आयोजित

छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र

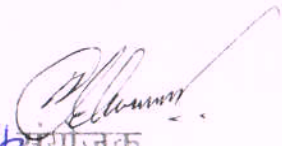
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर आयोजित

श्री भवानी चित्र वस्तुसंग्रहालय हेरिटेज वॉक

एकदिवसीय अभ्यास भेट व सहल

अहवाल

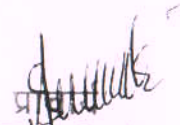
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूरच्या छ. शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र अंतर्गत आमच्या इतिहास विभागाने श्री. भवानी चित्र वस्तुसंग्रहालय येथे हेरिटेज वॉक, अभ्यास सहलीचे आयोजन करण्यात आले. १७ विद्यार्थ्यांनी व ३ शिक्षकांनी यामध्ये सहभाग घेतला. या संग्रहालयातील शिल्प, चित्रे, कोरिव शिल्पे, चांदीच्या मुर्ती, काष्ठशिल्पे, चित्रकलेचे विविध प्रकार पाहून ऐतिहासिक साधने व कलेचे आकलन विद्यार्थ्यांनींना झाले. इतिहासाची गोडी निर्माण झाली. श्रीमंत बाळासाहेब महाराज यांनी स्थापन केलेले वस्तुसंग्रहालय आज राज्य शासनाच्या अखत्यारीत येते. राजा रवी वर्मा दालन, अजंठा चित्रकला दालन, लघुशैली चित्र दालन, गंगुली चित्र दालन, मुगल, गढवाल, पंजाब व कांगडा चित्र दालने पाहून विद्यार्थी भारावून गेले. डॉ. निलांवरी जगताप, श्री. यागेश प्रभुदेसाई यांचे मार्गदर्शन झाले. वाटेत सागरेश्वर अभयारण्य व मंदिर पाहिले. श्री. छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तुसंग्रहालय, सातारा यास भेट देऊन ऐतिहासिक माहिती घेतली. मराठा इतिहास कालखंड इतिहास रूपाने समजून घेतला. पुढे क्षेत्र माहुली व चटराज मंदिरास भेट दिली. प्रा. राम घुले व प्रा. डॉ. सी. वंदना लोंढे यांनी सदलीचे संयोजन केले. अभ्यास भेट व सहलीचे प्रमाणपत्र वितरण करण्यात आले.

प्रमाणपत्र

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

09/03/2019

Principal

MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sandli

छत्रपती शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

आणि

ICSSR संशोधन प्रकल्प अंतर्गत

आयोजित

श्री. भवानी चित्र वस्तुसंग्रहालय हेरिटेज वॉक

(एक दिवसीय अभ्यास भेट)

प्रमाणपत्र

श्री./ श्रीमती **कु. रागिणी बापूसो कौबळे** यांनी

“श्री भवानी चित्र वस्तुसंग्रहालय हेरिटेज वॉक”

या विषयावरील दि. ०९ / ०३ / २०१९ रोजी आयोजित एक दिवसीय

अभ्यास भेटीतून ‘वस्तुसंग्रहालय : महत्व आणि इतिहास’

जाणून घेण्यासाठी सहभागी झालात याबद्दल

हे प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

डॉ. नीलांबरी जगताप

प्रकल्प अधिकारी तथा समन्वयक

छ.शाहू महाराज मराठा इतिहास अध्ययन केंद्र,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दिनांक :- ०९ / ०३ / २०१९

स्थळ :- औंध, जि. सातारा

IQAC,

Coordinator,

Dr. Nilambari Jagtap,

Kolhapur

PRINCIPAL,

Dr. Nilambari Jagtap,

Kolhapur

Commercial

154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

Heqish

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटिल कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

इतिहास विभाग

ऐतिहासिक ठिकाणी अभ्यास सहल अहवाल

दि 19/01/2020

मालती वसंतदादा पाटिल कन्या महाविद्यालय इस्लामपूर इतिहास विभाग आयोजित ऐतिहासिक ठिकाणी अभ्यास सहल रत्नागिरी जिल्ह्यात रत्नदुर्ग, भगवती मंदिर, थिबा पॅलेस, आरेवारे बीच, गणपतीपुळे व नाणीज मठ या ठिकाणी आनंदात संपन्न झाली. शिवछत्रपती यांच्या आरमारातील एक महत्त्वपूर्ण किल्ला रत्नदुर्ग या किल्ल्याची ऐतिहासिक माहिती देण्यात आली..

हा किल्ला बहामनी राजवटीत बांधला गेला. नंतर हा किल्ला आदिलशहाकडे गेला. सन १६७० साली छत्रपती शिवाजी राजांनी हा किल्ला जिंकून घेतला. सन १७१० ते १७५५ या काळात हा किल्ला आंग्रे यांच्या ताब्यात होता. पुढे १८१० सालापर्यंत किल्ला पेशव्यांच्या ताब्यात होता. इंग्रजांनी हा किल्ला जिंकून घेतला या किल्ल्यात कोकण वासियांची सुप्रसिद्ध भगवती देवीचे मंदिर आहे. भगवती देवीचा व किल्ल्याचा इतिहास प्राध्यापक राम घुले यांनी समजावून सांगितला. मिरकरवाडा बंदर व नर्मदा जेटी याची माहिती ती देण्यात आली. प्राध्यापक प्रमोद जाधव यांनी ब्रह्मदेशाच्या शेवटचा बौद्ध राजा थिबा याचा इतिहास समजावून सांगितला सन 1885 साली ब्रिटिशांनी ब्रह्म देशाचे राज्य जिंकून घेऊन त्याच्या कुटुंबाला मद्रास येथे कैद करून ठेवले. तेथून त्याची खानगी रत्नागिरी येथे करण्यात आली. 1906 ते 1910 या काळात राजाने तेथे भव्य राजवाडा बांधला. सन 1916 साली थिबा राजाने येथे अखेरचा श्वास घेतला. त्याच्या नित्य वापरातील वस्तू येथे जतन करून ठेवले आहेत. भारतीय पुरातत्व विभागाने येथे वस्तुसंग्रहालय स्थापन केले आहे.

आरेवारे बीच येथे समुद्रस्नानाचा मनमुराद आनंद घेतल्यानंतर अष्टविनायकापैकी एक गणपतीपुळे येथे श्री गणेशाचे दर्शन घेण्यात आले. इतिहास विषयाच्या अभ्यासक्रमानुसार अनिवार्य ऐतिहासिक सहलीचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी ऐतिहासिक पर्यटन निसर्ग पर्यटनाचा विद्यार्थिनींनी आनंद घेतला. सहलीमध्ये 15 विद्यार्थिनी, प्राध्यापक राम घुले प्राध्यापक प्रमोद जाधव, शामराव निंबाळकर सहभागी झाले होते. प्राचार्य डॉक्टर अंकुश बेलवलकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली सहलीचे आयोजन करण्यात आले होते.

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

"शिवा रॅलेस" रत्नागिरी अभ्यास सहल, प्राध्यापक व विद्यार्थीनींचा सहभाग 19/01/2020

"रत्नागिरी किल्ला" अभ्यास सहल 19/1/20

Dr. Meghsh

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Principal

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय इस्लामपूर

इतिहास विभाग

अहवाल

इतिहास विभागाच्या वतीने आयोजित किल्ले मच्छिंद्रगड येथे 'हेरिटेज वॉक' संपन्न

सांगली जिल्ह्याच्या वाळवा तालुक्यातील प्राचीन व मध्ययुगीन इतिहासाचा वारसा लाभलेला एक सुप्रसिद्ध किल्ले मच्छिंद्रगड येथे इतिहास विभागामार्फत हेरिटेज वॉक चे आयोजन करण्यात आले होते. समुद्र सपाटीपासून 2595 फूट उंच असलेला या गिरिदुर्गाचा इतिहास अत्यंत रंजक आहे. या गडाची बांधणी शिवपूर्वकालीन झालेली आहे. स्वराज्य संस्थापक छत्रपती शिवरायांनी किल्ला ताब्यात घेतल्यानंतर या किल्ल्याची डागडुजी केली. सन १६९३सली हा गड मोगलांच्या ताब्यात गेल्यानंतर येथे सुखराम नावाचा किल्लेदार नियुक्त केला गेला. पुढे नूर मोहम्मद यांची किल्लेदार म्हणून नियुक्ती झाली. पुढे बादशहाने देवीसिंग याला किल्लेदार म्हणून नियुक्त केले. मराठा स्वातंत्र्यलढ्याच्या काळात औरंगजेब बादशहाचा मुक्काम या किल्ल्याच्या पायथ्याला होता. २९ मे १७०० च्या इतिहास नोंदीनुसार झुल्फिकारखान हा सेनापती धनाजी जाधवांचा पाठलाग करीत मच्छिंद्रगड पर्यंत पोहोचला होता. स्वातंत्र्य संग्रामाच्या अस्तानंतर हा गड मराठ्यांच्या ताब्यात आला छत्रपती शाहू महाराजांनी पुढे हा किल्ला औंधचे पंतप्रतिनिधी यांच्या ताब्यात सोपविला. राघोबादादाचे सरदार राघू विठ्ठल व नारू गणेश यांनी 18 जानेवारी १७६३ मध्ये मच्छिंद्रगड ताब्यात घेतला. पेशवाईत किल्ल्यावर चार तोफा होत्या आजी त्या पाहण्यास मिळतात. पेशवाईच्या काळात या किल्ल्याचे डुबल हे किल्लेदार होते. किल्ल्याच्या पायथ्या लगतच्या गावातून गोळा होणारा महसूल या गडावर सुरक्षित ठेवला जाईल.

हा किल्ला नाथ संप्रदायाचे संस्थापक श्री मच्छिंद्रनाथांच्या समाधीमुळे भारतभर सुप्रसिद्ध आहे. या किल्ल्यावर मच्छिंद्रनाथाचे समाधी देवालय, गोरखनाथाचे मंदिर संत चोखामेळा मंदिर, अनेक समाध्या, शीला वर्तुळे, दत्त मंदिर, स्मारक स्वरूपातील तुळशी वृंदावने पडक्या अवस्थेतील बुरुज, तटबंदी पाण्याचे बांधीव दगडी टाकी, जांभ्या दगडात कोरलेले प्राचीन पाण्याची टाकी, चुन्याचा घाणा, मध्ययुगीन मोडी शिलालेख, लहान मोठ्या पाच तोफा मंदिराचे पुरावशेष, लहान-मोठी मंदिरे व मुर्त्या व छोट्या गुंफा पाहायला मिळतात. या किल्ल्याच्या पूर्व बाजूस प्राचीन एक लेणे जांभ्या खडकात कोरलेले आढळते तेथे आता राम-लक्ष्मण-सीता मारुती व लक्ष्मी यांच्या मुर्त्या दिसून येतात. महाराष्ट्र शासनाच्या प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत या किल्ल्यावर बरीच विकासकामे झाली आहेत अगदी चार चाकी गाडी सुद्धा गडावर येऊ शकते. या किल्ल्याविषयी नाथ संप्रदायामध्ये दंतकथा सांगितली जाते त्यानुसार मच्छिंद्रनाथांनी हा डोंगर सोन्याचा बनविला होता. किल्ल्यावर चढून जाण्यासाठी तीन मार्ग आहेत. स्वातंत्र्य लढ्यातील प्रतीसरकारचे संस्थापक क्रांतिसिंह नाना पाटील यांचे गाव किल्ल्याच्या पायथ्या लागतच आहे.

याप्रसंगी विद्यार्थिनींना किल्ल्याचा धार्मिक व राजकीय इतिहास समजावून सांगण्यात आला. तटबंदी, बुरुजाचे प्रकार, विविध समाध्या मंदिरांचे छोटे-मोठे प्रकार, मध्ययुगीन चुन्याचा घाणा तसेच गुंफा इत्यादीची माहिती घेण्यात आली. मध्ययुगीन किल्ला स्थापत्य व त्यावरील किल्ला प्रशासनाची माहिती देण्यात आली. तुटक्या अवस्थेतील तोफा, किल्ल्यावरील पडक्या इमारतींचे अवशेष तसेच उत्खनन केल्यानंतर निश्चितच काही पुरावशेष सापडतील अशा जागा यांचे निरीक्षण करण्यात आले. प्राचार्य डॉक्टर अंकुश बेलवलकर सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्रा. राम घुले प्रा. प्रमोद जाधव शिपाई शामराव निंबाळकर व वीस विद्यार्थिनी यामध्ये सहभागी झाल्या होत्या. या प्रसंगी किल्ले मच्छिंद्रगडाची स्वच्छताही करण्यात. मच्छिंद्रनाथाच्या मंदिरातील महाराजांनी व ट्रस्टी मठकरी यांनी नाथ संप्रदायाचा इतिहास विद्यार्थ्यांना समजावून सांगितला. स्थानिक इतिहास, धार्मिक इतिहास, मौखिक इतिहास व किल्ल्यांचा इतिहास विद्यार्थिनींनी समजावून घेऊन या विषयावर अधिक संशोधन करण्याचा संकल्प केला.

SPM apsh
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA
(Arts & Commerce)
Islampur-413409, Dist. Sangli

Malati Vasantdada Patil

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

Malati Vasantdada Patil

PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

वाळवा तालुका शिक्षण संस्था

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता. वाळवा जि. सांगली

पर्यावरण प्रकल्प अहवाल

बी. कॉम. भाग .2

सर्वेक्षण अहवाल सादर

‘जमिनीची धूप’

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
पदविका मिळविणे हेतूपरत्वे

सादरकर्ते

- ❖ अश्विनी पांडुरंग देसाई
- ❖ स्वप्नाली आनंदा माने -
- ❖ प्रियांका दिनकर गायकवाड -
- ❖ अश्विनी नरेंद्र वाघ
- ❖ प्रतिक्षा शंकर गायकवाड -

मार्गदर्शक

श्री. विनोद गायकवाड

07/10/2020

Signature
IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

सन 2019 - 2020

Signature
प्राचार्य

श्री. अकुश लक्ष्मण वेलुवटकर
महाविद्यालय (आर्ट्स & कॉमर्स)
इस्लामपूर, जि. सांगली. ४१५४०९

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता . वाळवा जि . सांगली

पर्यावरण अभ्यास विभाग

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कु . आश्विनी पांडुरंग देसाई हजेरी क्रमांक २८ ही वाणिज्य शाखेत शिकत आहे . हिने समाधानकारकरीत्या 'जमिनीची धूप' शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांनी बी . कॉम भाग दोन या पदविका अभ्यासासाठी नेमून दिलेल्या विषयावर अहवाल सादर केला आहे . हा अहवाल त्याने सन २०१९-२०२० या वर्षातील शैक्षणिक कार्य दाखवतो .

माझ्या माहितीप्रमाणे सादर केलेला अहवाल हा सत्य आहे . आणि इतरत्र सादर केलेल्या अहवालांची नक्कल नाही .

दिनांक : २८/०३/२०२०

ठिकाण : इस्लामपूर

विभाग प्रमुख

(Signature)

पर्यावरण अभ्यास विभाग

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता . वाळवा जि . सांगली

पर्यावरण अभ्यास विभाग

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कु. स्वप्नाली आनंदा माने हजेरी क्रमांक 34 ही वाणिज्य शाखेत शिकत आहे. हिने समाधानकारकरित्या 'जमिनीची धूप' शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांनी बी. कॉम भाग दोन या पदविका अभ्यासासाठी नेमून दिलेल्या विषयावर अहवाल सादर केला आहे. हा अहवाल त्याने सन 2019-2020 या वर्षातील शैक्षणिक कार्य दाखवतो.

माझ्या माहितीप्रमाणे सादर केलेला अहवाल हा सत्य आहे. आणि इतरत्र सादर केलेल्या अहवालांची नक्कल नाही.

दिनांक : 28/03/2020

ठिकाण : इस्लामपूर

विभाग प्रमुख

(हस्ताक्षर)

पर्यावरण अभ्यास विभाग

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता . वाळवा जि . सांगली

पर्यावरण अभ्यास विभाग

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कु . प्रियांका दिनकर गायकवाड हजेरी क्रमांक ५५ ही वाणिज्य शाखेत शिकत आहे . हिने समाधानकारकरित्या 'जमिनीची धूप' शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांनी बी . कॉम भाग दोन या पदविका अभ्यासासाठी नेमून दिलेल्या विषयावर अहवाल सादर केला आहे . हा अहवाल त्याने सन २०१९-२०२० या वर्षातील शैक्षणिक कार्य दाखवतो .

माझ्या माहितीप्रमाणे सादर केलेला अहवाल हा सत्य आहे . आणि इतरत्र सादर केलेल्या अहवालांची नक्कल नाही .

दिनांक : २८/०३/२०२०

ठिकाण : इस्लामपूर

विभाग प्रमुख

(१५/०३/२०२०)

पर्यावरण अभ्यास विभाग

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता. वाळवा जि. सांगली

पर्यावरण अभ्यास विभाग

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कु. अश्विनी नरेंद्र वाघ हजेरी क्रमांक 48 ही वाणिज्य शाखेत शिकत आहे. हिने समाधानकारकरित्या 'जमिनीची धूप' शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांनी बी. कॉम भाग दोन या पदविका अभ्यासासाठी नेमून दिलेल्या विषयावर अहवाल सादर केला आहे. हा अहवाल त्याने सन 2019-2020 या वर्षातील शैक्षणिक कार्य दाखवतो.

माझ्या माहितीप्रमाणे सादर केलेला अहवाल हा सत्य आहे. आणि इतरत्र सादर केलेल्या अहवालांची नक्कल नाही.

दिनांक : 28/03/2020

ठिकाण : इस्लामपूर

विभाग प्रमुख

(Signature)

पर्यावरण अभ्यास विभाग

वाळवा तालुका शिक्षण संस्थेचे

मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर

ता. वाळवा जि. सांगली

पर्यावरण अभ्यास विभाग

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, कु. प्रतिक्षा शंकर गायकवाड हजेरी क्रमांक 17 ही वाणिज्य शाखेत शिकत आहे. हिने समाधानकारकरीत्या 'जमिनीची धूप' शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांनी बी. कॉम भाग दोन या पदविका अभ्यासासाठी नेमून दिलेल्या विषयावर अहवाल सादर केला आहे. हा अहवाल त्याने सन 2019-2020 या वर्षातील शैक्षणिक कार्य दाखवतो.

माझ्या माहितीप्रमाणे सादर केलेला अहवाल हा सत्य आहे. आणि इतरत्र सादर केलेल्या अहवालांची नक्कल नाही.

दिनांक : 28/03/2020

ठिकाण : इस्लामपूर

विभाग प्रमुख

(Signature)

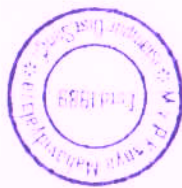
पर्यावरण अभ्यास विभाग

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या अंतर्गत पर्यावरण विभागाच्या बी.कॉम भाग दोन या वर्षा साठी पर्यावरण शास्त्र हा विषय सक्तीचा करण्यात आला आहे. या विषयाच्या अनुषंगाने आमच्या महाविद्यालयाच्या पर्यावरण विभागाचे ग्रामसर्वेक्षण एक पर्यावरणाच्या दृष्टीने “जमिनीची धूप” हा प्रकल्प केला आहे.

आमच्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य. श्री. अंकुश बेलवटकर सर यांनी आम्हास मार्गदर्श न केले व परवानगी दिली. याबद्दल आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

पर्यावरणाच्या दृष्टीने ‘जमिनीची धूप’ पर्यावरणावर होणारा परिणाम हा प्रकल्प आम्ही पाच विद्यार्थ्यांनी एकमेकींच्या सहकार्याने पार पाडले.

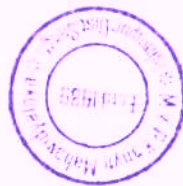
सादरीकरण

आम्ही खाली नमूद केल्याप्रमाणे असे सादर करतो की, आमचा प्रकल्प अहवाल “जमिनीची धूप” हा प्रकल्प अहवाल जो आमच्या बॅचलर ऑफ कॉमर्स या पदवीसाठी मालती वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर चे प्राध्यापक श्री .गायकवाड सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली सादर करित आहेत .यातील सर्व निष्कर्ष हे मिळविलेल्या माहितीवर आधारित आहे .

दिनांक :

ठिकाण :

अ . न .	विद्यार्थ्याची नावे	सही
1 .	अश्विनी पांडुरंग देसाई	<i>Aesaj</i>
2 .	स्वप्नाली आनंदा माने	<i>Amre</i>
3 .	प्रियांका दिनकर गायकवाड	<i>Balkuad</i>
4 .	अश्विनी नरेंद्र वाघ	<i>AMWagh.</i>
5 .	प्रतिक्षा शंकर गायकवाड	

अनुक्रमणिका

अ.नं.	प्रकल्पाचे नाव	सही
1.	प्रस्तावना	
2.	अभ्यासपद्धती	
3.	उद्दिष्टे	
4.	मृदा संधारण	
5.	जमिनीची धूप	
6.	धूपीचे प्रकार	
7.	धूपीचे कारण	
8.	सुधारित कृषी पद्धतीने मृदा संधारण	
9.	गवती राने व वनसंवर्धन याद्वारे मृदा संधारण	
10.	मृदा संधारणाच्या कृषी व्यवसायावर होणारा परिणाम	
11.	निष्कर्ष	
12.	संदर्भ सूची	

प्रस्तावना

पर्यावरण हा विषय अलिकाडील काळात विषय बनवलेला आहे . वनस्पती शास्त्रात भूगोल व भूगर्भशास्त्र या विषयात पूर्वीपासून पर्यावरणाचा अभ्यास केला जातो . पृथ्वी वरील किंवा कोणत्याही प्रदेशातील मानव विविध प्रकारची जीवन सृष्टी ज्या परिसरात राहतात त्या परिसरातील सर्व घटकांचा समावेश पर्यावरण या संज्ञेत केला जातो असे असले तरी पर्यावरण ही संकल्पना बरीच गुंतागुंतीची आहे . आपल्या सभोवातालाचा निसर्ग म्हणजे पर्यावरण होय .

मानवी जीवन सुखी करण्यासाठी निसर्गातील खनीज साठे जंगलतोड औदयोगिक कारखाने प्राणी संहार आरामदायी वस्तू रासायनिक खतांचा वापर यामुळे पर्यावरणाचा समतोल विघडून नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे असमान वाटप होते . यावर पर्यावरण संरक्षण पूर्णपणे करता आले नाही तरी त्यावर थोडे फार नियंत्रण घालता येऊ शकेल . पिण्याचे पाणी, इंधन, अन्नधान्य, शुध्द हवा, लोकसंख्या वाढ या समस्यांमुळे साधनसंपत्तीचे असमान वितरण होते . या समस्या सोडविण्यासाठी पर्यावरणविषयक लोकजागृती करायला हवी . मानवाचे व पृथ्वीवरील सर्व सजीवांचे अस्तित्व संपेल असे वाटते . हे घडू नये म्हणुन पर्यावरणाचा अभ्यास महत्त्वाचा आहे .

अभ्यास पध्दती

प्रस्तुत प्रकरणामध्ये “जमिनीची धूप” या अभ्यासाकरिता अवलंबण्यत आलेल्या अभ्यास पध्दतीचे विवेचन करण्यात आले आहे . त्यामध्ये अभ्यास उद्दिष्ट्य, अभ्यास विषयाचे क्षेत्र, अभ्यासाचे महत्त्व, माहिती संकलनाची साधने, अभ्यासासाठी मर्यादा आणि प्रकरण, नियोजन आदि घटकांची माहिती देण्यात आली आहे .

अभ्यासाची उद्दिष्ट्ये :

या अभ्यासाची खालील उद्दिष्ट्ये तयार करण्यात आलेली आहे .

- 1 . जमिनीचा अभ्यास करणे .
- 2 . जमिनीचे महत्त्व अभ्यासणे .
- 3 . जमिनीची धूप कशी रोखण्यात येईल याचा अभ्यास करणे .

सदरच्या अभ्यासासाठी जमिनीची धूप या घटकाची निवड करण्यात आली आहे .

उद्दिष्टे

- 1 . पर्यावरण विषयक शिक्षण ही भविष्याची गरज आहे .
- 2 . जमिनीची स्थिती जाणून घेणे .
- 3 . जमिनीची धूप होणार नाही यासाठी परिपूर्ण माहिती घेणे व माहिती देणे .
- 4 . जमिनीची स्वच्छता कशी ठेवली पाहिजे तसेच कोणती खते वापरली गेली पाहिजेत याची माहिती देणे .

मृदा संधारण

मृदा संधारण म्हणजेच शेतजमिनीचे धूपीपासुन संरक्षण करणे होय. शेतजमिनीचे प्रमुख कार्य म्हणजे विविध पिक निर्माण करणे त्यासाठी शेतजमिनीचा योग्य वापर करून तिचा कस कायम राखणे, अगत्याचे ठरते. परंतु अनेक कारणांमुळे जमिनीची उत्पादनक्षमता घटते आणि ती रोखण्यासाठी जे जे उपाय योजिले जातात त्या सर्वांचा समावेश मृदा संधारणाखाली होतो. शेतजमिनीची सुपीकता तिच्या वरच्या थरातील मातीच्या सूक्ष्म कणांवर अवलंबून असतो. म्हणून त्यांचे संवर्धन करणे ही महत्त्वाची बाब ठरते.

जमिनीतील अशा सूक्ष्म क्रियाशिल कणांचा व्यव अनेक कारणांनी होतो, त्यास जमिनीची धूप असे म्हणतात. पावसाच्या मा-याने तसेच वा-याच्या झोताने आणि पाण्याच्या वेगवान प्रवाहामुळे हे सूक्ष्म कण तसेच माती वाहून नेली जाते. सर्वसाधारणपणे 2.5 सेमी जाडीचा मातीचा थर तयार होण्यास सु. 400 ते 1000 वर्षांचा काळ लागतो. जमिनी नैसर्गिक आवरणाखाली राखल्यास माती वाहून जाण्याची क्रिया मंद होते आणि त्यामुळे नैसर्गिक समतोल राखला जातो. परंतु मानवाच्या गरजा सतत वाढत्या असल्यामुळे नवीन नवीन जमिनी लागवडीखाली आणण्यात आल्या व त्यासाठी जमिनीवरील नैसर्गिक आवरणे दुर करण्यात आली. जंगलतोड झाली गवती राने नांगरली गेली आणि पर्यायाने जमिनीची धूप होऊ लागली व तिचा कस कमी कमी होऊन उत्पादनक्षमता घटू लागली.

अमेरिकन व भारतात झालेल्या संशोधनवारून असे आढळून आले की, धूपीमुळे दरसाल दर हे. सु. 125 टन माती वाहून नेली जाते. कधीकधी तर हे प्रमाण 300 टनापर्यंत गेल्याचे आढळून आले. अशा रितीने निसर्गाने केलेल्या शेकडो वर्षांच्या कार्याचा नाश अल्पकाळातच होतो. अशी अमर्यादित धूप होत राहिल्यास वाढत्या लोकसंख्येच्या पोषणाच्या बाबत फार गंभीर समस्या निर्माण होतील. अशा धूपीमुळे अवर्षणग्रस्त भागात अवर्षणाचे प्रमाण वाढू लागले आहे.

नदयानाल्यांची पात्रे गाळाने भरल्यामुळे व मोठमोठ्या पुरांमुळे आर्थिक व जिवीत हानीचे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात वाढू लागले आहे. मृदा संधारणाची सुरुवात ही अमेरिकेत झाली. अमेरिकेतील शासनाने 1914 मध्ये मिआमी मृदा संधारण कायदा तयार करण्यात आला आहे.

जमिनीची धूप

पावसाच्या पाण्याच्या माराने, पाण्याच्या वेगवान प्रवाहाने तसेच वा-याच्या झोताने जमिनीतील कियाशील स्क्ष्म कण, माती वाहून नेली जाते . व या कियेस शेतजमिनीची धूप म्हणतात . धुपीमुळे होणारी मातीची घट थांबवणे अत्यंत जरूरीचे आहे . हयाबाबत जर दूलक्ष झाले तर मानवी संस्कृती धोक्यात येण्याची शक्यता असते . इतिहासात अशी पुष्कळ उदाहरणे दाखविता येतील .

मेसोपोटेमियामधील सु . 5000 वर्षापूर्वी अत्यंत भरभराटीत असलेले किश हे शहर वाळूच्या ढिगाखाली गडप झाले . तसेच वॅविलो नियातील शेतीस पाणी देण्याकरिता काढलेले पाट गाळांनी भरून गेले व बागायती जमिनी प्रचंड धूप झाल्याने त्या नापीक झाल्या आणि परिणामी शहरे, राज्ये व संस्कृती लोप पावल्या . भारतात मोहें-जो-दडो व हडप्पा या ठिकाणीही अशी परिस्थिती निर्माण होऊन त्या संस्कृती लोप पावल्या .

नैसर्गिक परिस्थितीत जमिनीवरील वनस्पतींच्या आवरणामुळे माती वाहून जाण्याची किया फार मंद असते . अशा परिस्थितीत जमिनीची जी झीज होते ती नैसर्गिक झीज अथवा धूप म्हणतात . आणि ती मानवी हस्तक्षेपाविरहीत होणारी धूप असते . अशा रितीने होणा-या धुपीचा वेग हार नवीन माती तयार होण्याच्या वेगापेक्षा कमी असेल अगर सारखाच असेल तर नैसर्गिक समतोल राखला जातो . नैसर्गिक झीज कियेमुळे एका ठिकाणची माती दुस-या ठिकाणी जाऊन साठते व त्यामुळे गाळाच्या जमिनी वनतात .

मानवाने शेती करण्यास सु . 7000 वर्षापूर्वी सुरुवात केली . आणि त्यासाठी जमिनीवरील नैसर्गिक आवरण हलके दूर करण्यास सुरुवात झाली . सुरुवातीस मानवाची गरज फार थोडी असल्याने त्याच्या हस्तक्षेपाचा परिणाम मोठ्या प्रमाणात दिसून आला नाही . परंतु लोकसंख्या जसजशी वाढत गेली आणि

मानवी गरजांचे प्रमाण वाढू लागले तसतशी नवीन जमिन लागवडीखाली आणण्यास आली . त्यासाठी वनक्षेत्रावर आक्रमण करून जंगलतोड झाली, गवती रानातील गवत काढून नंतर त्यांची नांगरट करण्यात आली . अशा रितीने जसजसे नैसर्गिक आवरण कमी होत गेले व मानवी हस्तक्षेप वाढत गेला तसतशी जमिनीची धूप मोठ्या प्रमाणात होऊ लागली, आणि त्यामुळे गंभीर समस्या निर्माण झाल्या . या मानवी हस्तक्षेपामुळे होणा-या धुपीस गतिवर्धनशील धूप असे म्हणतात . या वेगवर्धक धुपीचा इतका प्रचंड वेग असतो की, निसर्गाने जमीन बनविण्याचे केलेले हजारो वर्षांचे कार्य काही दिवसातच नष्ट होते . अशा बेलगाम धूपीमुळे निसर्गाचा समतोल विघडतो आणि त्याचे दुष्परिणाम वर विशद केल्याप्रमाणे दिसून येत आहेत . जमिनीच्या धूपीच्या समस्येस यशस्वीपणे तोंड देण्यासाठी अनेक शास्त्रज्ञांनी तिच्या विविध कारणांविषयी व त्यामुळे होणा-या धुपीच्या प्रमाणाबाबत संशोधन केले आणि त्याचे गंभीर शेतक-यास पटवून देण्याचा प्रयत्न केला तसेच ही हानी टाळण्यासाठी अगर तिचे प्रमाण कमी करण्यासाठी काही उपाय शोधून काढले व त्यांचा शास्त्रीय दृष्ट्या अभ्यास केला .

महाराष्ट्र राज्यातील जमिनीच्या धूपीच्या प्रमाणाविषयी अगदी काटेकोरपणे पाहणी केली नसली तरी लागवडीखालील एकूण क्षेत्राच्या सु . दोन तृतीयांश क्षेत्र धूप कमी अधिक प्रमाणात झालेली आहे . धुपमापनाचा अभ्यास काही निवडक पाणलोट क्षेत्रांवर केला गेलेला असून त्याची माहिती कोष्टक कं . 1 मध्ये दिली आहे .

धूपीचे प्रकार

पाणी, वारा, बर्फ आदि नैसर्गिक शक्तींच्या अखंड आघातामुळे जमिनीची धूप होते . परंतु वाढत्या पाण्यामुळे ही धूप अधिक होत . धूपीचे प्रमुख तीन प्रकार पडतात . ते येणेप्रमाणे १) सालकाढी धूप २) ओघळपाडी धूप व ३) प्रवाहकाठपाडी धूप .

सालकाढी धूप -

एकतर्फी व कमी उताराच्या जमिनीची अशी धूप होते . पावसाच्या मा-याने मातीचे कण विलग होतात . आणि पृष्ठभागावरून पाणी वाहू लागताच त्याचबरोबर हे मातीचे कण वाहून नेले जातात . असे जमिनीच्या पृष्ठभागावरून वाहणारे पाणी गढूळ असते . अशा प्रकारच्या धूपीमुळे जमिनीच्या पृष्ठभागावरील सुपीक मातीचा पातळ थर दरसाल वाहून जातो व त्यामुळे जमीन निकस बनते . वर्षा नुवर्षे अशी माती वाहून गेल्यामुळे मातीचा मुळ रंग बदलून तो भुरकट होतो व कालांतराने जागोजागी मुरूम उघडा पडतो .

कोष्टक कं .1 - महाराष्ट्रतील काही निवडक पाणलोट क्षेत्रातील धूपीचे प्रमाण

विभाग	अभ्यास केंद्राची संख्या	पहाणी केलेले एकुण क्षेत्र (हेक्टर)	धूपलेल्या क्षेत्राचे एकूण शेकडा प्रमाण		
	थोड्या प्रमाणात धूप क्षेत्र	साधारण धूप झालेले क्षेत्र	जास्त धूप झालेले क्षेत्र	माती साचलेले क्षेत्र	झीज झालेले एकुण क्षेत्र
सीना नदीच्या खो-यातील प्रदेश	11	7,270	9	27	45
भीमा नदीच्या खो-यात प्रदेश	8	5,638	7	42	37
कृष्णा, ढोण आणि घटप्रभा नद्यांचा प्रदेश	7	5,283	35	35	23
निलप्रभा नदीच्या खो-यातील प्रदेश	10	7,493	15	15	22

शेतात घळीओघळीचे एक मोठे जाळेच पसरते व त्यामुळे मशागत करणे दुरापास्त होते, आणि जमिनी पडीत राहतात .

प्रवाहकाठपाडी धूप -

धूळीमधून पुढे नाल्यांची उत्पत्ती होते . त्यांच्याद्वारे व जमिनीतून जादा पाणी काढून देण्यासाठी काढलेल्या चरांमुळेदेखील जमिनीची धूप होते . नाल्यांच्या व चरांच्या वाजू ढासळून ती माती प्रवाहाबरोबर वाहून जाते . तसेच त्यांचे तळदेखील पाण्याच्या वेगवान प्रवाहामुळे खरडुन जातात . अशा रितीने नदीनाल्या काठच्या जमिनी प्रवाहाच्या वेगामुळे धूपून जातात . व यास प्रवाहकाठची धूप म्हणतात .

धूपीचे कारण

धूपीचे प्रमाण आणि तिची व्याप्ती जमिनीच्या उतारावर पावसाच्या प्रमाणावर व तीव्रतेवर तसेच जमिनीच्या गुणधर्मावर आणि मशागतीच्या पध्दतीवर अवलंबून असते .

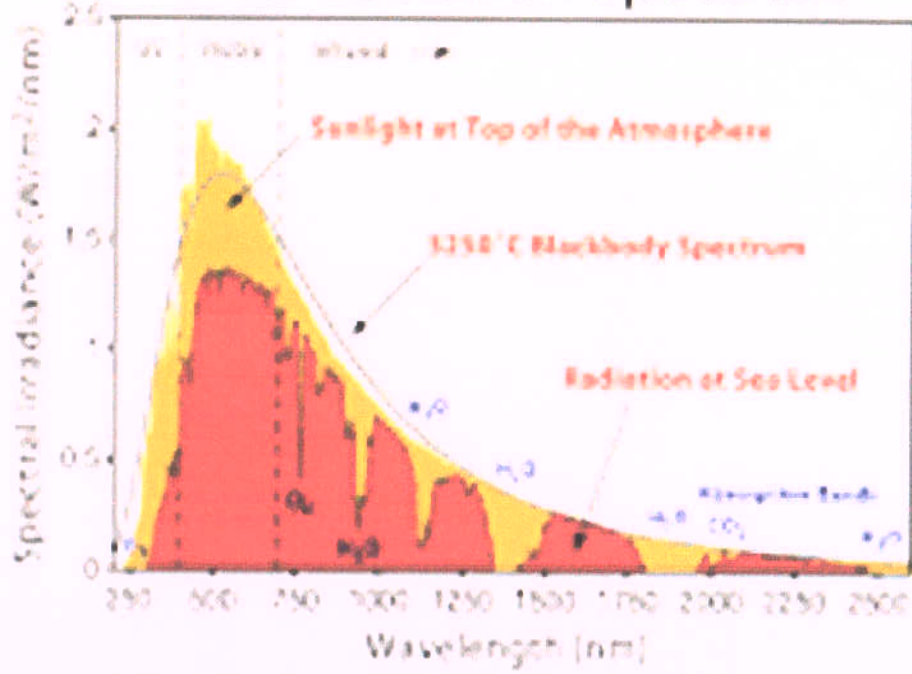
पवसाच्या थेंबाच्या मा-यामुळे मातीचे कण विलग होतात आणि हे विलग झालेले स्क्ष्म कण वाहत्या पाण्याबरोबर वाहून नेले जातात . धूपीचा वेग हा वार्षिक पर्जन्यमान, पावसाच्या वर्षाचा वेग, जमिनीवरून वाहणा-या पाण्याचा वेग, पाणलोट क्षेत्र आदी प्रमुख बाबींवर अवलंबून असतो . पर्जन्यवर्षाच्या प्रमाणात धूप होत असते . जमिनीच्या पृष्ठभागावरून वाहणारे पाणी आणि मातीची धूप यांबाबत महाराष्ट्र व कर्नाटक यांमधील एकुण चार संशोधन केंद्रात केलेल्या अभ्यासाचे निष्कर्ष कोष्टक कं . 3 मध्ये दिले आहेत .

कोष्टक कं . 3 – पर्जन्यवर्षाव व त्याचा धूपीवर होणारा परिणाम

संशोधन केंद्र	वार्षिक पर्जन्यमान (सेमी)	जमिनीच्या पृष्ठभागावरून वाहून गेलेले पाणी (सेमी)	वाहून गेलेले टन हेक्टर
मांजरी (पुणे जिल्हा)	67 . 66	16 . 47	55 . 18
सोलापूर (सोलापूर जिल्हा)	61 . 85	11 . 94	44 . 56
विजापूर (विजापूर जिल्हा)	47 . 75	10 . 69	22 . 43
हगेरी (बेळ्लारी जिल्हा)	47 . 32	8 . 86	11 . 76

Solar Radiation Spectrum

या कोष्टकावरून असे दिसते की, पावसाच्या प्रमाणावर धुपीचे प्रमाण अवलंबून असते . परंतु पाऊस किती पडला यापेक्षा किती तीव्रतेने पडला हेच धुपीच्या बाबतीत महत्त्वाचे आहे . सोलापूर केंद्रावर 1937-38 मध्ये एकुण पाऊस 66 . 32 से . मी पडला परंतु, 1038-39 मध्ये मात्र त्यापेक्षा 27 . 94 सेमीने कमी पाऊस पडलेला असतानादेखील 63 . 40 टन माती जास्त वाहून गेली कारण पावसाची तीव्रता अधिक होती . सोलापूर केंद्रावर याबाबत सखोल संशोधन केले गेले आणि त्यावरून असे निदर्शनास आले की, जेव्हा एकाच दिवसात 1 . 27 से . मी . पेक्षा कमी पाऊस पडतो तेव्हा धुपीचे प्रमाण 5 . 8% असते, तर जेव्हा पाऊस 2 . 54 ते 5 . 28 सेमी पडतो तेव्हा हे प्रमाण 88% पर्यंत गेले . थोड्या वेळात जास्त पाऊस पडल्यामुळे पावसाचे पाणी शेताबाहेर वाहून जाते . आणि या वाहून जाणा-या पाण्याबरोबर 80 ते 90 % पृष्ठभागावरील माती फक्त एक किंवा दोन जोरदार सरिंगेमुळे वाहून गेल्याचे आढळते . वाहून गेलेली माती व पाणी यांचे सरिंगेमुळे वाहून गेल्याचे आढळते . वाहून

गेलेली माती व पाणी यांचे प्रमाण 1 : 7 ते 1 : 18 आढळते . पाऊस पडण्याचा वेग वाढला तर धुपीचा वेग वाढतो . वाहणा-या पाण्याची गती जर दुप्पट झाली तर माती नेण्याची क्षमता 64 पटींनी वाढते . पाणलोट क्षेत्र मोठे असल्यास पाणी जास्त साचते व वाहताना त्यास वेग येतो व पर्यायाने धूप अधिक प्रमाणात होते .

जमिन व जमिनीचा उतार यांवर धूप अवलंबून असते . सर्वसाधारणपणे जास्त उतार असलेल्या जमिनीची धूप जास्त होते . कारण उतारावरून वाहणा-या पाण्याचा वेग जास्त वाढतो . ज्या जमिनीमध्ये पाणी शोषण्याची क्षमता व धारण करण्याची क्षमता कमी असते अशा जमिनीत धुपीचे प्रमाण अधिक असते . जमिनीचा उतार व त्यावर घेतलेले पीक व मातीची धूप यांवावट अमेरिकेत झालेल्या पाहणीचे निष्कर्ष कोष्टक कं . 4 मध्ये दिले आहेत .

सोलापूर येथे अशाच प्रकारच्या केलेल्या प्रयोगांन्ती असे आढळून आले की 2% उतारापेक्षा 4% उताराच्या जमिनीची धूप अधिक झाली व तेथे वाहून गेलेल्या पाण्याची घनता देखील जास्त होती पोताच्या व क्षारीय विक्रिया असलेल्या जमिनी धूप होऊ शकणा-या असतात . कार्बनी पदार्थ भरपूर असलेल्या जमिनीची धूप त्यामानाने कमी होते .

कोष्टक कं .4 जमिनीचा उतार, त्यावर घेतलेले पीक व मातीची धूप यासंबंधी अमेरिकेत झालेल्या पाहणीचे निष्कर्ष .

जमिनीचा पोत	वार्षिक पर्जन्यमान (से . मी)	जमिनीचा उतार (%)	जमिनीत घेतलेले पीक	मातीची धूप (टन/हेक्टर)
संमिश्र कणांची चिकण माती (टेक्सस)	52 . 70	0 . 0 1 . 0 2 . 0	कपाशी कपाशी कपाशी	5 . 43 12 . 84 17 . 29
संमिश्र कणांची पोयट्याची माती (ओढायचे)	92 . 61	8 . 0 12 . 0	मका मका	148 . 20 180 . 80
चिकण माती (टेक्सस)	88 . 65	2 . 0 4 . 0	मका मका	26 . 18 85 . 08
वाळुसरा पोयटा (टेक्सस)	103 . 68 109 . 22	4 . 7 16 . 5	कपाशी कपाशी	48 . 65 109 . 94

जमिनीवरील आच्छादनाचा व मशागतीच्या पध्दतीचा धूपीवर होणा-या परिणामांच्या अभ्यास मांजरी व सोलापूर येथे करण्यात आला . व त्यांचे निष्कर्ष कं . 5 मध्ये दिले आहेत . मशागतीचे विविध प्रकार व त्यांचा धूपीवर होणा-या परिणामांचा आढावा घेता असे दिसून येते की, जमिनीची कोणतीही मशागत न करता ती नैसर्गिक आच्छादनाखाली राखल्यास तेथे पावसाच्या पाण्याचा अपव्यय व धूप अत्यल्प प्रमाणात होते . त्यांच्या खालोखाल वाजरीचे पिक घेतल्यास कमी प्रमाणात धूप होते . इतर

मशागतीच्या पध्दतीत प्रचंड प्रमाणात माती वाहून गेल्याचे दिसते. थोडक्यात उघड्या जमिनीपेक्षा पिकाखालील अगर गवताखालील जमिनीतून मातीची धूप थोडी होते. म्हणून पडीत जमिनीचे धूपीपासुन संरक्षण करण्यासाठी गवत वाढीचा उपयोग होतो.

मृदा संधारण तंत्र

मृदा संधारणाचा मूळ उद्देश जरी जमिनीचे धूपीपासून संरक्षण करण्याचा असला तरी आधुनिक विचारसाराणीप्रमाणे तिची उत्पादनक्षमता वाढविणे आणि टिकवणे हा देखील उद्देश मानला जातो. जमिनीची उत्पादनक्षमता वाढविण्यासाठी जे उपाय योजले जातात त्या सर्वांचा अंतर्भाव मृदा संधारणाखाली होतो. मृदा संरक्षणाची जरूरी प्रायः सर्व प्रकारच्या जमिनींसाठी आहे. मग त्या पिकाखाली राखलेल्या असतो अगर गवती रानाखाली असोत अथवा वनसंपत्तीकरता राखलेल्या असोत.

मृदा संधारणाचा कार्यक्रम रावविण्यापूर्वी जमिनीची कार्यक्षमता अजमावण्यासाठी भूमि-उपाययोजना वर्गवारी करणे जरूरीचे असते. ही वर्गवारी प्रदेशाचे कृषी जलवायुमान (दीर्घकालीन सरासरी हवामान), जमिनीचा उतार, उंचसखलपणा, खोली, धूपीचे प्रकार व तीव्रता या बाबींवरून केली जाते. (‘मृदा’ या नोंदीतील ‘भूमी-उपयोगिता वर्गवारी’ या उपशीर्षकाखाली माहिती पहावी.) जमिनीची कार्यक्षमता आदी बाबींची साकल्याने विचार करून जमिनीचा योग्य वापर व त्यासाठी योजावयाचे मृदा संधारणाचे उपाय यांची आखणी करणे उपयुक्त ठरते. कृषी जलवायुमान विभाग व जमिनीचे प्रकार लक्षात घेऊनच विविध प्रकारच्या मृदा संधारण कामांची आखणी महाराष्ट्र राज्यात केली आहे, परंतु प्रथम प्राधान्य अनिश्चित पावसाळी प्रदेशासाठी दिलेली आहे.

मृदा संधारणाची कामे मुख्यतः तीन प्रकारांखाली येतात.

1. सुधारित कृषी पध्दतीने संधारण करणे.
2. बांधवंदिस्ती करून मृदा संधारण करणे.
3. जंगलवाढ व गवतवाढ करून मृदा संधारण करणे

कोष्टक कं . 5 - मशागतीचे विविध प्रकार व त्यांचा धूपीवर होणारा परिणाम : मांजरी व सोलापूर

येथील निष्कर्ष

मशागतीच्या पध्दती	वार्षिक पर्जन्यमान (से . मी)	एकूण वाहून गेलेले पाणी (से . मी)	एकूण वाहून गेलेली माती (टन/हेक्टर)
जमीन पडीत ठेवून तिच्यावर उगवणारी नैसर्गिक वनस्पती रोखणे	61 . 85	3 . 63	1 . 60
जमीन पडीत ठेवून तिच्यावर उगवणारी नैसर्गिक वनस्पती काढून टाकणे	67 . 67	17 . 27	55 . 18
जमीन 10 सेमी पर्यंत कुळवणे	67 . 67	19 . 81	81 . 14
जमीन नांगरून चार वेळा वखरणे	67 . 67	17 . 73	88 . 33
फावडयासारख्या अवजाराने जमिनीचे छोटे खळगे पाडणे	61 . 85	5 . 54	40 . 53
जमीन खोल नांगरणे व उतारास आडवी मशागत करणे	67 . 67	11 . 68	59 . 70
जमीन 10 से . मी खोलीपर्यंत वखरून खरीप बाजरी पेरणे	67 . 67	9 . 50	11 . 76

सुधारित कृषी पध्दतीने मृदा संधारण

सर्वसाधारणपणे ज्या जमिनीचा उतार 0.5 पेक्षा कमी आणि एकसारखा आहे, व ज्या जमिनीची सालकाठी धूप होत आहे अगर धूप होण्याची शक्यता आहे अशा जमिनीचे संधारण या सुधारित कृषी पध्दतीने करतात .

1. समपातळीवरील मशागत कृषी मशागत ही उतारास आडवी परंतु समपातळीत करतात . नांगराचा प्रत्येक तास वाहून नेणा-या मातीस अडथळा आणतो .
2. पट्टा पेरणी मूग, मटकी यांसारखी पिकांचे पट्टे समपातळीत काही अंतराने राखल्यास जमिनीच्या धूपीस प्रतिबंध करता येतो .
3. पिकांची फेरपालट जमिनीत पिकांच्या फेरपालटीत विदल पिकांचा समावेश केल्यास जमिनीची सूपीकता राखण्यास चांगला उपयोग होतो .
4. वा-याच्या दिशेने पिकांच्या आडव्या ओळी लावणे- पेरणी वा-याच्या दिशेने आडवी परंतु समपातळीवर केल्यास वा-याचा वेग कमी होऊन जमिनीची धूप कमी होते .
5. स्थायी पट्टे राखणे जमिनीत योग्य अंतरावर उतारास आडवे असे नैसर्गिक आवरणाखाली अगर गवती पट्टे सोडल्यास वाहणा-या पाण्याचा वेग कमी होऊन धुपीस प्रतिबंध करता येतो .

गवती राने व वनसंवर्धन याद्वारे मृदा संधारण

वनसंवर्धनाकरिता ज्या जमिनी योग्य आहेत अशा ठिकाणी जमिनीच्या उतारास आडवे 10 ते 12 मी. अंतरावर समपातळीवर चर काढून त्यातून निघालेल्या मातीचे चराचा अर्धा भाग भरतात व उरलेल्या मातीचा उताराच्या बाजूने भराव घालतात. नंतर चरामध्ये त्या विभागात चांगली वाढणारी व जास्त उत्पादन देणारी झाडे लावतात. डोंगर उतारावर याचप्रमाणे 10 ते 12 मी. अंतरावर समपातळीत अंतरांतराने अर्धगोलाकार खड्डे काढले जातात आणि त्यातून निघालेल्या मातीने खड्ड्यांचा अर्धा भाग भरून त्यामध्ये त्या विभागात चांगली वाढणारी व उत्पन्न देणारी झाडे लावतात. झाडाच्या दोन पट्ट्यांमध्ये चांगल्या प्रकारच्या गवताची लागवड करून लहान लहान पट्टे राखतात. त्यामुळे डोंगर उतारावरील जमिनीचे धूपीपासुन संरक्षण करता येते.

चराऊ रानाच्या संवर्धनासाठी व मृदा संधारणासाठी जमिनीत उतारास आडव्या 5 ते 6 मी. अंतरावर स-या पाडून त्यात सुधारलेल्या जातीच्या गवतांच वी टाकून ते नैसर्गिकरित्या वाढू दिल्यास नैसर्गिक रित्या प्रसार होतो. चराऊ रानाचे भाग पाडून दरसाल त्यातील फक्त एका भागातच जनावरे चरण्यास सोडावीत व इतर भागात गवत वाढू द्यावे. अशा रितीने चक्री पद्धतीने चराऊ रानाचा उपयोग केल्यास गवती रान चांगल्या स्थितीत राखले जाते. आणि जमिनीची धूप अत्यल्प होते व नैसर्गिक धूपीशी जमिनी तयार होण्याच्या क्रियेचा समन्वय साधला जातो.

मृदा संधारणाचा कृषी व्यवसायावर होणारा परिणाम

मृदा संधारणामुळे जमिनीचे फूल जागच्या जागी राहिल्याने आणि जमिनीत पाणी चांगल्या प्रकारे मुरल्यामुळे तिच्या उत्पादनक्षमतेत वाढ होते. निव्वळ मृदा संधारणाचे उपाय योजल्यामुळे पिकाच्या उत्पादनात २५ ते ५० वाढ होते. असे निदर्शनास आले आहे. जमिनीच्या धुपीमुळे तसेच नाले, ओघळी पडल्यामुळे लागवडीस निरूपयोगी झालेली जमिन लागवडीस उपयोगी आली. बांधबंदिस्तीमुळे जमिनीत जास्त पाणी मुरू लागते, त्यामुळे भुमिगत पाण्याची पातळी वाढते. पर्यायाने विहिरींच्या पाण्याच्या पातळीत वाढ होते. तसेच मृदा संधारण केलेल्या क्षेत्रात विहिरींची संख्या वाढलेली दिसते. त्यामुळे हंगामी वागायती क्षेत्रातही वाढ होऊन प्रचलित पीक पध्दतीत सुयोग्य बदल झाल्याचे दिसून येते. हे नद्यांच्या पाणलोट क्षेत्रात वनसंवर्धनाची व मृदा संधारणाची कामे घेतल्याने मानवनिर्मित जलाशयांच्या कार्यक्षमतेत वाढ झाली व त्यामध्ये कमी प्रमाणात गाळ येऊ लागल्याने त्यांचे आयुर्मान वाढण्यास मदत होत आहे. मृदा संधारणाच्या कामामुळे पुरांची व्याप्ती व प्रमाण कमी होण्यासदेखील मदत होते.

निष्कर्ष

थोडक्यात असे म्हणता येईल की, आज जगात जलद आर्थिक वाढ व भौतिक विकासाच्या नावाखाली संसाधनांचा अतिवापर तसेच पर्यावरणावर होणारा वाईट परिणामांचा विचार केल्यास प्रचंड प्रमाणात -हास होतो .

पर्यावरणातील रासायनिक खतांचा योग्य प्रमाणात वापर तसेच शेतीवर चालणा-या उपकरणांचा वापर केल्यास पर्यावरणातील समतोल योग्य राखता येईल .

संदर्भ सूची

अ. नं	पुस्तकाचे नांव	लेखकाचे नाव	प्रकाशन वर्ष
1.	पर्यावरण अभ्यास	डॉ. श्री. जय सावंत	2002
2.	कर्मिका पुस्तके बी. ए. भाग 2	महाराष्ट्र भूगोल डॉ. श्री. प्रकाश सामंत	2005
3.	वर्तमानपत्र	लोकमत, सकाळ, पुढारी	

Walwa Taluka Education Society's

**MALATI VASANTDADA PATIL KANYA
MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR.**

DEPARTMENT OF HOME SCIENCE

CERTIFICATE

Exam No. : 33788

Date : 30-3-2019

This is to Certify that

Miss patil Akanksha Dhondiram

of BA-II Class, Roll No. 87

*has satisfactorily carried out the required practical work
paper-VI prenatal period To Early childhood
in as prescribed by the Shivaji University,*

Kolhapur, for Home-science during

the year 2018 -2019

TEACHER-IN-CHARGE

IOAC,

Co-ordinator

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

checked
14/03/2019

HEAD OF THE DEPT.
OF HOME SCIENCE

Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur. (Sangli)

PRINCIPAL HEAD OF DEPARTMENT

MALATI VASANTDADA PATIL
MAHAVIDYALAYA

Islampur-415409, Dist. Sangli

अनुक्रमिका

अ.न.	पाठ्यक्षिकाचे नाव	दिनांक	सही
1)	शिशू विहार किंवा बाळवाडिस भेट	9/11/2019	<u>पुर्वी</u>
2)	जसरी खुलमधील पूर्व प्राथमिक बाळकांची निरिक्षण व त्यांच्या विकासाची नोंदी करणे.	11/01/2019	<u>पुर्वी</u>
3)	मॅटिरी होमला भेट	11/03/2019	<u>पुर्वी</u>
4)	शिशू व बाळकांसाठी खेळणी, कपडे, भातार व आरोग्यासंबंधी मार्केट सर्वेक्षण	5/03/2019	<u>पुर्वी</u>

शिशू विहार किंवा बालवाडीस भेट

अभ्यासक्रमातील एक भाग म्हणून इश्यामपूर येथील 'बालवाडी बालभानंदमंदीर शिशूविहार' यास भेट देऊन सविस्तर माहिती घेतली.

संस्थेचे नाव :- बालभानंद मंदिर, बालवाडी.

पत्ता :- बाल चौक इश्यामपूर

टेलिफोन :- 9730012634, 9823642965

संपर्क व्यक्तीचे नाव :- 1) सौ. पुनिमा पुविण पाटील.
2) सौ. वर्षा संतोष पाटील

भेट दिव्याची दिनांक :- 5-1-2019

वेळ :- 10.00 ते 11.00

संस्थेची उद्दिष्टे :- जास्तीत जास्त मुलांना शिक्षण मिळावे, मुलांच्या शारीरिक विकासासाठी

स्थापना :- 1990

बालकांची संख्या :- 60 लहान गट, मोठा गट

लगेगट :- [2/3, 3/4] लहान गट [4/5, 5/6] मोठा गट

स्टाफची संख्या :- 2 शिक्षिका, 2 मदतनीस

स्टाफची परीक्षण :- बालवाडी कोर्स, 12 वी B.A

शिक्षक - बालक प्रमाण :- 1 शिक्षक - 25 विद्यार्थी

शालेची वेळ :- 10.30 ते

दैनंदिन कार्यक्रम :- खेळ, वाचन, गाणी, गीपटी

भौतिक सुविधा :- सुरक्षित वग, पिण्याच्या पाण्याची सोय टॉयलेट्स

उपयुक्त शैक्षणिक साहित्य :- खेळणी, नक्से, डिजिटल वर्ग, मंतीरे, मणी

आयोजित केले जाणारे कार्यक्रम :- गोंदरींग स्पर्धा, मेळावा, आरोग्य

बालकांसाठी सुविधा :- डिजिटल वर्ग, प्रसाधन गृह, पिण्याच्या पाण्याची सोय, आरोग्यदायी वातावरण

निष्कर्ष

ही शाळा भौतिक सुविधांनी सुसज्ज असून शाळेमध्ये स्वच्छता दिसवी. शाळेतील मूली सुद्धा स्वच्छ, निटनेटकी शाळेच्या गणवेशात आली. शाळेतील सर्व शिक्षकांचे या भेटीस सहकार्य मिळाले. विद्यार्थ्यांमधील विविध वाव मिळव्यासाठी अनेक उपक्रम, स्पर्धा घेतल्या जाताना. (जीडकूम, मणीकाम, मैदाती खेळ, कथाकथन, गायन, स्तौत, अभंग या स्पर्धा)

या सर्वेक्षणामधून असे यक्षात आले की, वर्गांची परसंख्या षष्ठा शिक्षकेच्या माताते जास्त आहे. छोटा गट व मोठा गट या दोन वर्गांच्या प्रत्येकी तीन-तीन तुकड्या असून 6 शिक्षकेच्या नेमणूक आहे.

शिशु विद्यार्थे दोन्ही वर्ग (छोटा गट व मोठा गट) डिजील्य हावले आहेत. बोलक्या भिती आहेत. उडा, नकाशे आहेत, वाढत्यांची चित्रे आहेत,

नर्सरी स्कुलमधील पूर्व प्राथमिक बाळकांचे निरीक्षण नोंदी

पूर्व बाळावस्था :-

ही अवस्था 0-6 वर्षांपर्यंत असते. यामध्ये बाळक स्वभावाने आत्मकेंद्री असेल तरी ते अधिक स्वावयंबी, क्रियाशील उत्साही व उत्सुक असतात. आणि भ्रूयादया विषयाबद्दल माहिती मिळविण्यासाठी प्रयत्न व प्रयोग करण्यास तयार असतात. या काळाचा शाळापूर्व अवस्था असे म्हणतात.

कारक विकास :-

कारक विकास म्हणजे शरीरातील स्नायूंचा विकास होय. यामध्ये स्थूल व सूक्ष्म स्नायूंच्या आधाराने मूल वेगवेगळी कौशल्ये आत्मसात करत म्हणून या कौशल्यांना कारक कौशल्ये म्हणतात. यामध्ये स्नायूंचे लयांना विशेषतः क्रमाने व विशेषतः वृथात मिळवल्या जातो. बाळावस्थेत ही कौशल्ये शिकण्यासाठी आदर्श वय मानले कारण या वयात शरीर व्यवस्थित असते. त्यामुळे कौशल्ये चवकर आत्मसात करतात.

सामाजिक विकास :-

सामाजिक विकास म्हणजे समाजाच्या अपेक्षेनुसार वर्तन करण्याची क्षमता संपादन करणे होय. या प्रक्रियेचा सामाजीकरण म्हणतात. सामाजिक संबंध प्रस्थापित करताना समाजमात्र पद्धतीने वर्तन करण्यास शिकणे, सामाजिक कथ, हपरीकीन, विकसित करणे हे महत्वाचे असते. पुढील सामाजिक समूहाचे नियम, मुल्ये वेगळी असतात. हे सर्व मुलांनी शिकून तसे वर्तन करावे मुल्ये समवयस्क, पोट यांच्याशी सामाजिक संबंध कसे प्रस्थापित करायचे हे शिकतात.

बोधात्मक विकास:-

बोध घेणे म्हणजे जाणून घेणे, समजून घेणे, पृथ्वादी वागू जाणून घेणे याने अनेक प्रक्रियांचा समावेश असतो. जेव्हा पृथ्वादी गोष्ट माहित आहे. असे आपण म्हणतो तेव्हा त्याची आपल्याच्या जाणीव असते. व आपण त्याविषयी काही अंदाज बांधू शकतो. ज्ञान संपादन करणे जनत करणे व त्याच्या वापर करणे याने वापरल्या जाणाऱ्या सर्व मानसिक प्रक्रिया म्हणजे बोध होय. यामध्ये संवेदन विचार विमर्शन, आकषेण स्मरण हे सर्व प्रक्रियांचा वक्षमतांचा समावेश होतो.

भाषिक विकास:-

भाषा हे संवादाचे साधन आहे. विचार जाणीव व भावना प्रत्येकासाठी व गट करणे म्हणजे भाषा होय.

भाषा (Language) हा शब्द लॅटिन शब्द 'लिंग्वा (Lingua)' पासून नथार आला आहे. त्याचा अर्थ जीम असा होतो. भाषा ही गुंतागुंतीची प्रक्रिया आहे. ज्ञान मानवाच्या कल्पना व भावनांच्या मौखिक व मुद्राविषयक संवाद आहे. संभाषण हा भाषेचा एक प्रकार आहे. ज्यामध्ये अर्थ व्यक्त करण्यासाठी आवाजांच्या किंवा शब्दांच्या स्पष्ट उच्चार केले जाते. संभाषण हे कारक मानसिक कौशल्य आहे.

Practical No. 2

नर्सरी स्कूल किंवा प्ले सेंटरमधील पूर्व प्राथमिक बालकांचे निरीक्षण व त्यांच्या
विकासाची नोंद करणे

1. नांव संकल्प विद्येनगर मतवे

2. वय : 3 ते 4 वर्ष / 4 ते 5 वर्ष

3. लिंग : मुलगा / मुलगी

शारीरिक विकास

4. उंची : 109 सें.मी.

5. वजन : 15 किलो

कार्य विकास

उत्तम

साधारण

अजिबात नाही.

(3)

(2)

(1)

6. पळसे।

7. चेंडू फेकणे व झेलणे।

8. मणी ओवणे।

9. गोल आकार काढणे।

10. पदार्थ न संडता स्वतः खाणे।

11. एका पायावर उभे राहून 5 ते 10 सेकंद संतुलन राखू शकतात.

12. 10 किंवा त्यापेक्षा जास्त उड्या मारतात.

13. 1 ते 2.5 फूट पर्यंत लांब उडी मारू शकतात.

14. बोटलला झाकण लावणे।

15. आठ ब्लॉकचे टॉवर बांधणे।

16. लाल, पिवळा रंग जुळविणे।

17. रेषेच्या आत आकारात रंगविणे।

बौद्धात्मक व भाषिक विकास :

उत्तम

साधारण

अजिबात नाही.

(3)

(2)

(1)

18. दिलेल्या कामावर लक्ष केंद्रित करू शकतात.

19. उत्सुक व प्रश्न विचारतात.

20. शरीर अवयव ओळखतात

डोके

पापण्या

ओठ

जीभ

दात

नखे

गुडघा व कोपर

डावा व उजवा

21. कोणतीही तीन झाडे ओळखते. ✓

22. कोणतीही तीन भाज्या ओळखते. ✓

23. कोणतीही तीन फळे ओळखते. ✓

24. कोणतीही तीन जंगली जनावरे ओळखते. ✓

25. कोणतेही तीन रंग ओळखते. ✓

26. कोणतेही तीन आकार ओळखते. ✓

27. लहान व मोठे यामधील फरक ओळखणे ✓

28. वेगवेगळ्या लांबीच्या काड्या क्रमाने लावणे. ✓

29. दिलेल्या सूचना समजतो व पाळतो. ✓

30. स्पष्ट बोलतो. ✓

31. तीन शब्दांचे वाक्य वापरतो. ✓

32. 5 ते 10 पर्यंत मोजतो. ✓

सामाजिक विकास

33. स्वतःचे नांव व पत्ता सांगतो. ✓

34. पालकाचे नांव व आडनाव सांगतो. ✓

35. स्वतः मुलगा की मुलगी आहे ते सांगतो. ✓

36. आईपासून सहज वेगळा राहू शकतो. ✓

37. उजवा व डावा हात दाखवतो. ✓

38. कुटुंबातील सदस्यांची संख्या सांगतो. ✓

39. वडिलांचा व्यवसाय सांगतो. ✓

40. शरीर अवयवांचे उजवी व डावी बाजू दाखवतो. ✓

41. प्रौढ व्यक्ती बोलतात तेव्हा शांत राहतो. ✓

42. मित्रांबरोबर सहकार्याने खेळतो. ✓

भावनिक विकास

43. आनंदी राहतो. ✓
44. वेगवेगळ्या परिस्थितीत आत्मविश्वास दाखवतो. ✓
45. सर्वांशी किंवा एखादें दोनशी मोकळपणाने राहतो. ✓
46. आक्रस्ताळपणाने वागतो. ✓
47. मैदानी खेळांमध्ये एकटा किंवा इतरांबरोबर सहभागी होतो. ✓
48. स्वतंत्रपणे वावरतो. ✓
49. शिक्षकांची अथवा इतर मुलांची संमती घेतो. ✓
50. समूह खेळामध्ये सहभागी होतो. ✓
51. स्वतःची पाळी येईपर्यंत थांबतो / वाट पाहतो. ✓
- स्वयं मदत कौशल्य विकास - Block
52. शर्टचे समोरचे बटन काढू शकतो. ✓
53. बुट घालतो. ✓
54. काळजीपूर्वक कपडे घालतो. ✓
55. बेल्टचे बकल लावतो. ✓
56. चेन लावतो. ✓
57. दात घासतो. ✓
58. टॉयलेटला जाऊन आल्यावर हात स्वच्छ धुतो. ✓
59. परिचित व्यक्तींबरोबर आनंदाने राहतो. ✓
60. गाणी/डान्स/ चित्रकला/ रंगविणे शिकतो. ✓
61. अक्षर व आकडे ओळखतो. ✓
62. मोठ्यांना, शिक्षकांचा व पालकांचा आदर करण्यास शिकतो. ✓
63. खेळाच्या सवयी विकसित झाल्या. ✓

निष्कर्ष

या पाठ्याक्षिकामध्ये बायकांच्या विकासाच्या नीदी घेऊन वर्गीमध्ये सर्व विद्यार्थीनींची गटचर्चा करण्यात आली. पूर्व प्राथमिक बायकांच्या नीदी या नीत भागात वर्गीकरण केले असता असे दिसून भावे की बहुतेक बायकांच्या शारिरीक / बोधात्मक, भावनिक, भाषिक व कारक विकास यामध्ये शारिरीक विकास हा साधारण दिसून आला. परंतु त्यांच्या सामाजिक, भाषिक, भावनिक विकास उल्लेख दिसून आला. शारिरीक विकासामध्ये बरीच मुले ही घरानीच आर्थिक परिस्थिती त्यांच्याबरोबर त्यांचे पात्रक कामामुळे दिवसभर बाहेर राहिल्याने वजन व उंची तसेच काही कारक विकासात साधारण विकास कमी म्हणजे आढळून आला. थोड्याच मुलांमध्ये बोधात्मक विकास कमी म्हणजे काहीना कारक म्हणजे घरामध्ये याचा वापर कमी होतो. उल्लेख साबित दिसून आला.

✓

પ્રાચ્યાશિક્ષિક વ્રુ :- ૩
મૅટર્નિટી હોમવા મેટ

11

BA II મધીન અધ્યાસ લુમાવા માગ સ્થૂન આમ્હી
મેટ ૫ દેશન ધ્યાનીન ઉડેશ સાધવા હોવાગાઠી માહિતી ઘેતલી.

ઉડેશ :-

- 1) હોસ્પિટલની માહિતી ઘેતી.
- 2) તેનીન પરિસરવા અધ્યાસ કરો.
- 3) તેનીન સુવિધા અધ્યાસ કરો.
- 4) રવાફની માહિતી મિલવો.
- 5) વિવિધ ઉપકરણાંની માહિતી મિલવો.

Practical No. 3

मॅटर्निटी होम/ बेबी क्लिनिकला भेट

विद्यार्थ्यांनी मॅटर्निटी होम/बेबी क्लिनिकला भेट द्यावी व त्यासंबंधी अहवाल लिहून सादर करावा.
अहवाल लेखन कसे करावे याचा नमुना खाली दिला आहे.

- मॅटर्निटी होम/बेबी क्लिनिकचे नांव **ममता मॅटर्निटी सर्जिकल हॉस्पिटल**
- पत्ता **शिरळा गावा इस्लामपूर ना वाळवा जि नांदे**
- डॉक्टरचे नांव **डॉ. राजे शिवजी विष्णू**
- भेट दिल्याची दिनांक व वेळ **27/02/2019 वेळ सकाळी 10 वाजता**
- मॅटर्निटी होम/ बेबी क्लिनिकची उद्दीष्टे **सुखांगी सेवा**
- स्थापना **धुनि प्रगल्भी टेस्ट**
- गर्भधारणा निदानात्मक चाचणी
मूत्र चाचणी (Urine Test) **Fetal Doppler**
गर्भदय ध्वनी (Foetal Heart Sound) **भट्टा सोनोग्राफी**
सोनोग्राफी, अल्ट्रा साऊंड, अल्ट्रा स्कॅन
- गर्भवती स्त्रीयांचे सर्वसाधारण वयोगट **19 वर्षे ते 40 वर्षे**
- गर्भवती स्त्रियांमध्ये रक्तक्षयाचे प्रमाण **50 %**
- गर्भवती स्त्रियांमध्ये इतर आजाराचे प्रमाण **10 %**
- प्रसूतीसाठी आवश्यक व योग्य प्रसूती गृह **होय**
- प्रशिक्षित नर्स **होय**
- सर्व उपकरणे निर्जंतूक करण्याची सोय **होय**
- प्रसूती गृह / बेबी क्लिनिकमधील स्वच्छता **चांगले**
- इमरजन्सीमध्ये सिजरीन अथवा इतर सोय **होय**
- मॅटर्निटी होममध्ये जनरल वार्ड व स्वतंत्र खोलीची व्यवस्था **होय**
- बाथरूम व टॉयलेटची सोय **होय**
- अर्ध परिपक्व बाळासाठी काचपेटीची व्यवस्था **नाही**
- जन्मल्याबरोबर बाळाला कपडे पुरविले जाण्याची व्यवस्था **होय**
- खोलीमध्ये बाळासाठी पाळणाची सोय **नाही**
- खोलीत स्वच्छता व शांतता **होय**
- माता व बाळाकडे डॉक्टरांचे व नर्सचे लक्ष व काळजी **होय**

23. मातेला सिजरीन ऑपरेशन झाले असल्यास बाळाला दूध कसे पाजले जाते. Breast feeding 06
24. खिला प्रसूतीपूर्व कोणत्या व किती लस दिल्या जातात. zocelst 7thorus Toxicious Dose
25. गर्भवती खिला गर्भावस्थेची लक्षणे, उद्भवणारे धोके, काळजी तसेच परिणाम करणारे घटक यासंबंधी होय
प्रशिक्षण अथवा मार्गदर्शन डॉक्टरांकडून केले जाते. की? नाही
26. हॉस्पिटलमध्ये मातेला आहार पुरविला जातो का? नाही
27. गर्भवती स्त्री/मातेमध्ये एड्सचे प्रमाण
28. हॉस्पिटलमध्ये पुरविल्या जाणाऱ्या इतर सुविधा होय
29. बेबी क्लिनिकमध्ये बाळाच्या लसीकरणाची सोय/ सुविधा नाही
30. बेबी क्लिनिकमध्ये बाळांसाठी खेळणी उपलब्धता होय
31. गंभीर प्रकृती असलेल्या बाळासाठी इतर स्पेशालिस्ट डॉक्टर उपलब्धतेची सोय.
32. हॉस्पिटलमध्ये प्रशिक्षित व अनुभवी सहाय्यक डॉक्टरची उपलब्धता होय
33. एकूण मॅटर्निटी होम/बेबी क्लिनिकविषयी वरील निरीक्षणावरून आपले मत या हॉस्पिटलमध्ये डॉक्टर व नर्स यांचे पेशंटंन्डे पास भाडे व काळजी घेतात.
34. सूचना
35. निष्कर्ष

लसीकरण वेळापत्रक

वय	लस	अपेक्षित तारीख	दिलेली तारीख
जन्मतः	बी.सी.जी.		
जन्मतः	काविळ (ब) १		
दिड महिना	काविळ (ब) २		
सहा महिने	काविळ (ब) ३		
जन्मतः	ओरल पोलीओ ०		
सहा महिने	ओरल पोलीओ १		
नऊ महिने	ओरल पोलीओ २		
४ ते ६ वर्षे	ओरल पोलीओ ३		
दिड महिना	आयपीव्ही (इंजे.पोलीओ) १		
२.५ महिना	आयपीव्ही (इंजे.पोलीओ) २		
३.५ महिना	आयपीव्ही (इंजे.पोलीओ) ३		
दिड महिना	डीपीटी (DPT) १		
२.५ महिना	डीपीटी (DPT) २		
३.५ महिना	डीपीटी (DPT) ३		
१५-१८ महिने	बुस्टर १ (DPT)		
४ ते ६ वर्षे	बुस्टर २ (DPT)		
दिड महिना	Hib १		
२.५ महिना	Hib २		
३.५ महिना	Hib ३		
१५-१८ महिने	Hib बुस्टर		
दिड महिना	PCV न्युमोनिया १		
२.५ महिना	PCV न्युमोनिया २		
३.५ महिना	PCV न्युमोनिया ३		
१२-१५ महिने	PCV न्युमोनिया बुस्टर		
दिड महिना	Rotavirus (रोटाव्हायरस) १		
२.५ महिना	Rotavirus (रोटाव्हायरस) २		
३.५ महिना	Rotavirus (रोटाव्हायरस) ३		
९ महिने	MMR (एमएमआर) १		
१५ महिने	MMR (एमएमआर) २		
१५-१८ महिने	Chickenpox (कांजण्या) १		
४ ते ६ वर्षे	Chickenpox (कांजण्या) २		
१२ महिने	Hep A (काविळ अ) १		
१८ महिने	Hep A (काविळ अ) २		
२ वर्षे	Typhaid (टायफॉईड)		
११-१२ वर्षे	T - dap		

मी माझ्या पाल्याला रोगप्रतिबंधक लस देण्यास अनुमती देत आहे. त्यातील संभाव्य धोक्याची सुचना डॉक्टरांनी दिली आहे.

निष्कर्ष

ममता मॅटर्निटी होमला भेट दिल्या नंतर मते डिग्न आले की त्या हॉस्पिटला परिसर चांगला आहे. मोठ्या खोल्या व स्वच्छ पुराण वायुनीय याची चांगली सोय आहे. राफ़ दिन-दोन विफ्ट मध्ये येते. नाईट घेनली जाने. व डे (Day) यामुळे पेशांची चांगली काळजी घेनली जाने. व नत्पर सेवा दिली. लिट्टी सोय आहे. यांची डिजिट होते.

सुसज्ज भोंपरेशन शिचटर आहे. वरील सुविधा असून देखील या हॉस्पिटलमध्ये कावीळ अपुरे विकासानु गन्मनेली बालकांना सुविधा इतर देवाळान्यात यांना बघावे लागते.

सुधी

इरव्यामपूर या निमशहरामध्ये उपचल्ल असणाऱ्या बायकांसाठी खेळणी, कपडे, आहार या संबधी मार्केट सर्वेक्षण लेचे असता पुढीच माहिती मिळाली.

उद्देश :-

- घेणे. 1] बायकांच्या खेळणीचे प्रकार, साईज, किंमत यांची माहिती
- 2] बायकांसाठी उपचल्ल असले त्या कपड्यांची माहिती घेणे.
- घेणे. 3] बायकांच्या आहारासंबंधी उपचल्ल असणाऱ्या पदार्थांची माहिती
- 4] आरोग्य चांगले राहण्यासाठी आवश्यक असणाऱ्या साधनांची माहिती घेणे.

Practical No. 4

शिशू व बालकांसाठी खेळणी, कपडे, आहार व आरोग्यासंबंधी मार्केट सर्वेक्षण

1. दुकानाचे नांव मातशी गिफ्ट गॅम्परी
2. पत्ता संभाजी चौक इ. अ. म. पुर
3. दुकानाचा प्रकार : स्वतंत्र खेळणीचे दुकान / स्वतंत्र कपड्याचे दुकान / स्वतंत्र बेबी फूड्सचे दुकान / स्वतंत्र फक्त बेबीसाठी खेळणी, कपडे, आहार व आरोग्य संबंधीचे दुकान
4. दुकानामध्ये उपलब्ध मालाविषयी माहिती

1) खेळणी

अ.नं.	तपशील	प्रकार	कंपनी	साईझ (आकार)	किंमत
1.	खुळखुळा	भिंजव	वेबी टॉय	5 इंच	60₹
2.	पाळण्याला लावायचे खेळणी	गुंघर	भनमीव	8 इंच	100₹
3.	चोखायचे बूच	रिक्कर	chubb chubbles	3 इंच	99₹
4.	कपडी खेळणी	हेडी	मॉफरॉइस	3 फुट	150₹
5.	चेंडू	बॉल्स	हॅपी बॉल्स	गोल	150₹
6.	ब्लॉकची खेळणी	ब्लॉक	गॅयव डोंग	30 नंग	100₹
7.	बाहुल्या	कपडी	भनमीव	1 नंग/10 इंच	120₹
8.	डमरू	डमरू	भनमीव	8 इंच गोल	60₹
9.	डफली	डफली	भनमीव	8 इंच	100₹
10.	प्लास्टीकची खेळणी	गोडी	रहमी	9 इंच	80₹
11.	बेट बॉल बॉट बॉय	बॉट	रहमी	1.5 फुट	100₹
12.	साप शिडी	सापशिडी	रहमी	10 इंच	80₹
13.	लगोरी	लगोरी	रहमी	10 इंच	130₹

धामर

2) कपडे :

अ.नं.	तपशील	प्रकार	कंपनी	साईझ (आकार)	किंमत
1.	दुपटे	उत्पन्न	बेबी	50x30	135/-
2.	झाबले	मसले	-	0	65/-
3.	लंगोटे	लंगोटे	-	0	12/-
4.	टोपडी			0	42/-
5.	नॅरी	हंगीज	हंगीज	0	45/-
6.	लाळेर	हंगीज	-	0	55/-
7.	रजई	रजई	भोगवाच	60x90	150/-
8.	बेबी बॅग	बॅग	-	-	335/-
9.	बेबी सॅक			-	260/-
10.	बेबी फ्रॉक, सॉक्स		ZJA	0	150 - 200/-
11.	रॅम्पर		रॅम्पर	0	120 ते 350/-
12.	बेबी सुट	उत्पन्न	भोगवाच	0	225/-
13.	पाय मौजे	उत्पन्न	भोगवाच	0	15/-
14.	स्वेटर	उत्पन्न	भोगवाच	0	200/-
15.	शाल	उत्पन्न	भोगवाच	0	145/-
16.	नॅपकीन			0	10/-
17.	डायपर	डायपर	हंगीज	0	45/-

3) आहार

पारेख मेडिकल

17

09

अ.नं.	तपशील	प्रकार	कंपनी	साईझ (आकार)	किंमत
1.	सॅरेलेक , फॅक्स इ.	Wheat Apple Control	Nestle	300g.	185/-
2.	ग्राइप वॉटर		GPIA	15 gm	42/-
3.	बाल गुटी		धालाजी तांबे	10 g.	150/-
4.	बोर्न विटा		कॉडबरी बोर्न विटा	500g.	215/-
5.	बुस्ट				
6.	नाचणी सत्त्व		भंभुर	200g.	70/-
7.	मिक्स पीठ				
8.	लापशी				
9.	पाण्याची बोटल				
10.	दुधाची बोटल	mini bottle feeding	Auto flow	125 ml	110/-
11.	बोटल कन्हर				

4) आरोग्य :

अ.नं.	तपशील	प्रकार	कंपनी	साईझ (आकार)	किंमत
1.	बेबी सोप	मॉन्स्ट्रॉसॉप	हिमाचल	75 gm	42/-
2.	बेबी तेल	मॉन्स्ट्रॉसॉप	हिमाचल	50 ml	40/-
3.	बेबी शॅंपू	बेबी शॅंपू	हिमाचल	40 ml	37/-
4.	बेबी पावडर	बेबी पावडर	हिमाचल	50 g	34/-
5.	बेबी क्रिम	बेबी क्रिम	हिमाचल	50 ml	70/-
6.	कंगवा				10/-
7.	बेबी ब्रश		जॉनरात		33/-
8.	बेबी ड्रॉप्स (डोळे, कान, नाक)				
9.	बेबी बुट्ट	कापडी	-	0	100/-

निष्कर्ष

इत्यामपूर हे गाव निमशहरी भसव्यामुळे कोणत्याही प्रकारचा दुकानात बायकासाठी आवश्यक असणारी साहित्य, खेळणी, कपडे, पदार्थ मिळत नाही. यासाठी वेगवेगळ्या दुकानास भेट दिल्या यामध्ये असे आढळून आले की मुद्यांच्या कपड्यात होजिअरी, सुती कपड्यांच्या वापर किंवा मागणी / खप जास्त दिसून आली यामध्ये विविधता दिसून आली. परंतु काही कपड्यांच्या किंमती जास्त वाढल्या. दुकानामध्ये चायना डायपर दिसून आले.

नाम्यणी सत्व, वायुगुटी, बेनिमिटा, सॅरेबॅकु यांची मागणी जास्त आहे. खेळल्यामध्ये प्यास्टेकची खेळणी जास्त आढळून आली. त्याम्यबरोबर सॉफ्ट टॉईस सुद्धा आढळून आली. तेव्हा हेही मुद्यांचे वेगळे शॉम्पू, क्रिम, साबून, तेव्हा हे ही उपचयस्थ असून मेडिकलमध्येच मिळू शकते.

हज्यामपुरमध्ये वरीच सर्व साहित्य मिळवासाठी कोरगावकर कॉयलीमध्ये हुत.ली.नाथ हॉकरेजारी मॉयची उभारणी किंवा बांधकाम चालू आहे. सेक्टर चालवारी खेळणी सुद्धा सध्या मार्केटमध्ये उपलब्ध आहेत. परंतु महारा अस्वामुळे सर्वनाथ फरवळारी नसव्यामुळे याची मागणी कमी आहे. चव्वांवर चालवारी खेळणी ही जास्त व्यपतात.

1

Walwa Taluka Education Society's
**MALATI VASANTDADA PATIL KANYA
MAHAVIDYALAYA, ISLAMPUR.**

DEPARTMENT OF HOME SCIENCE

C E R T I F I C A T E

Exam No. : _____

Date : 23-10-2018

This is to Certify that

Miss Patil . Vaishnavi . Vishwasrao

of B.A.I (Sem I) 115
Class, Roll No.

has satisfactorily carried out the required practical work
Fundamentals of Nutrition and Food (Paper I)

in as prescribed by the Shivaji University,

Kolhapur, for Home Science *during*

the year 20018 -20019

[Signature]
TEACHER-IN-CHARGE

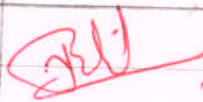

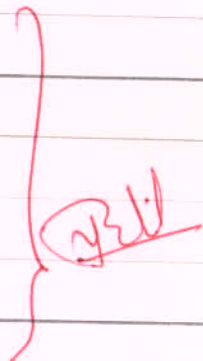
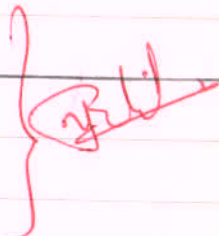
[Signature]
Co-ordinator,
IQAC,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

[Signature]
HEAD OF DEPARTMENT

[Signature]
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
ISLAMPUR

Index.

Sr.N	Name of the Experiment	Date	Pg.No	Signature
1	Laboratory Rules	29-6-18	01	
2	Certified weight and measures.	15-7-18	03	
3	Fruit Salad	21-7-18	05	
4	Roasting Method - Raw Chiwda.	29-7-18	07	
5	Protein Recipe - Dahi Wada	9-8-18	08	
6	Vitamin 'A' OR Beta - Carotene Recipe - Gajar Halwa	19-8-18	10	
7	Calcium Recipe - Chikoo Shake	19-8-18	11	
8	Thiamin Recipe - Soya Palak Puri	20-10-18	12	

Experiment - 1 Laboratory Rules.

A) The rules of discipline.

- 1) Must be present for every experiment.
- 2) The applicant must be present 10 minutes ahead of time.
- 3) The hair should not be left open during the experiment.
- 4) Apron should be used while experimenting.
- 5) Read the recipe carefully before doing so.
- 6) There should be a sequence in the beginning of the experiment and the experiment. This helps to save time and labour and the experiment becomes fruitful.
- 7) Do not talk while doing proximity.
- 8) Keep calm during the whole experiment.
- 9) Do not use footwear in the laboratory.
- 10) While experimenting, hands should not be put on face, nose or hair. Nails should be clean & short.

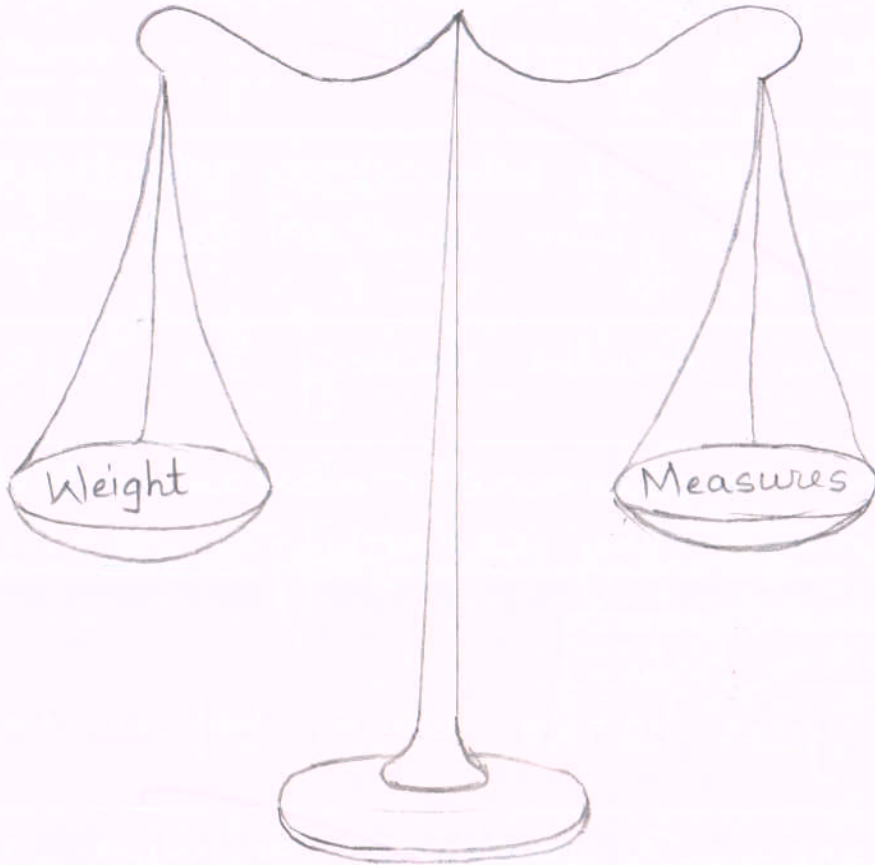
B) Literary Rules.

- 1) Calculate the material before experimenting.
- 2) When preparing the substance, use a plate to keep spoons, dumplings, knives do not keep it on the gas/tile.
- 3) The utensils of laboratory should be used according to your recipe and requirement.
- 4) Use less utensils during the experiment.
- 5) Use the instrument material and electrical appliances very carefully.

C) Cleanliness Rules

- 1) Wash your hands clean before experimenting.
- 2) Use separate napkins to wipe your hands and the utensils dry.
- 3) After the experiment clean and wash all the utensils, gas stove and tiles.
- 4) The place of experimenting should be clean and tidy.
- 5) Before the experiment the utensils and other things should be washed and cleaned neatly.

9

(6)

Experiment : 2
Certified weight and
measures.

- Spoon, glass, weights are used for standard weight measurement.

The quantities of milligrams, kilograms, etc. of quantity of millilitre for liquid and other substances are used to measure fluid

Sr.No	Brief names	Weight
1	Tea-spoon-(t)	5gm/ml
2	1/2 Tea-spoon (1/2 tsp)	2.5 gm/ml
3	Table spoon -(T)	20 gm/ml
4	4 teaspoon (1t)	20 gm/ml
5	Cup - C	75 gm/ml

A

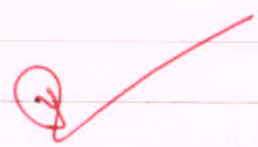

* Dry Food Stuffs

1 Kgm	- 1000 gm
1 gm	- 100 mg
1 pound	- 0.45 mg.

* Liquid Food Stuffs

1 Litres	- 1000 ml
1 Quarter	- 0.940 ml
1 Drop	- 0.35 ml.

Fruit Salad

Experiment - 3.

Fruit Salad.

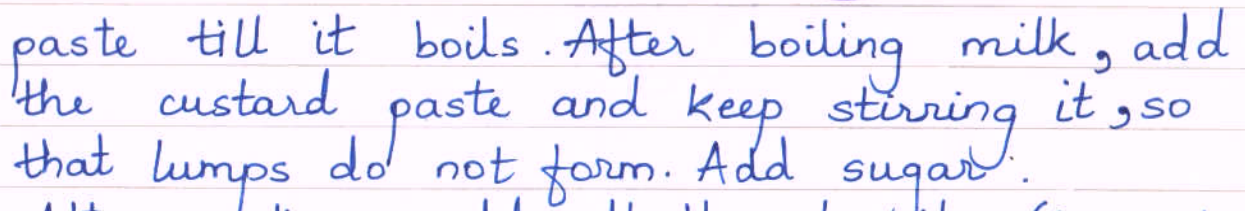
Note: Ingredients for 1 Serving only.

Ingredients

Sweet Lime	: 25 gm
Papaya	: 25 gm
Pineapple	: 25 gm
Apple	: 10 gm
Banana	: 10 gm
Chikoo	: 10 gm
Pomogranate	: 10 gm.
Custard Powder	: 5 gm
Vanilla Essence	: 2 gm (1-2 drops)
Sugar	: 35 gm
Raisins	: 5 gm.
Milk	: 75 ml (1 cup)
Cashew Nuts	: 5 gm.

Method

- Wash and clean all the fruits. Peel out the upper cover of the fruits. Cut the fruits into cubes or slices (small).
- Add custard powder in 10 ml milk and make a paste (thin).
- Boil the remaining milk do not add the

- After cooling add all the fruits. (Do not add fruits when hot otherwise they will get tasteless and get black in colour. Add fruits only when fully cooled down).
- Grated almonds and cashew nuts. And cut the raisins in thin pieces. And mix well.
- Add 1-2 drops of Vanilla Essence for fragrance.
- Mix well and refrigerate it.
- Add cherries if available.
- Serve chilled.

Roasting Method

Kaccha Chivda.

Experiment - 4
Roasting Method
Kaccha Chiwda

Note : Ingredients for 1 Serving only.

Ingredients

Thin poha/Rice flakes - 50 gm
Dry coconut - 10 gm
Groundnuts - 20 gm
Oil - 10 gm
Coriander - 10 gm
Phutane Dal - 5 gm
Green Chillies - 1 to 2 units
Salt, Sugar - To taste.

Method

- Clean the Rice flakes.
- Roast or fry rice flakes, groundnuts, and dry coconut thin slices separately.
- Chop coriander and onion thin.
- Mix rice flakes, groundnut, dry coconut, phutane dal, powdered sugar, and salt in a big bowl.
- Heat oil and add chopped chillies. Add the mixture that is made and mix well and also heat well. While serving add coriander and onion on top.

13

Nutritive Value in Dahi Wada.

No	Name of food stuff	Weight (gm/ml)	Energy (Kcal)	Protein (gm)
1	Black gram	50gm	173.5	12
2	Green gram	50 gm	174	12.25
3	Dahi/Curd	50 ml	30	1.55
4	Coriander	10 gm	4.4	0.33
5	Oil	20gm	100	-
		Total-180	2163	26.13gm

Recommended Dietary Allowances of Protein

RDA of Protein - 50gm.

1/3 RDA - 16.33.

✓

Experiment-5

Protein Recepte.

Dahi Wada.

Note: Ingredients for 1 Serving only.

Ingredients

Udit Dal/Black gram - 50 gm
Moong Dal/Green gram - 50 gm
Oil - 20 gm
Curd - 50 gm
Green Chillies - 2 pieces
Ginger - 1/2 inch
Red Chilly Powder - 1/4 tsp.
salt and Sugar - To taste
Coriander - 10 gm.

Method

- First select only the clean pulses which have no holes in it.
- Drain the pulses for 5-6 hours/overnight.
- Finely remove the fried pulses from the mixer.
- Add salt and mix it well.
- Immediately deep fry by making pakodas of it in hot oil on stove/gas.
- Deep fry till golden brown.

- As frying make sure that you wet your hands with water so that the batter does not stick to your hands.
- Immediately put the pakodas in cold water and let it drain in water and then squeeze the water out.
- Put ginger, green chillies paste in dahi or you can also put it in the pakoda batter.
- Put salt, sugar, and mix well and make a thick and little water paste.
- While serving, put drained vaadas and pour dahi on it and add red chilly powder and little coriander on it. And serve.

Nutritive Value in Gajar Halwa.

No	Name of Food Stuff	Weight gm/ml	Energy (Kcal)	Beta-carotene (ug)
1	Carrots	100 gm	48	1890
2	sugar	50gm	199	-
3	Milk	50ml	33.5	26.5
4	Ghee	10 gm	90	60
5	Khoa	20 gm	29.8	82.6
6	Kaju	10 gm	59.6	6
		Total: 240	459.9	2065.1

RDA of Beta-Carotene
 vit 'A' - 2400 ug
 $\frac{1}{3}$ RDA = 800 ug

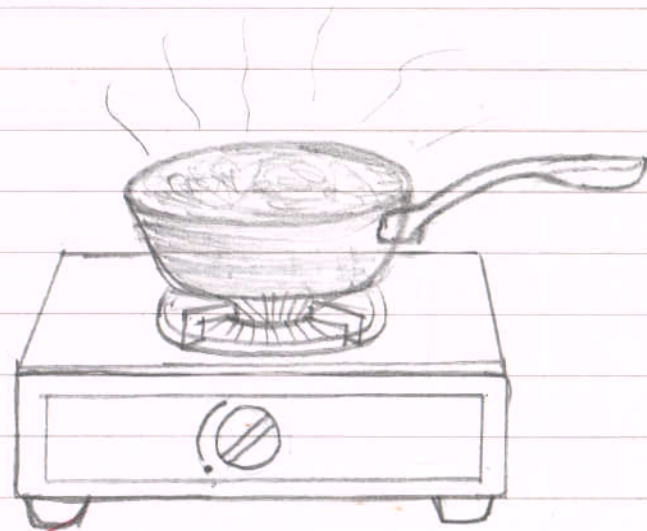
Experiment - 6
Vitamin 'A' or Beta-Carotene

Recipe.

Gajar Halwa.

Ingredients

- Carrots - 100 gm
- Sugar - 50 gm
- Milk - 50 ml
- Ghee - 10 gm.
- Khoa - 20 gm
- Cashew Nuts - 10 gm
- Cardimom - 5 gm
- Almonds - 5 gm

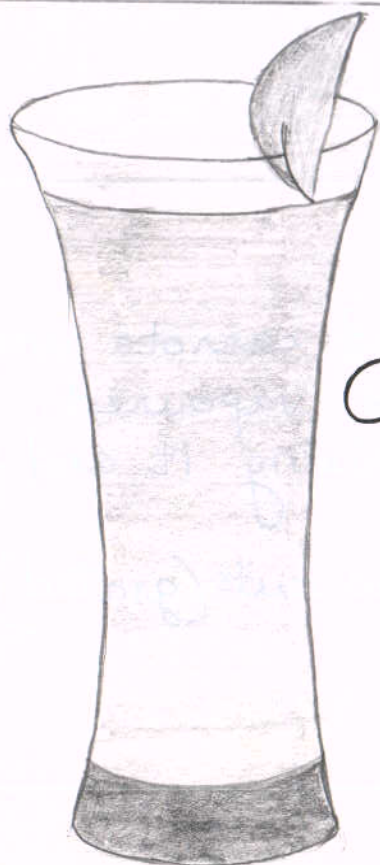
Method

- Wash the carrots clean.
- Heat the ghee and add grated carrots and fry it till the water gets vapoured.
- Add milk and khoa after mixing it and fry.
- Add sugar and mix it well.
- Add cardimom powder, Cashew nuts (grated) almond (sliced).
- Serve hot or chilled

Nutritive Value in Chickoo Shake

No	Name of Food Stuff	Weight (mg)	Energy (kcal)	Calcium (mg)
1	Chickoo	50mg	49	14
2	Milk	200m	134	240
3	Sugar	10mg	39.8	1.2
		Total 260	581	266.

Chickoo
Shake.

RDA of Calcium.

Calcium - 400mg.

$\frac{1}{3}$ RDA - 133.33.

Experiment-7
Calcium Recepte

Chickoo Shake

Ingredients

Chickoo - 75 gm
Milk - 200 ml
Sugar - 10 gm
Almond - 10 gm

Method

- Boil milk and then cool it down.
- Peel chickoo and slice.
- Add sliced chickoos, milk and sugar and grind till it gets mixed well in the mixer.
- Refrigerate it.
- While serving it add sliced almond on it.
- Serve chilled.

29

Nutritive Value in Soya-Palak Puri

No	Name of Food stuff	Weight	Energy (kcal)	Thiamine (mg)
1	Wheat flour	40	136.4	0.196
2	Besan flour	10	37.2	0.048
3	Soyabean flour	10	43.2	0.073
4	Palak	25	6.5	0.0075
5	Til	10	56.3	0.101
6	Oil	20	180	-
		Total 115	459.6	0.4255

RDA of Thiamine.
 Thiamin - 1.1 mg.
 $1/3 \text{ RDA} = 0.36$

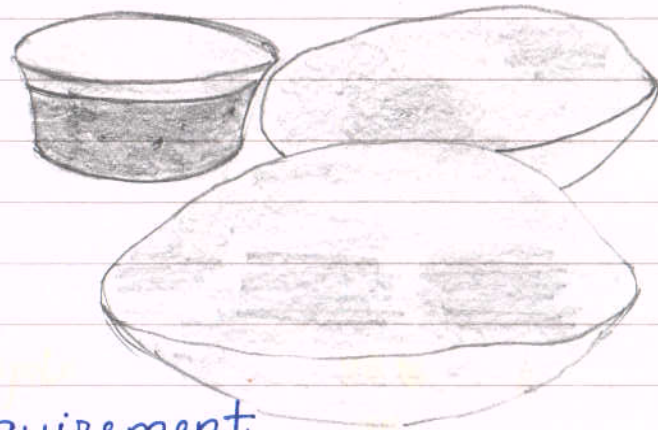
Experiment - 8

Thiamin Recipe - Vit B₁

Soya Palak Puri

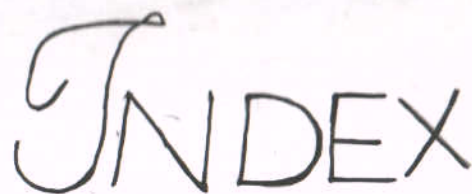
Ingredients

- Wheat flour - 40 gm
- Besan flour - 10 gm
- Soyabean flour - 10 gm
- Palak/Spinach - 25 gms
- Til - 10 gm
- Green chillies - 1/2 units
- Ginger - 1/4 inch
- Coriander - 5 gm
- Salt - To taste
- Turmeric - As per requirement
- Garlic - 4 pieces
- Oil - 20 gm.

Methods

- Mix all the flours without dehusking them.
- Add salt, turmeric, chopped palak/paste of palak, coriander and slightly hot oil.
- Make a dough.
- Prepare puris out of the dough and stick til on it.
- Fry puris till golden brown.
- Serve hot with chutney or tomato sauce.

Project By:-
Patil. Vaishnavi. Vishwasrao
B.A.I. Roll no: 115.
M.V.P.K.M.

[illegible]

FAMILY RESOURCE MANAGEMENT

* Introduction :-

Various material and non-material things are required to satisfy the needs and to achieve the goals of family. These tangible and intangible things are called as resources. Resources available to family are the base of Home Management.

Every individual and family fulfill their goals, using these resources. But these resources are in limited form, therefore it should be managed in a proper manner.

Home management should be done in a proper manner to maintain the good health of people and keep a happy home, using the least equipment. So family wealth has an important place in home management.

• Definition of Family Resource :-

According to Dr. Kshama, "Useful and available tools to achieve family goals or to meet needs are called 'Family Resources'.

This is what is called Family Sources. The Resources are classified as follows:

23

Human Resources.

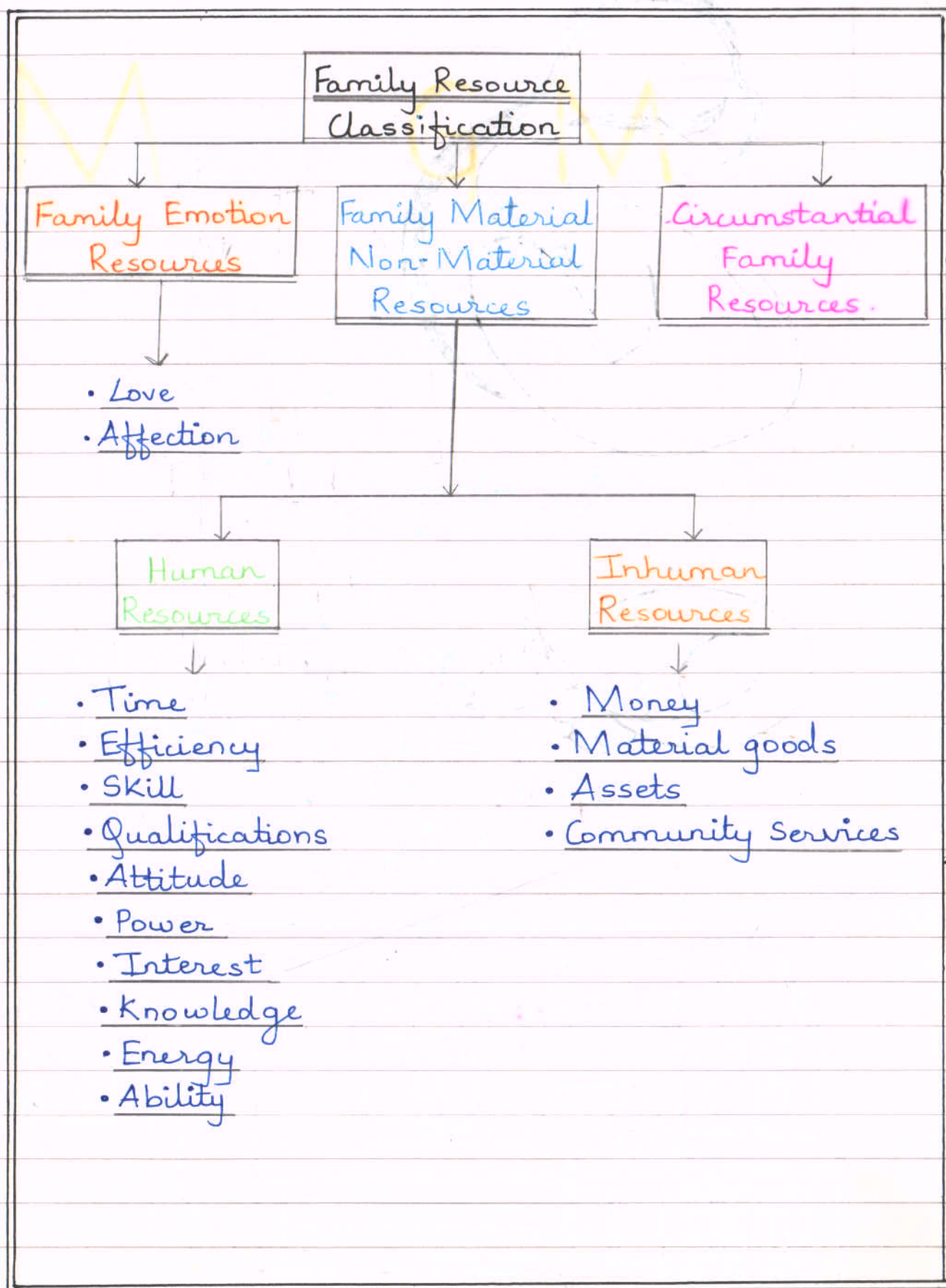

FAMILY

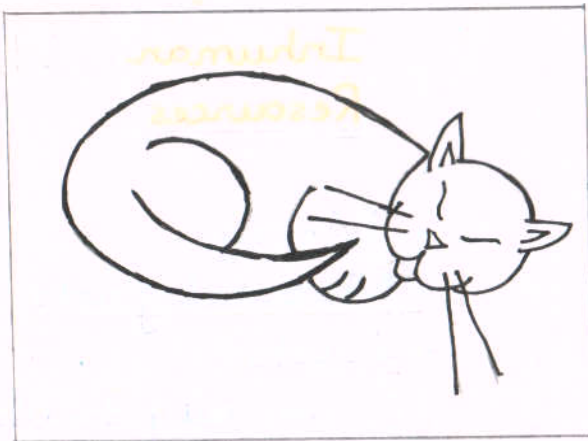
Love & Affection

amongst each other.

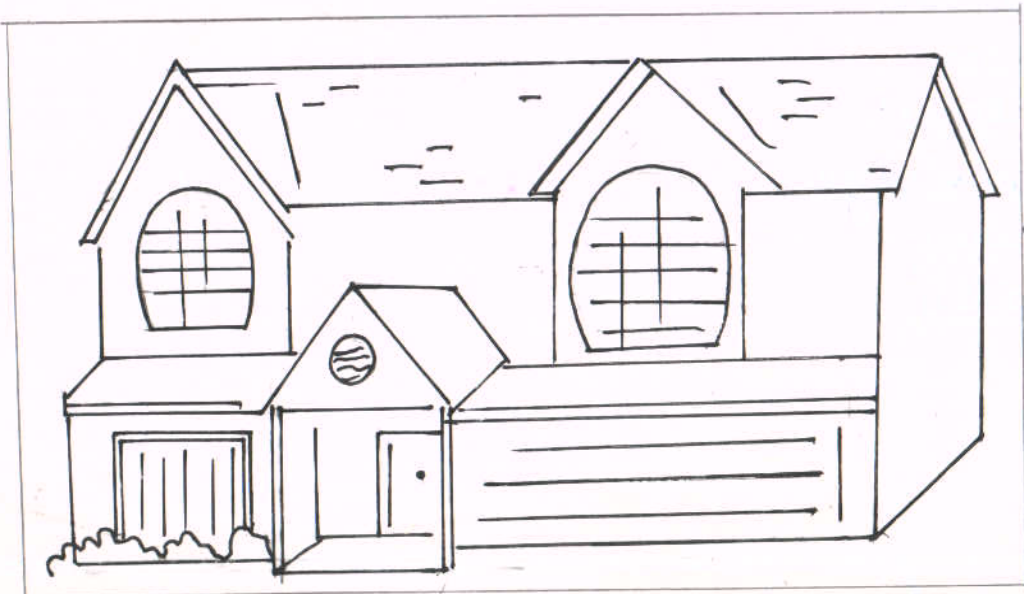

Family Emotion
Resources
Affection.

Inhuman Resources
Animals.

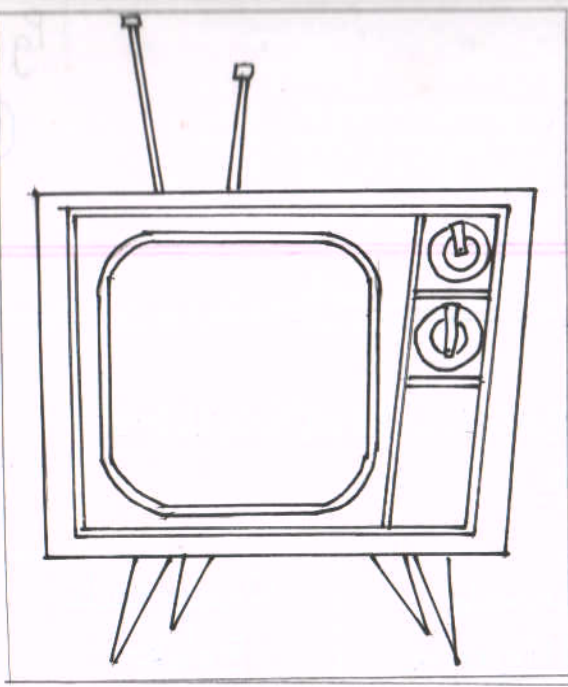
Inhuman
Resources
Shelter/House.

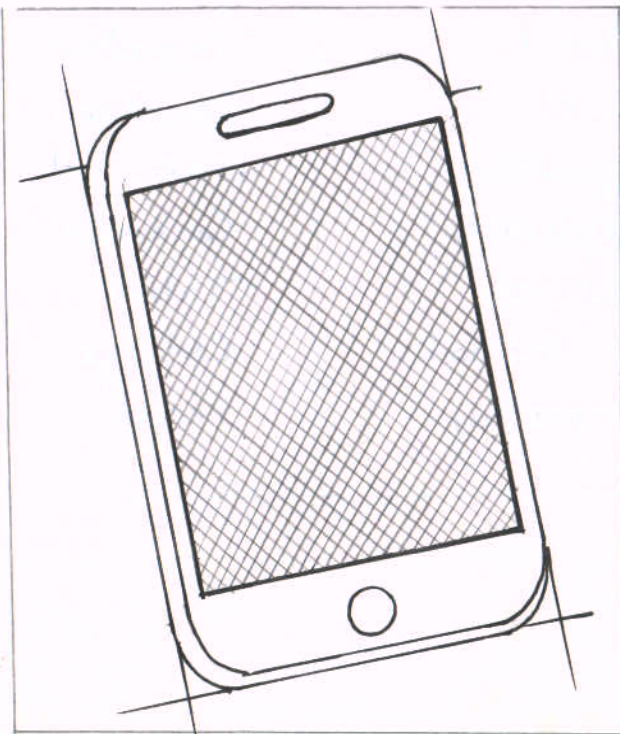
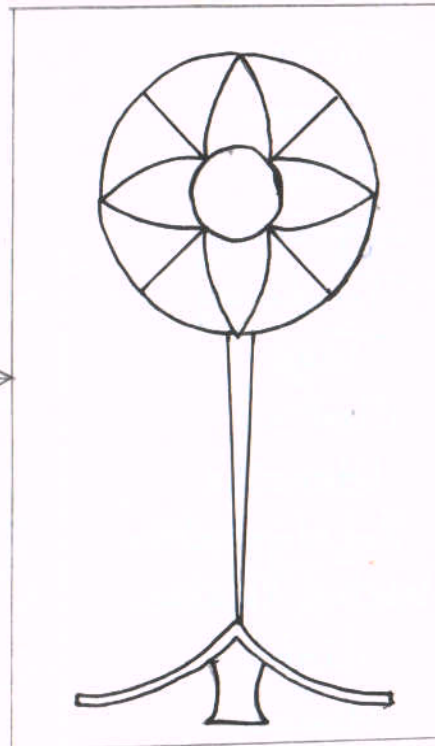
* Family Resource Classification
Index.

Money	Animals	Hospitals
Residence	Intelligence	Books
Time	Interest	Pen
Power	Tractor	Eraser
Skill	Bicycle	Scale
Efficiency	Motor Cycle	Notebook
Tendency	Van	Gold
Toys	Fan	Silver
Clothes	Television	Feelings
Utensils	Radio	Qualifications
Refrigerator	Dispensaries	Police Stations
Water Heater	Court	Library
Light	Bus	Auditorium
House	Mobile	Theater
Vehicles	Love	Garden
Agriculture	Affection	Diamond
Motor	Telephone	Cereals
House	School	Table
College	High School	College
Chair	Empathy.	Pearl.

Family In-human Resources
Television

Family In-human Resources
Fan.

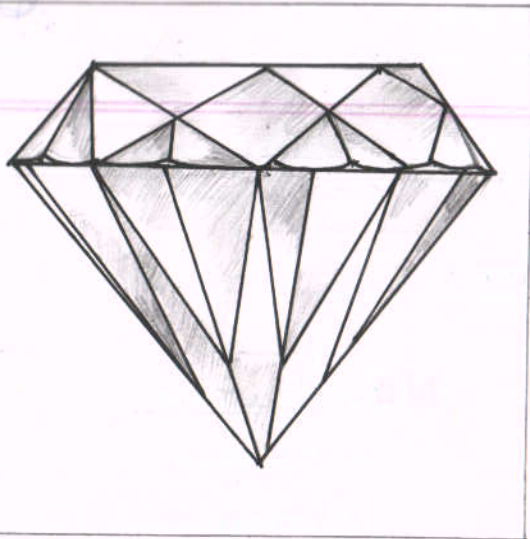
Family In-human Resources
Mobile Phones.

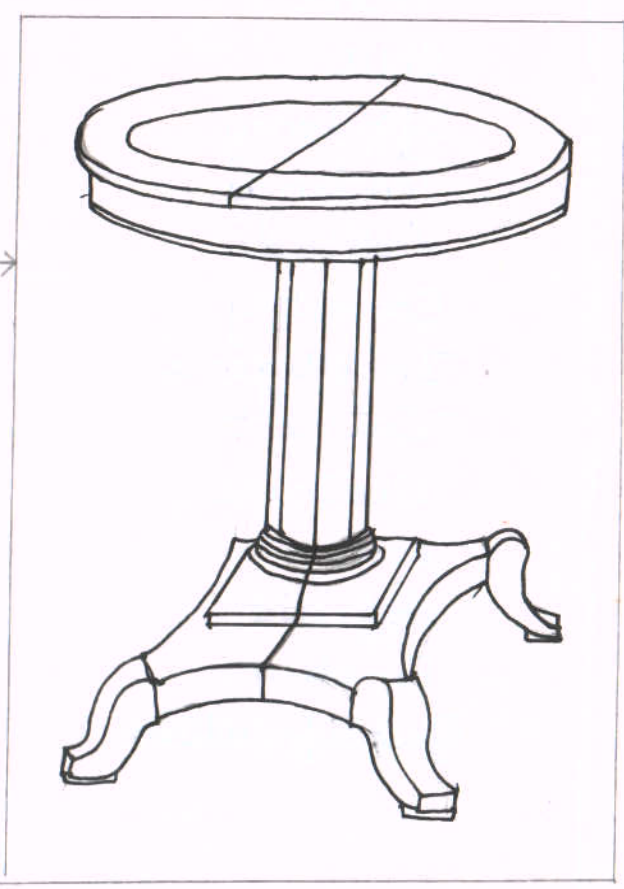
* Classification

<u>Human</u> <u>Resources</u>	<u>Non-Human</u> <u>Resources.</u>
Time	Money
Power	Shelter
Skill	Toys
Efficiency	Clothes
Tendency	Utensils
Attitude	Refrigerator
Empathy	Water Heater
Intelligence	Light
Interest	House
Likelihood	Vehicles
Love	Agriculture
Affection	Animals
Emotions	Tractor
Qualification	Bicycle
	Van
	Fan
	Television
	Radio
	Dispensaries
	Court
	Bus
	Mobile

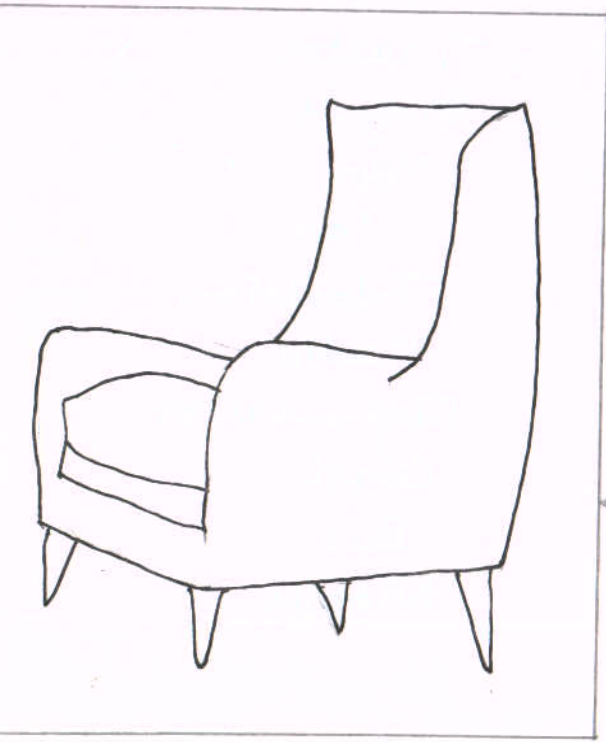

Family In-human Resources
Diamond.

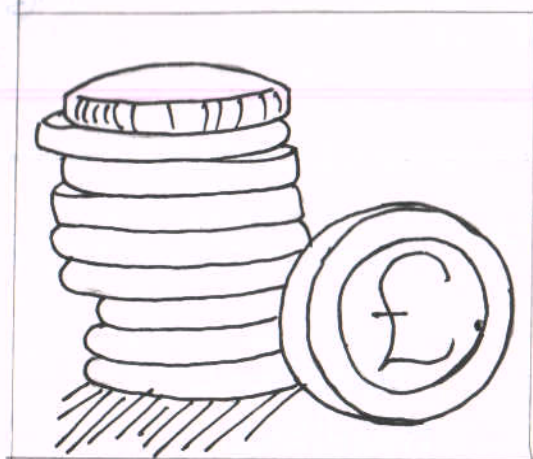
Family Inhuman
Resources : Table

Family In-human Resources
Chair .

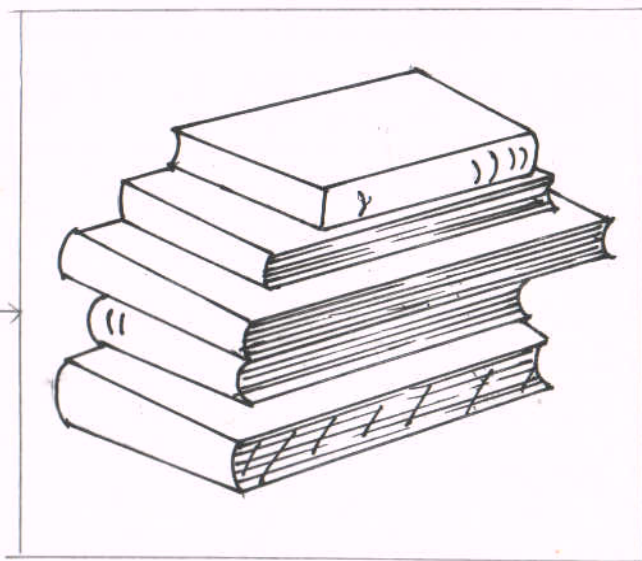

Human Resources	In-human Resources
	<p>Telephone Hospital Textbooks Notebooks Pen Eraser Scale Gold Silver Police Station Library Auditorium Theatres Garden Diamond Pearl Cereals Shelter College Schools High Schools. Table Chairs.</p>

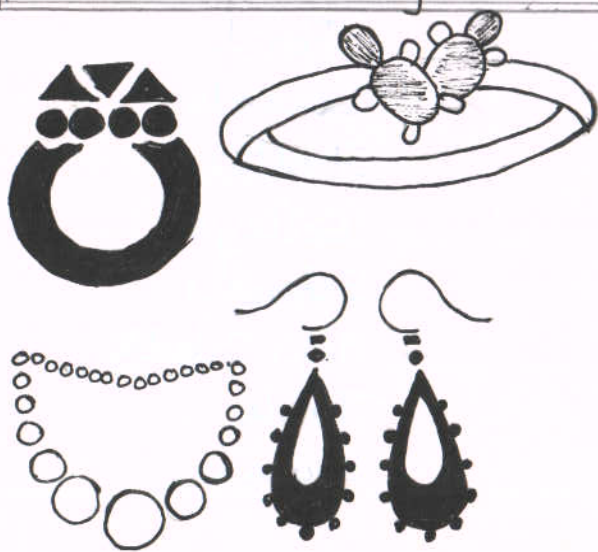

Family In-human Resources
Money.

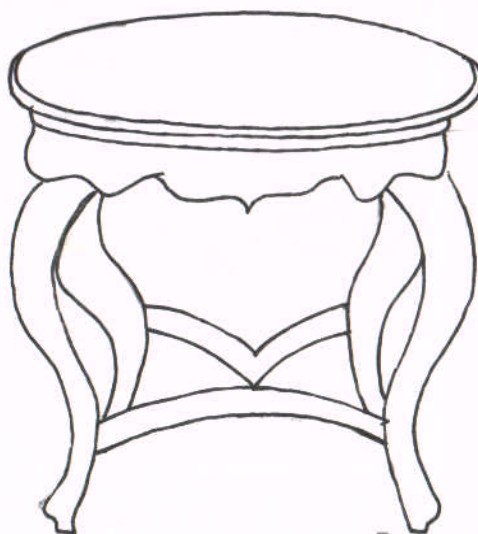
Family In-human
Resources: Books

Family In-human Resources
Jewellery

Family In-human Resources
Table.

ate
TH Feb
2019

Pg no: 06

33

THANK
YOU

34

O I
G K

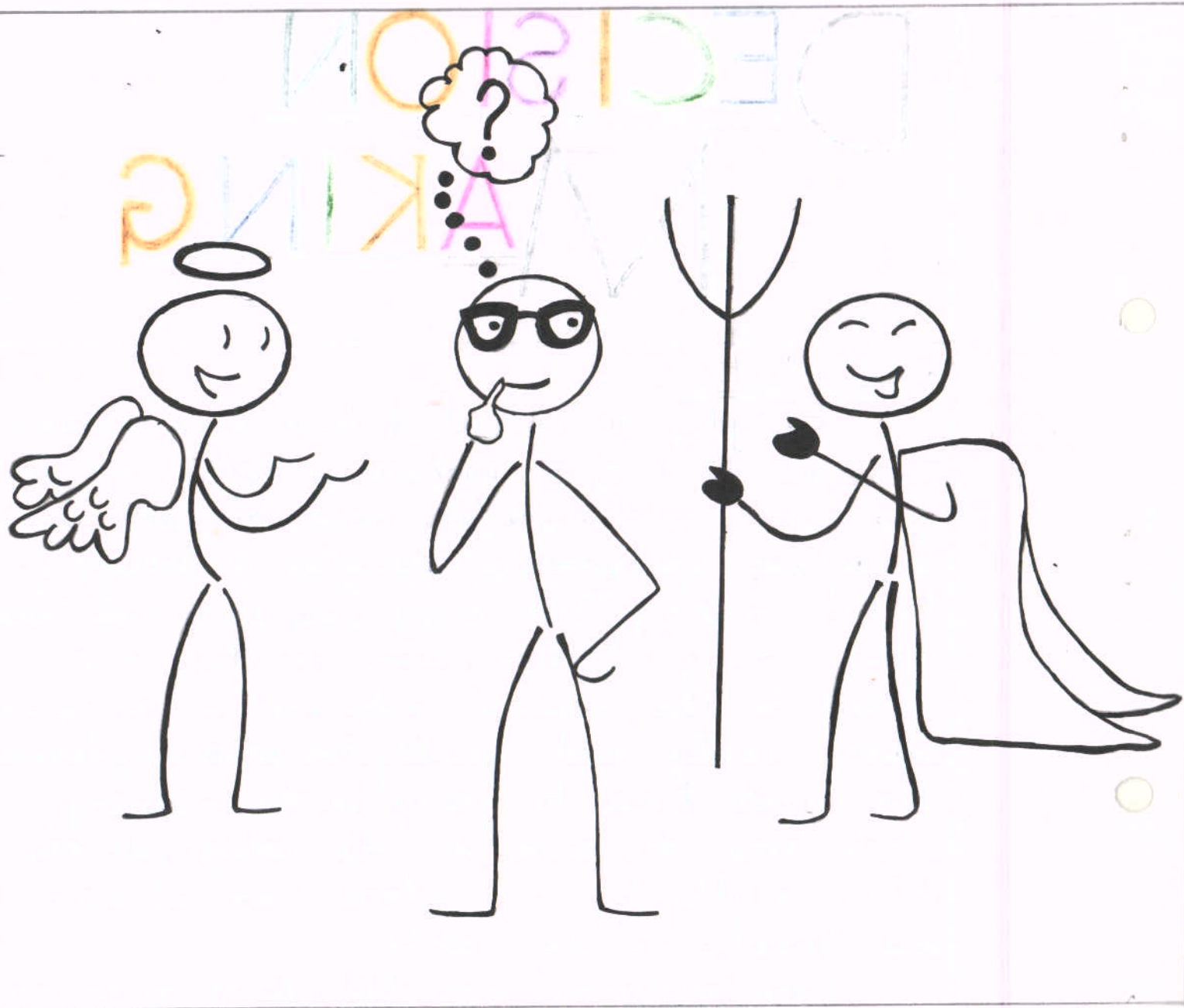
DECISION MAKING

* Introduction :-

Everyday an individual faces some situations or some kind of a problem in his/her life. To find some solution, he/she needs to think about it, explore option to go with. This is nothing but decision making. Thus every day each individual makes many decisions. Some of these are related to the routine activities and so can be taken easily and quickly. For example, decision like what time to get up in the morning, what time to leave for the college, etc are taken quickly by a student. Most of them are based on our habits.

Some decisions are difficult to make and need more time and thinking. Decisions like what course to study to select, whether to purchase a costly but useful appliance or not, are difficult to make. Some decisions are made only once in a lifetime. For example, decisions regarding choosing a career, selection of a life

c) Analyse the alternatives
d) Select one suitable alternative

11 Feb,
019

partner, construction of a house, etc.

* Definition :-

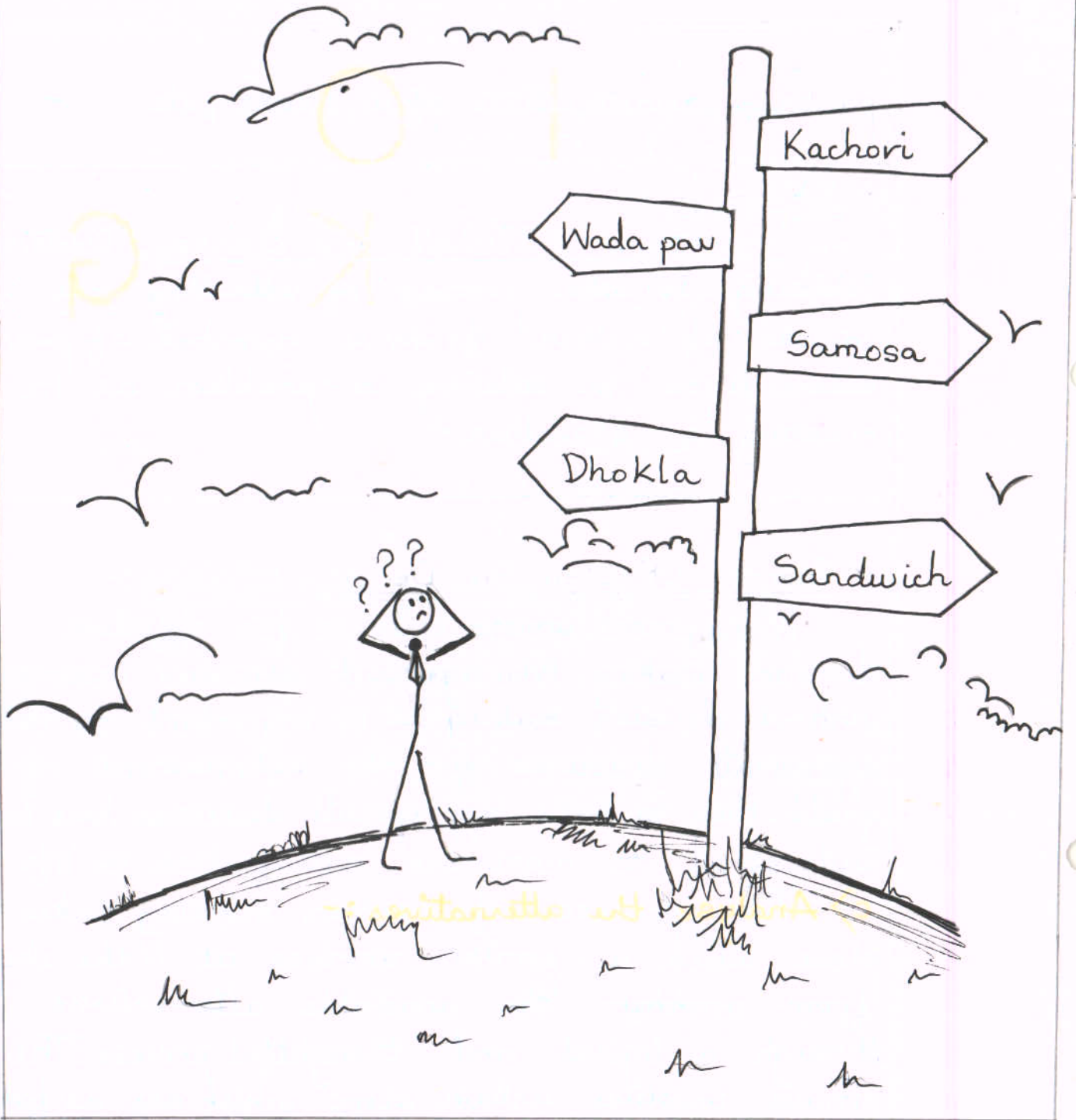
According to Nickell and Dorsey, "Decision Making is the process of selecting one course of action from a number of possible alternatives in solving a problem or in meeting a situation."

* Process OR Steps in Decision Making :-

Management process calls in for effective decision making. Management remains incomplete without decision making. It is important to take appropriate decisions for the achievement of goals. How to take appropriate decisions has to be understood to maximise satisfaction in life.

The process of decision making takes place when a person arrives at the choice from among the available alternatives through a logical and thoughtful process. The process involves certain steps which are as follows

- a) Identify/define the problem.
- b) List down the alternatives.
- c) Analyse the alternatives.
- d) Select one suitable alternative.
- e) Accept the consequences.

6) Identify before the problem.

c) Analyse the alternative
b) Select one suitable alternative

7) Compare the alternatives

1 Feb,
2019

a) Identify / Define the problem :-

→ Prepare a snack for guests.

Preparation of a snack for major guests for the purpose of the birth anniversary of S.D. Patil Sahab on 23RD January, 2019.

b) List down the alternatives :-

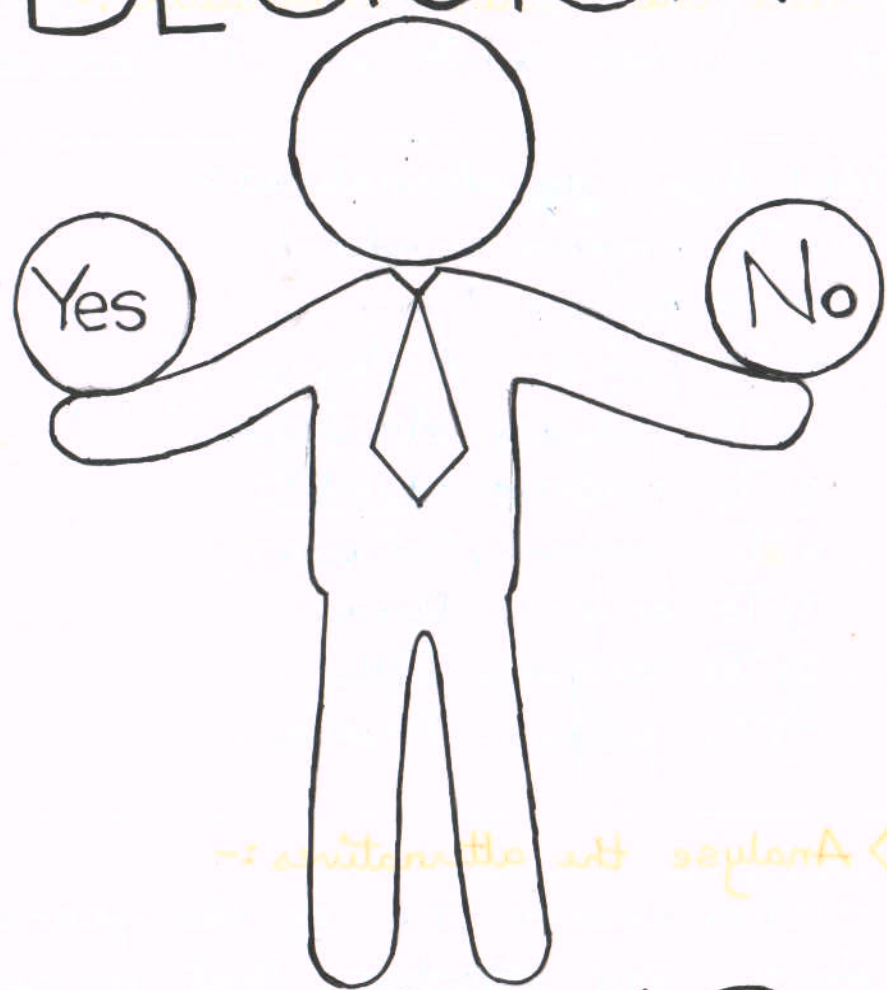
- 1) To prepare Sandwich.
2) To prepare Upma.
3) To prepare Wadapav.
4) To prepare Misalpav.
5) To prepare Kachori.
6) To prepare Samosa.
7) To prepare Dosa.
8) To prepare Idli.
9) To prepare Dhokla.

c) Analyse the alternatives :-

→ When choosing one of the options from above pay attention that money, time and labour will not cost much. Also pay attention that the quantity of nutrients in the foods will be readily available for convenience, ease of supply, preparing place, allotment facilities, suitable for eating, driving the people of all age groups, etc. And then, after

DECISION

MAKING

11 Feb,
019

thinking comparatively, select one of the option.

4) Select one suitable alternative :-

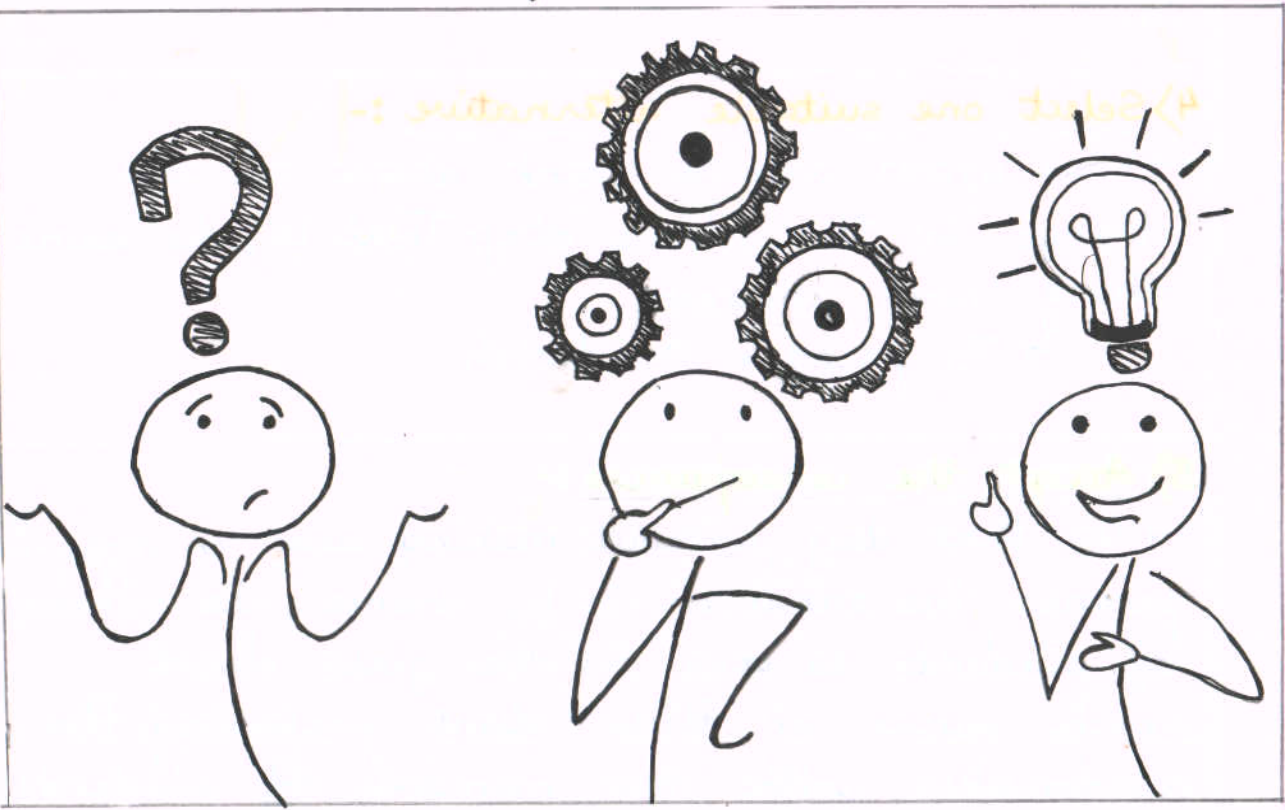
→ One option was to think about all the things in the above step. That is, the same thing was chosen.

* To prepare Sandwich.

5) Accept the consequences :-

→ On that day, without making any changes & prepare the sandwich. If, by chance, the number of students is less or the girls don't reach venue on time start preparing the sandwiches with the number of students available and bring all the material and ingredients on the previous day to avoid mess of the last minute.

14 Feb,
2019

W K I
N G

THANK

YOU

TH Feb
2019

WORK TIME PLANNING

* Introduction :-

Time is the most valuable resource available to every individual. Everyone has twenty four hours a day to do one's personal day-to-day activities in order to achieve the goals. Time is such an intangible asset, one recognizes its value and worth only when it is lost. We face acute shortage of time very often in personal life, academic life and work life, when we have lot of commitments to fulfill. The problem of shortage of time arises mainly because we do not care for time management. A basic awareness, along with practice and perseverance is necessary for proper utilization of time. The awareness and importance of time should be imparted to every individual in early years of life. One must be aware of the time span available and time needed to complete the routine within it. 'Time has no independent existence apart from the order of events by which we measure it.'

W

WORK TIME
PLANNING

TH Feb
2019

* Definition:-

"Time is defined as a continuum in which events succeed one another from past through present to future."

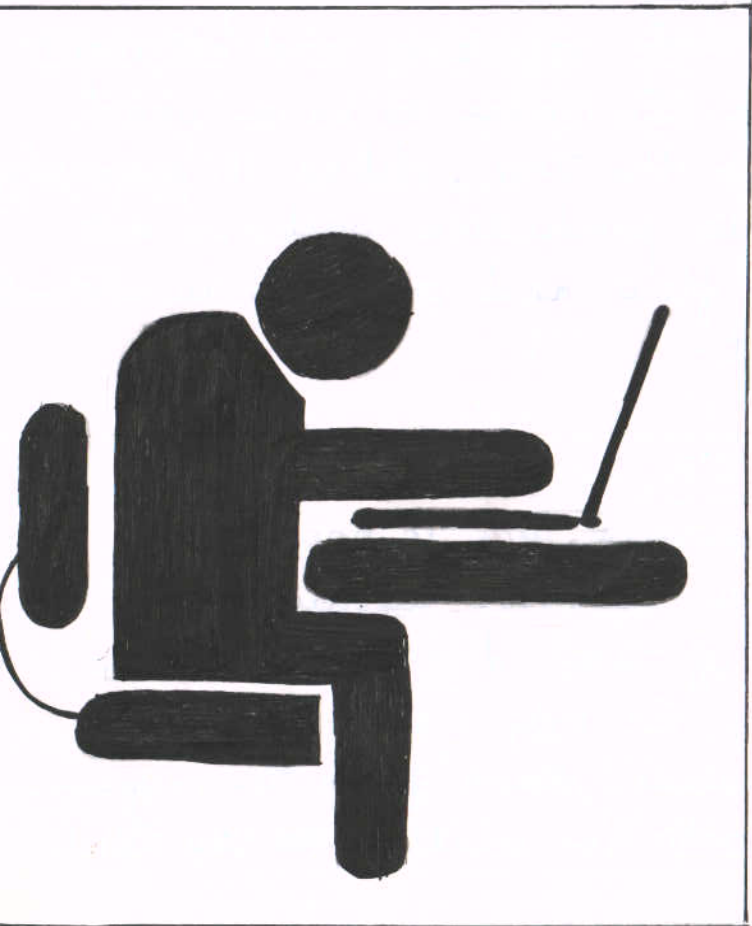
The main objective of time management is the proper utilization of time available, so that an individual can accomplish the individual and family goals. Developing the ability to locate ourselves in our environment with reference to time is an important part of time management.

The secret of time management lies in successfully identifying and eliminating time wasting activities with effective and efficient utilization of time. In order to be a good time manager, grab the time, utilize it properly and invest it into productive work. Do not allow the time to flow and pass away without offering any result.

* Classification of Time:-

Of all the resources, time is one of the easiest to measure but most difficult to understand. System of time differs in various disciplines. Clock time, the only system of which most of us are aware, stems from the regular movement of the Earth in relation to the SUN.

27

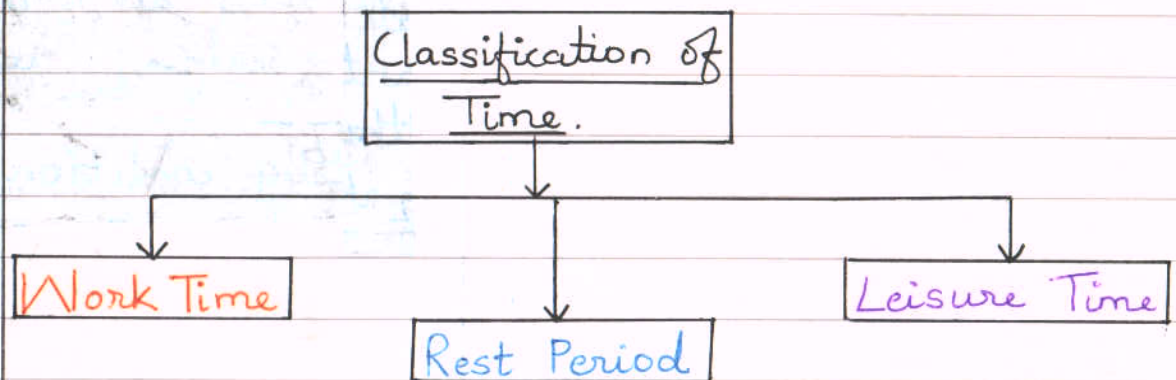

TH Feb
2019

Clock time means a minute, hours, day or year as indicated by clock or calendar.

a) Work Time : Time spent for the performance of work is called as work time. Work time consists of time required for the preparation of work, time consumed for actual work performance and time related to post work finishing. It's very easy to measure work time by using clock hours. Jean Warren develops a system of work unit and work load to calculate work time in time management. Walker's defined work unit in home management is "the amount of household work done in one hour under average conditions by an average worker." The work load is the sum of work units. For example - Time required for meal preparation, washing of clothes, office time or study hours.

(50)

3TH Feb
2019

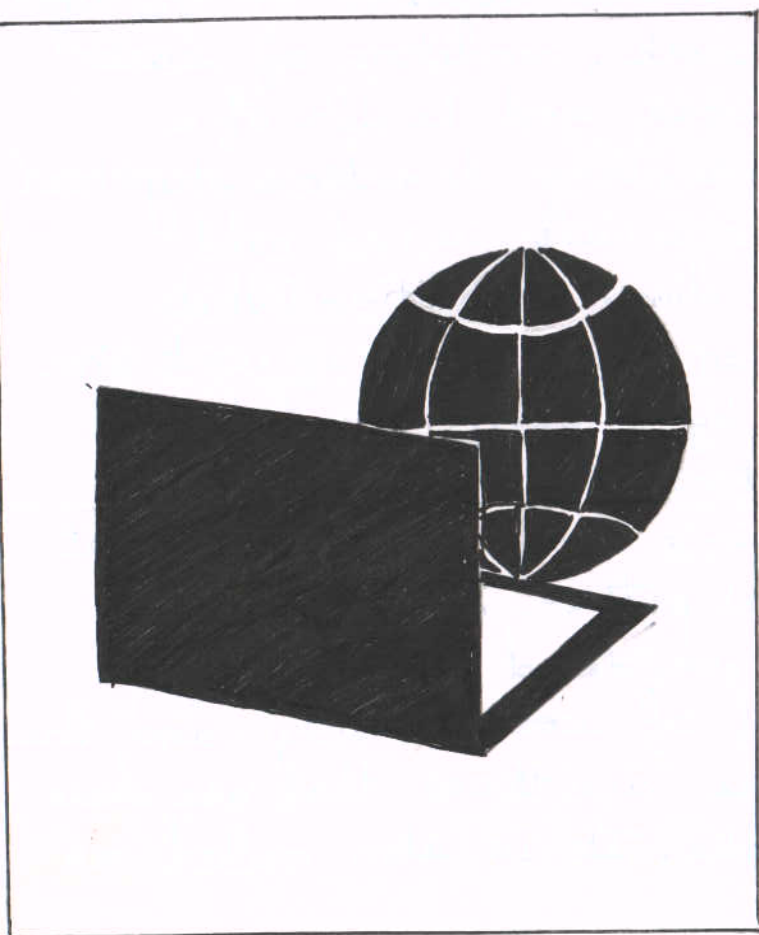
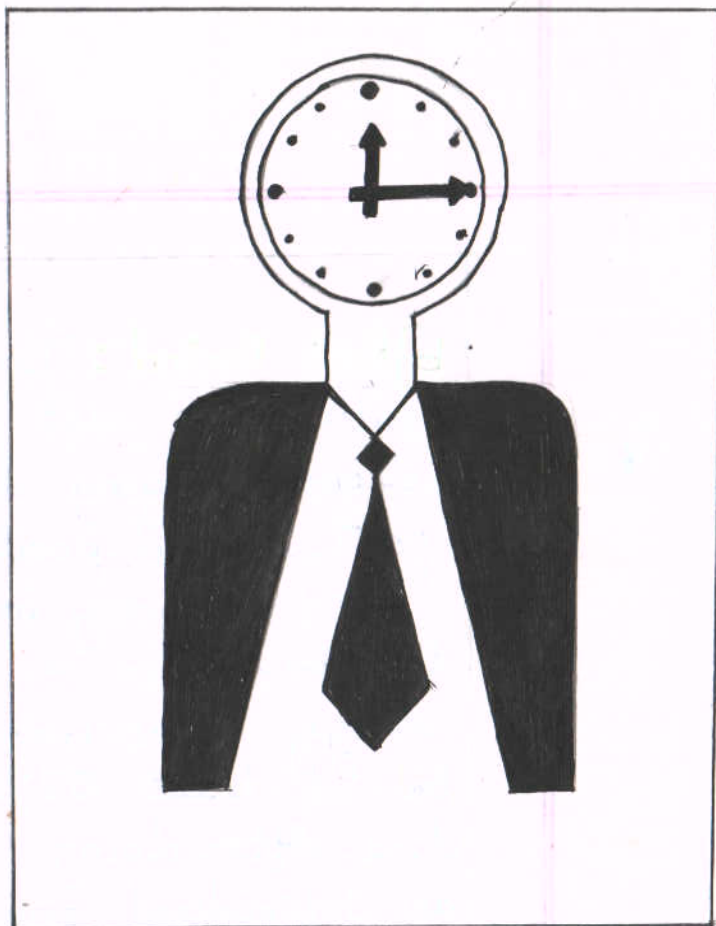
b) Rest Period: Time needed for the rest is called as rest period. This time includes sleeping, lying down and change in body posture and position in relaxed condition. Rest is very important in order to keep the body in a healthy condition. For energy consuming work rest period should be at least 57% of the total time of work done. After doing 40 minutes of mental work, an individual should have at least 2 minutes of rest.

Duration of rest period, and type of spending of rest period depends on the type and duration of work, condition of work place, stress of work and health of a worker. For example, long duration physical work requires more rest period and sleeping / lying down condition. While mental work requires change of work time for relaxation or by creating cheerful work atmosphere by introducing music, etc.

c) Leisure Time: Leisure time is an important part of the total pattern of living. Leisure time is usually considered as time free from the demand of work or duty and the activities of leisure are those that are done for their own sake. It is also called as

9

clockwise Time :

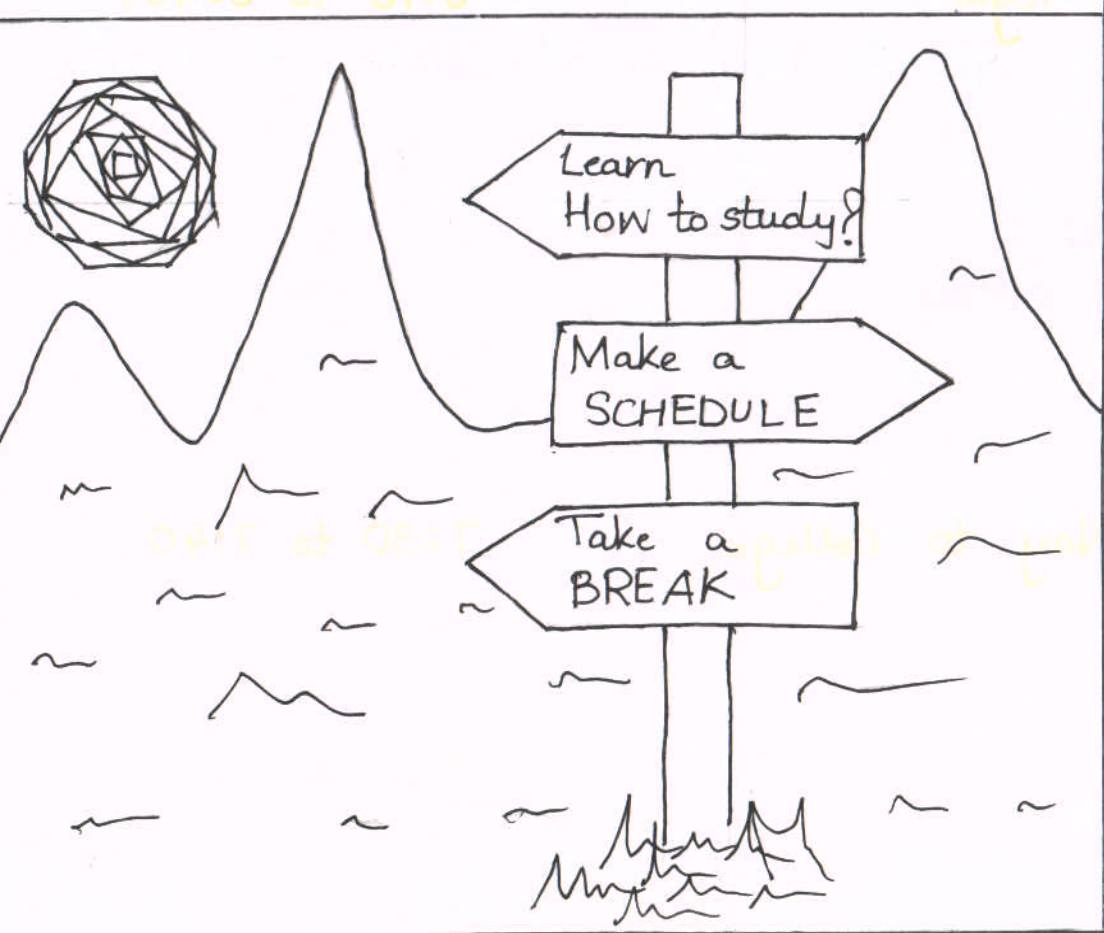
(S2)

TH Feb

2019

non-work or free time. According to Carrigham 'Leisure time is a time which gives more satisfaction and enriches the interest and skill of the individual after spending it.' It may also be defined as - 'Time when you are not working; time when you can do whatever you want to do.' Leisure time gives greater opportunity for creative and satisfying recreation. Leisure activities should keep alive the imagination, or delight in symbols and ceremonies, a love of nature, and a feeling of endless variety and mystery of human relationships. There is a need for some spontaneity in the use of leisure time.

53

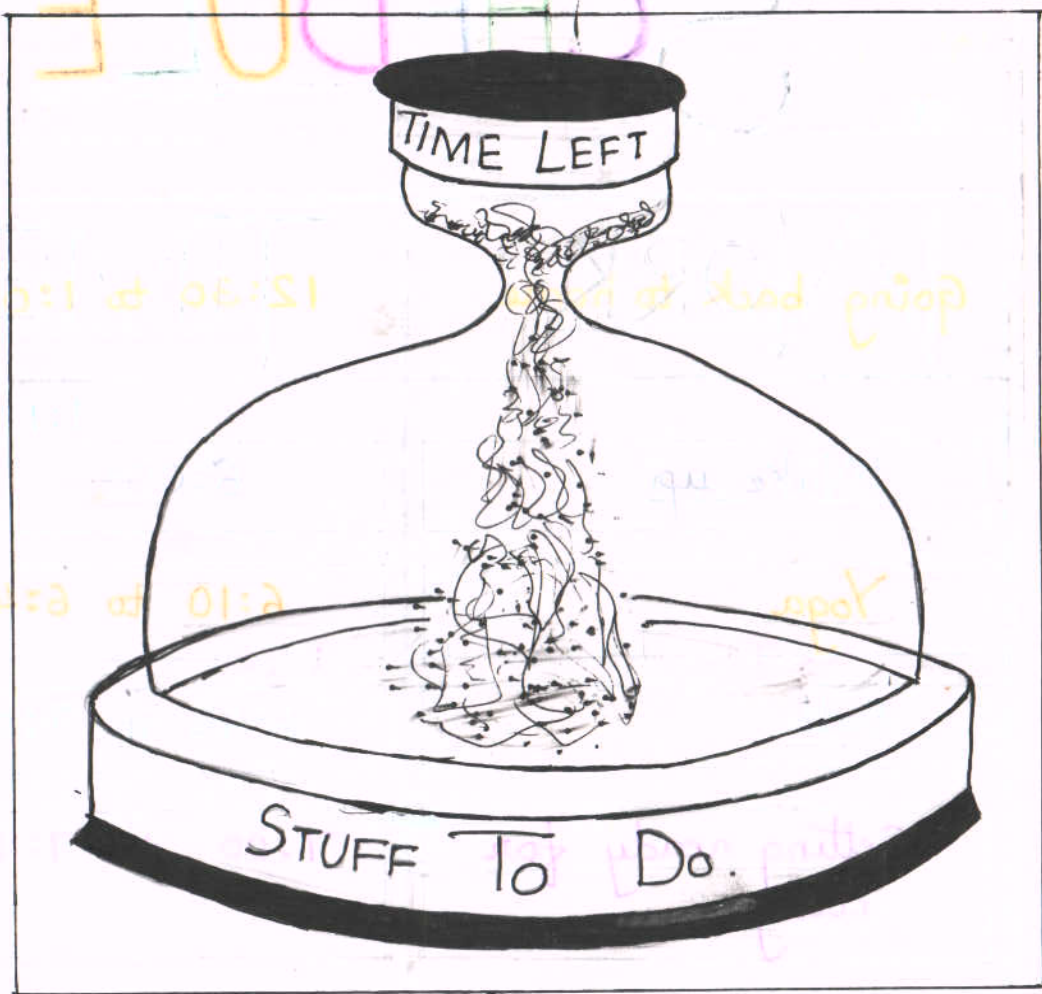
8TH Feb

2019

SELF TIME WORK SCHEDULE

WORK	TIME
<u>Wake up</u>	6:00
<u>Yoga</u>	6:10 to 6:45.
<u>Bath</u>	6:45 to 7:00.
<u>Getting ready for college</u>	7:00 to 7:15
<u>Breakfast and Tea.</u>	7:15 to 7:30.
<u>Way to College</u>	7:30 to 7:40.
<u>Attending college lectures</u> (One Lecture Duration)	7:40 to 11:00. (50 minutes)

5

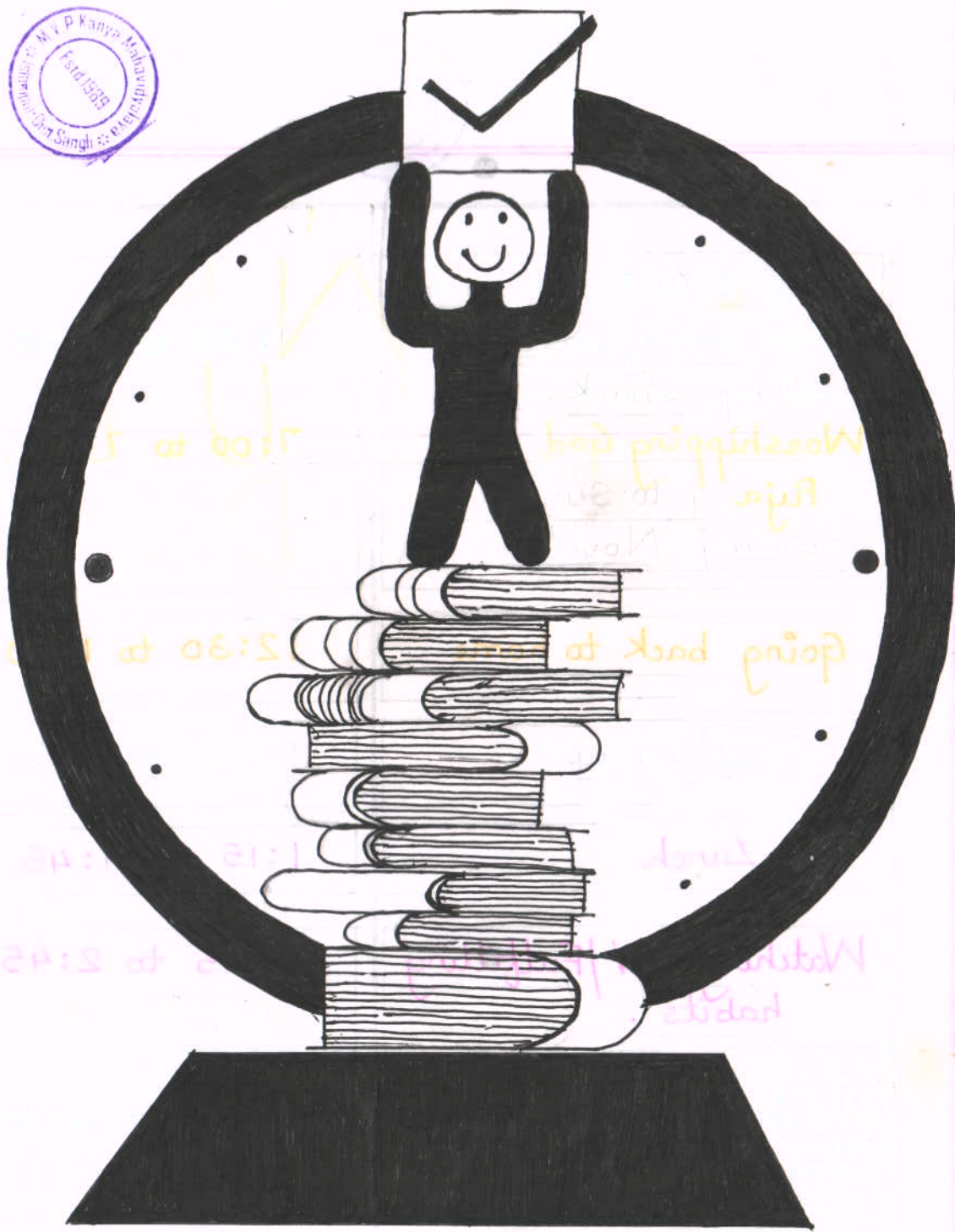

3TH Feb

2019

<u>Going to Canteen to spend time with friends / Eating Snack.</u>	11:00 to 11:30.
<u>Library to Study or Reading Novels</u>	11:30 to 12:30
<u>Going back to home</u>	12:30 to 1:00
<u>Freshing up</u>	1:00 to 1:15.
<u>Lunch</u>	1:15 to 1:45.
<u>Watching T.V / Fulfilling habits.</u>	1:45 to 2:45.
<u>Writing notes / Homework / Revision of Lectures</u>	2:45 to 3:45.
<u>Rest Time</u>	3:45 to 4:45.
<u>Evening Tea</u>	4:45 to 5:00.
<u>Watering Plants</u>	5:00 to 5:30.
<u>Exercise and Workout</u>	5:30 to 6:30..

10:30 to 11:00

Spending quality time
with family
Evening Tea

4:45 to 5:00

5:00 to 5:30

Relaxing time

5:30 to 6:30

Exercise and Workout

3TH Feb

019

Sweeping the floor and put house in order.	6:30 to 7:00.
Worshipping God and Puja	7:00 to 7:30.
Ironing clothes for college	7:30 to 7:45. 12:30 to 1:00
Leisure Time	7:45 to 8:30.
Putting things in order for college i.e packing bags	8:30 to 9:00. 4:15 to 4:30
Watching historic serial	9:00 to 9:30
Dinner	9:30 to 10:30 5:00 to 5:30
Spending quality time with family	10:30 to 11:00.
Locking all doors and freshening up	11:00 to 11:15.
Sleeping	11:15/11:30.

2TH Feb

2019

FAMILY TIME WORK SCHEDULE

WORK	TIME
Wake up	4:00 to 4:15
Fresher Up and Tea	4:15 to 4:30.
Sweeping the Front Yard	4:30 to 5:00.
Watering plants and Gardening.	5:00 to 5:30.
Preparing Breakfast for family	5:30 to 6:00.
Bathing Newspapers	6:00 to 6:30.

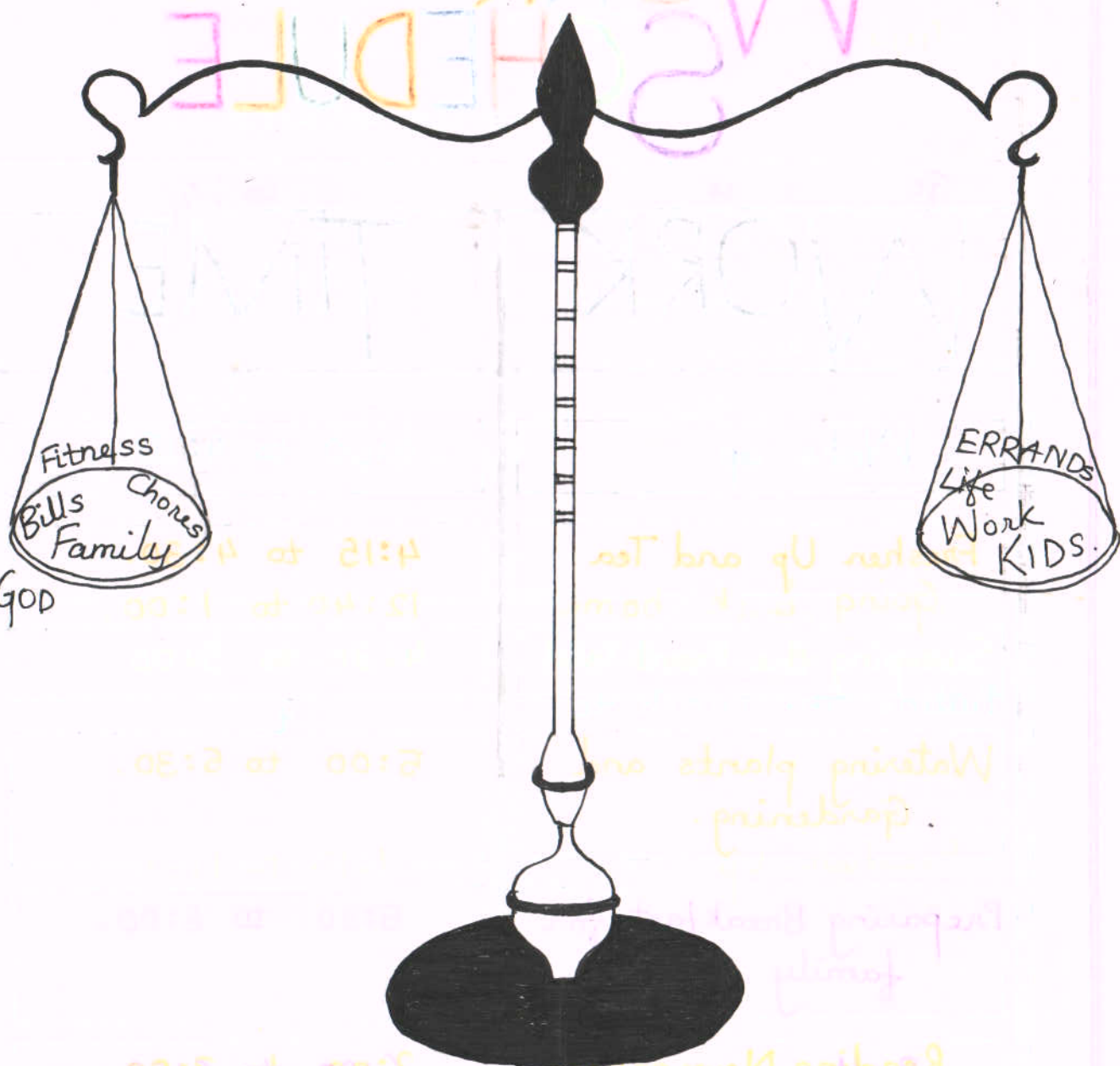
00:00 to 08:00

Getting ready for college

FAMILY TIME

WORK

SCHEDULE

God

4:15 to 4:45

15:45 to 1:00

1:00 to 2:00

2:00 to 2:30

2:30 to 3:00

3:00 to 3:30

3:00 to 3:30

Get up and get

ready for school

Get ready for school

Watering plants and

gardening

Preparing breakfast

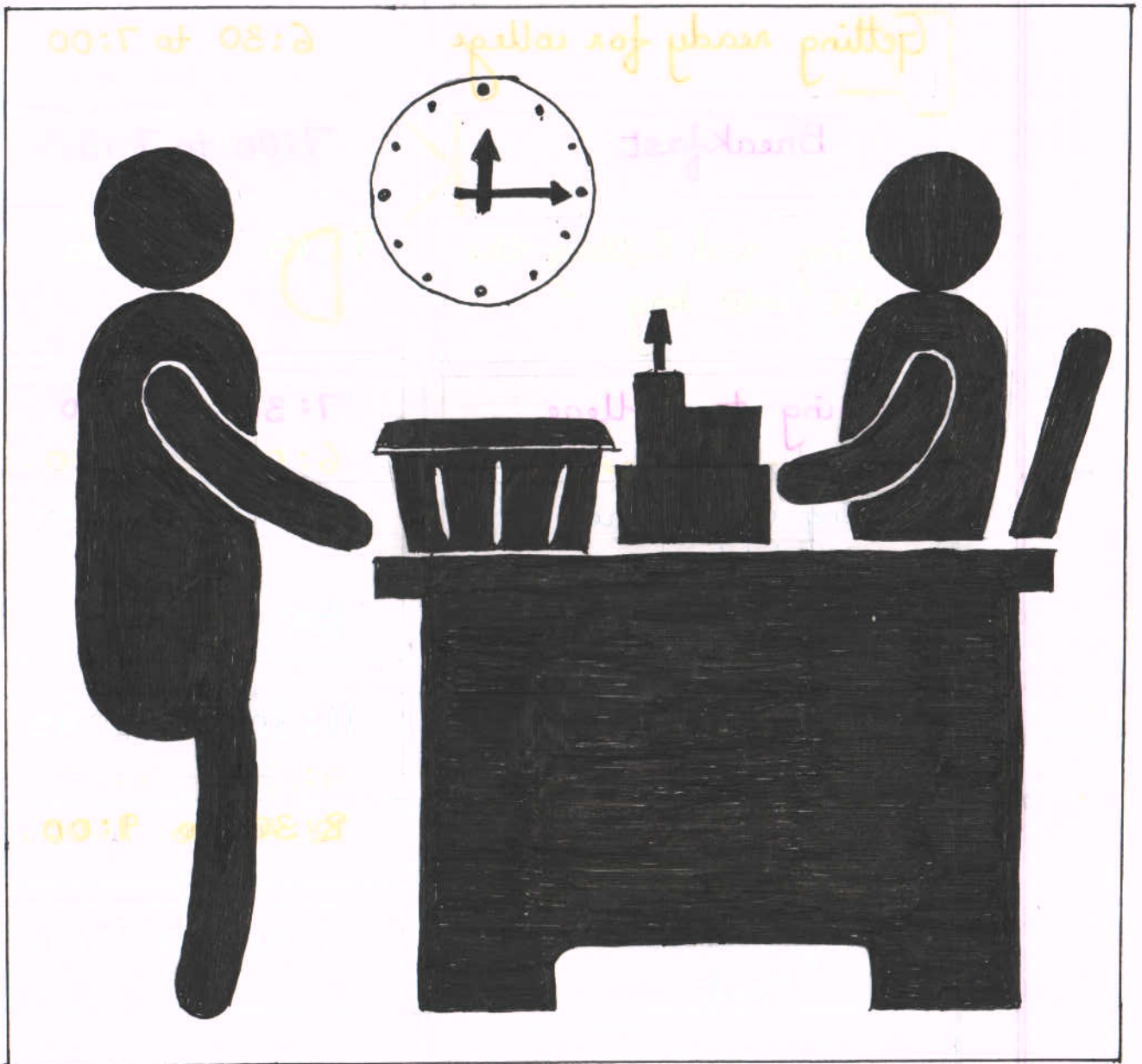
family

Reading Newspaper

8TH Feb

2019

Getting ready for college	6:30 to 7:00
Breakfast	7:00 to 7:15.
Packing and Putting the books into bag	7:15 to 7:30.
Going to college	7:30 to 7:40
Taking up lectures of students. Lecture Duration (Per)	7:40 to 11:30. (50 minutes)
Attending Staff Meeting	11:30 to 12:40
Going back home	12:40 to 1:00.
Putting the Lunch to Heat	1:00 to 1:15.
Fresher Up	1:15 to 1:30.
Lunch	1:30 to 2:00
Reading Newspapers	2:00 to 3:00.
Rest Time	3:00 to 4:00.

00:30 to 01:00

Getting ready for college

Breakfast

00:30 to 01:00

00:30 to 01:00

Reading Newspapers

Rest Time

2TH Feb
019

Taking Tea/Snacks	4:00 to 4:30.
Sweeping House	4:30 to 5:00.
Watering Plants	5:00 to 5:30.
Machine Linen Drying	5:30 to 6:00.
Leisure Time	6:00 to 7:00.
Cutting Vegetables for Dinner	7:00 to 7:30.
Preparing Dinner	7:30 to 8:30.
Putting Clothes in order to dress up for day after.	8:30 to 9:00.
Watching historic serial	9:00 to 9:30.
Dinner	9:30 to 10:30.
Family Time	10:30 to 11:00.
Freshen Up and Locking Doors.	11:00 to 11:15.

6

11:30 to 2:00

Sweeping House
Go to bed

8:30 to 9:00

Putting clothes in
to dress up for day after.

9:00 to 9:30

Watching historic serial

9:30 to 10:00

Dinner

10:00 to 11:00

Leisure Time

11:00 to 11:15

Refreshing and looking
Doors.

TH Feb
2019Putting to order the
kitchen and cabinets

11:15 to 11:30

Go to bed

11:30.

Putting clothes in order
to dress up for day after.

8:30 to 9:00

28TH Feb

2019

Self Time Work Schedule.

In-Work Time	15 hrs 50 min .
Rest Period	1 hour
Leisure Time	45 minutes .

In-Work Time .	17 hrs 30 min
Rest Period .	1 hour
Leisure Time .	1 hour

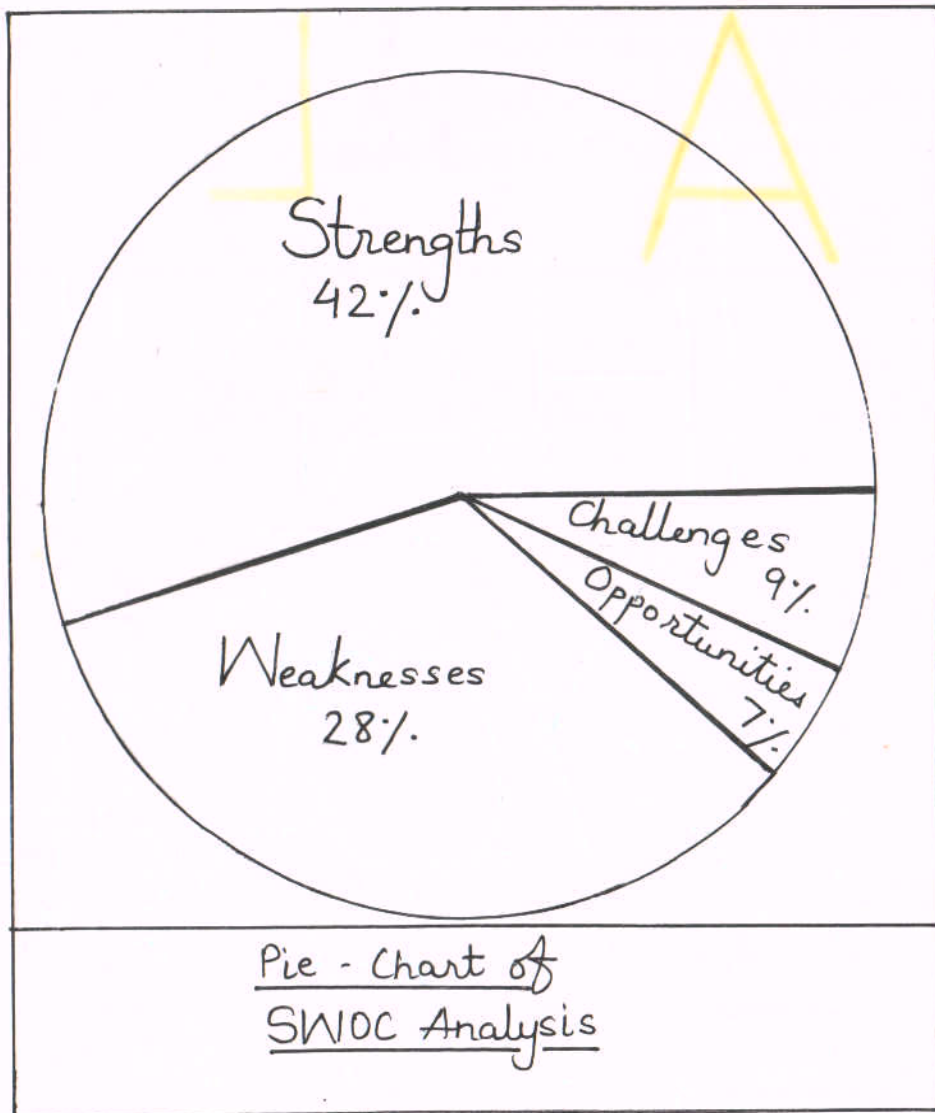
Family Time Work Schedule.

8TH Feb
2019

THANK
YOU!

69

1 Mar

019

SWOC ANALYSIS

SWOC Analysis is an effective tool for the development of personality.

S - Strengths

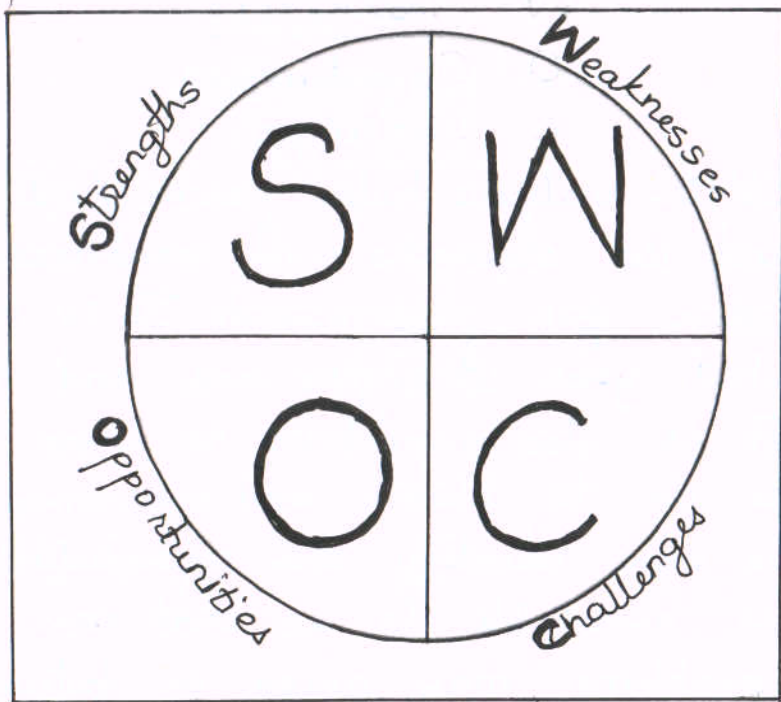
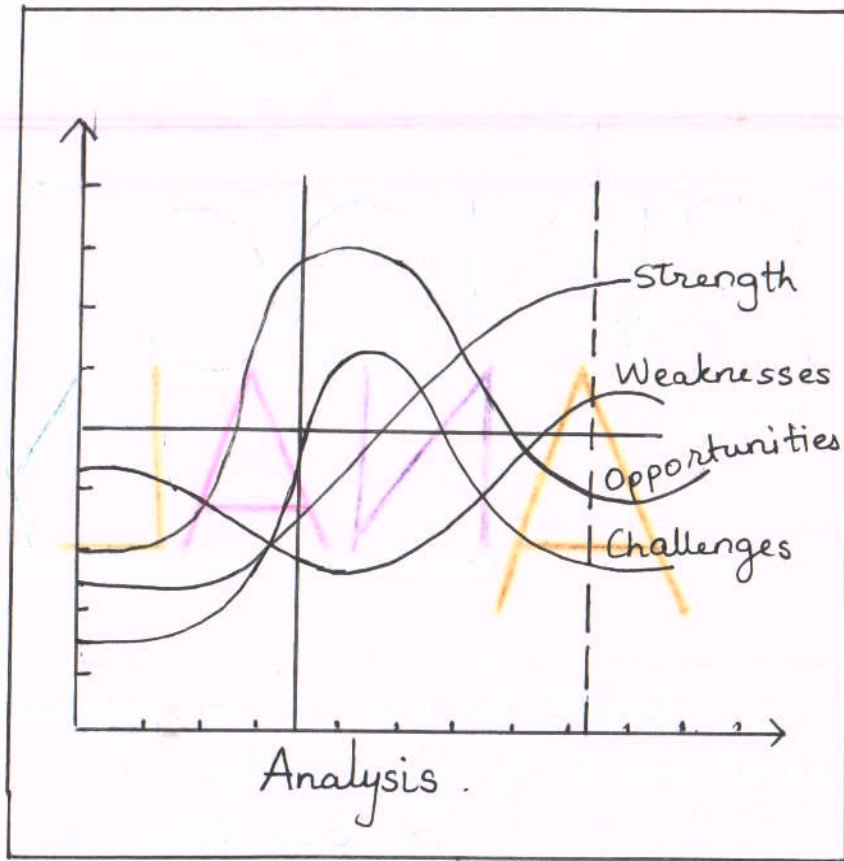
W - Weaknesses

O - Opportunities

C - Challenges.

SWOC analysis helps person/individual to understand its strengths and weaknesses and to get direction for professionals. It is important to know what your strengths are and to analyse them. It is also important to know about our weakness or to blame and overcome them. By this we can identify the opportunities and challenges available to us that can identify which problems may arise in future. For this we must self assess ourselves honestly.

SWOC analysis evaluates the external factors of strength and weakness within the internal components and the opportunities and challenges.

When I have analyzed SWOC from others myself, my strengths, weaknesses, opportunities and challenges are given in the following table.

(73)

TH Mar
019

	Strengths (Helpful) (Areas you do well)	Weaknesses (Harmful). (Areas to be improved)
✓	• Honest	• Timid
✓	• Simple	• Doubtful
	• Punctual	• Lack of confidence
✓	• Enthusiastic	• Lack of some skills.
✓	• Kindness	• Sensitive
✓	• Caring	• Too helpful
✓	• Listen	• Presented.
✓	• Open mindedness.	• Too focussed
✓	• Originality.	• Time Management Problem
✓	• Organisation	• Lack of confidence when
✓	• Neatness	dealing with people.
✓	• Cleanliness.	• Bad concentration.
✓	• Healthy.	• Poor at dealing with conflict
✓	• Responsible.	• Lack of stress management skill.
	• Realistic.	• No useful work placement
✓	• Problem Solving.	experience.
	• Self Confidence.	• Lack of technical skill.
✓	• Team Work.	• Being debator/argument.
✓	• Positive attitude.	• Easily concerned
✓	• Co-operation	• Distracted under pressure
	• Patience	• Getting nervous around people.
✓	• Intelligence.	• Critical thinking.
✓	• Hard working.	• Lazy
✓	• Optimistic	• Bad habits.
✓	• Strong Work Ethic.	• Lack of resources.

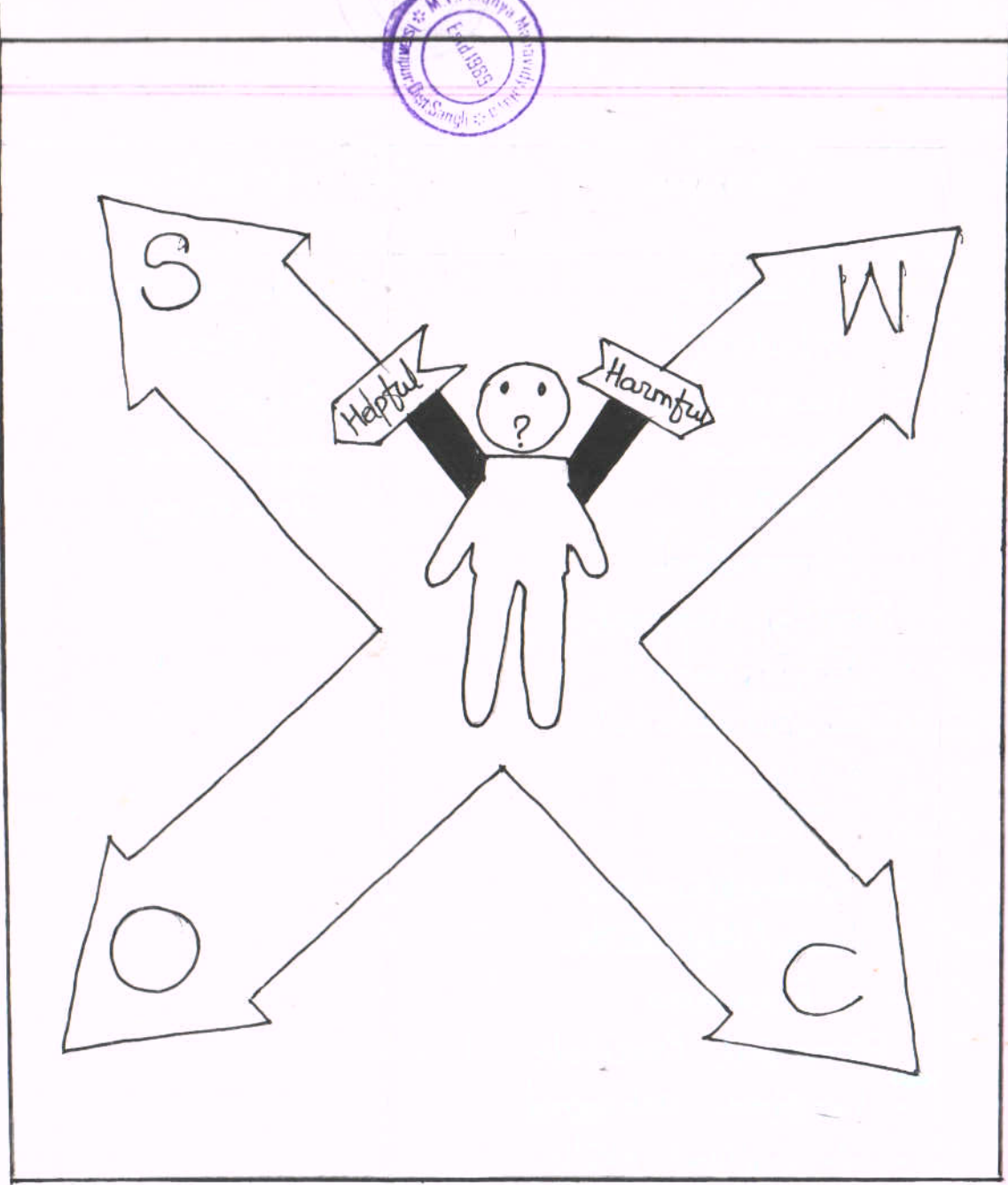

(75)

0TH Mar
2019

Strength	Weakness
<ul style="list-style-type: none"> ✓ • Reading ✓ • Writing ✓ • Humorous ✓ • Positive ✓ • Creative • Committed • Family Support. ✓ • Encouraged ✓ • Inspirational ✓ • Motivated. ✓ • Trust ✓ • Understanding. ✓ • Love/Affection. ✓ • Resources. ✓ • Financial Position. • Position achieved. ✓ • Analytical skills. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lack of training. • Fear • Anger • Aggression. • Tealously

0TH Mar
2019

Opportunities	Challenges.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ • Attending the Workshops ✓ • Curricular/Extra Curricular Activities. ✓ • Gain experiences of the world of work. ✓ • Work in a team. • Earn Money. ✓ • Use of Internet, mobile and Technology in a rightway. ✓ • Struggle in all fields. 	<ul style="list-style-type: none"> • High competition • Possible increments in University fees. • Health Problems. • Grades does not meet the expectations. • Being unsupported at work/study. • Transport problems. • Family support (Lack). • Lifestyle enhancing. • Obligations.

THANK
YOU!

वाळवा तालुका एज्युकेशन सोसायटीचे,
मालती वसंतदादा पाटील महाविद्यालय, इस्लामपूर
इतिहास विभाग 2020-2021
किल्ले विशाळगड येथे 'हेरिटेज वॉक' अहवाल

15 जानेवारी 2021

कोल्हापूर जिल्ह्यातील शाहूवाडी तालुक्यातील, प्राचीन व मध्ययुगीन इतिहासाचा वारसा लाभलेला एक सुप्रसिद्ध किल्ले विशाळगड येथे इतिहास विभागामार्फत हेरिटेज वॉकचे आयोजन करण्यात आले. विशाळगड हा किल्ला कोल्हापूरच्या वायव्येस ७६ कि.मी. अंतरावर वसलेला आहे. सहयाद्री डोंगररांग आणि कोकण यांच्या सीमेवर तसेच आंबा घाट आणि अनुस्कुरा घाट यांना वेगळ्या करणाऱ्या डोंगरावर किल्ले विशाळगड उभा आहे.

किल्ले विशाळगड हा नावा प्रमाणेच विशाल किल्ला आहे. सहयाद्रीच्या मुख्य रांगेपासून सुटावलेल्या या किल्ल्याला नैसर्गिकरीत्याच दुर्गमतेच कवच लाभल आहे. हा प्राचिन किल्ला अनुस्कुरा घाट व आंबा घाट, या कोकणातील बंदरे व कोल्हापूरची बाजारपेठ यांना जोडणार्या घाटमार्गावर लक्ष ठेवण्यासाठी व संरक्षणासाठी बांधला गेला. अनेक महत्वाच्या ऐतिहासिक प्रसंगांचा साक्षी असलेला आणि राजधानीचा दर्जा लाभलेल्या या किल्ल्याची आजची अवस्था उद्वीग्न करणारी आहे. मलिक रेहानच्या दग्याला येणार्या हिंदू मुस्लिम भक्तांनी या परिसराचा उकीरडा केलेला आहे. आपल्या पूर्वजांनी हा गड राखण्यासाठी रक्ताचे पाणी केले, प्रसंगी बलिदानही केले याची जाणीव जेव्हा या भक्तांना होईल तोच सुदिन. इतिहास व किल्लेप्रेमींसाठी मात्र हा किल्ला संपूर्ण पाहणे म्हणजे निश्चितच एक पर्वणी आहे.

विशाळगडाची उभारणी इ.स. १०५८ मध्ये शिलाहार राजा मारसिंह याने केली. हा गड किल्ले खेळणा या नावाने देखील ओळखला जातो. साधारण इ.स. १४५३ च्या सुमारास बहामनी राज्याचा एक सुभेदार हा प्रांत काबीज करण्यासाठी आला. हा सरदार म्हणजे मलिक उत्तुजार होय. त्यांच्या सैन्यातील एक सरदार मलिक रैहान होता. त्याचीच कबर विशाळगडावर आहे असे जाणकारांचे मत आहे. पुढे शिवाजी महाराजांनी इ.स. १६५९मध्ये हा किल्ला जिंकला व याला विशाळगड हे नाव ठेवले.

हा किल्ला मराठ्यांच्या देदीप्यमान इतिहासातील एका अचाट पराक्रमाचा साक्षीदार आहे. आदिलशाही सरदार सिद्दी जौहर याने टाकलेल्या पन्हाळगडाच्या वेढ्यातून शिवाजी राजांनी करून घेतलेल्या सुटकेमुळे या किल्ल्याचे नाव अजरामर झाले. आणि यासाठी अवघे ३०० मावळे घेऊन आठ तासांहून अधिक काळ हजारोंच्या फौजेला गजापूरच्या खिंडीत थोपवून धरणारे वीररत्न बाजीप्रभु देशपांडे यांच्या अद्वितीय पराक्रमामुळे या किल्ल्याचे नाव झाले.

विशाळगडावर शिडीच्या वाटेने चढल्यावर दर्ग्याच्या अलीकडे डाव्या हाताला एक पायऱ्याची वाट खाली उतरते. या वाटेने गेल्यावर दोन रस्ते फुटतात. उजव्या बाजूची नव्या पायऱ्याची वाट भगवंतेश्वर मंदिर / राजवाडा / टकमक टोक येथे जाते. तर डाव्या हाताची जूनी फरसबंदी(दगडांची) वाट अमृतेश्वर मंदिर / बाजीप्रभुची समाधी येथे जाते. मंदिरात पंचाननाची मुर्ती आहे. या ठिकाणी एक ओढा आहे. या ओढ्याच्या पलिकडे उघड्यावर बाजीप्रभू देशपांडे व फुलाजी देशपांडे यांच्या समाध्या आहेत. या समाध्या पाहून उजव्या बाजूच्या टेकडीवर असलेले हनुमान मंदिर पाहावे. मंदिर पाहून पून्हा दर्ग्यापाशी दोन रस्ते फुटतात त्या ठिकाणी यावे. तेथून उजव्या बाजूच्या सिमेंटने बांधलेल्या पायऱ्यांच्या वाटेने ५ मिनिटात आपण भगवंतेश्वर मंदिरापाशी येतो. या ठिकाणी भगवंतेश्वर मंदिर, विठ्ठलाचे मंदिर व नविन बांधलेले गणपतीचे मंदिर अशी तीन मंदिरे आहेत. मंदिरासमोर चौकोनी पाण्याची विहिर आहे.

याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनीना किल्ल्याचा धार्मिक व राजकीय इतिहास समजावून सांगण्यात आला. मध्ययुगीन किल्ला स्थापत्य व त्यावरील किल्ला प्रशासनाची माहिती देण्यात आली. तुटक्या अवस्थेतील तोफा, किल्ल्यावरील पडक्या इमारतींचे अवशेष तसेच उत्खनन केल्यानंतर निश्चितच काही पुरावशेष सापडतील अशा जागा यांचे निरीक्षण करण्यात आले. प्राचार्य डॉक्टर अंकुश बेलवटकर सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्रा. राम घुले, प्रा. प्रमोद जाधव, शिपाई शामराव निंबाळकर व 10 विद्यार्थीनी यामध्ये सहभागी झाल्या होत्या. या प्रसंगी किल्ले विशाळगडाची स्वच्छताही करण्यात आली. स्थानिक इतिहास, धार्मिक इतिहास, मौखिक इतिहास, किल्ल्यांचा इतिहास विद्यार्थींनीना समजावून घेऊन या विषयावर अधिक संशोधन करण्याचा संकल्प केला.

समन्वयक

IQAC,
Co-ordinator,
Malati Vasantdada Patil Kanya
Mahavidyalaya, Islampur

प्राचार्य
PRINCIPAL,
MALATI VASANTDADA PATIL
KANYA MAHAVIDYALAYA,
(Arts & Commerce)
Islampur-415409, Dist. Sangli

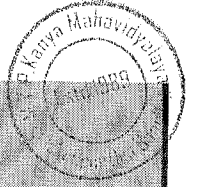

Malati Vasantdada Patil Kanya Mahavidyalaya, Islampur

Department Of History 2020-2021

Heritage Walk Students Participants

Sr. No	Name Of Students
1	AIWALE ARATI BALASO
2	KAMBLE AKANKSHA SHIVAJI
3	MESTRI SHEJAL SUNIL
4	PATIL AKANKSHA MANSING
5	PATIL RUTUJA TANAJI
6	PAWAR POOJA DHANAJI
7	PAWAR SHUBHANGI BALASAHEB
8	SAPKAL POOJA SUBHASH
9	SURYAWANSHI KOMAL CHANDRAKANT
10	VIRBHAKT ANKITA VIJAY

मासतरी वसंतदादा पाटील कन्या महाविद्यालय
इस्लामपूर

इतिहास विभाग 2020-21

किल्ले विशाळगड येथे 'टेरिटेज वॉक' संपन्न

शास्त्रांगी विद्यार्थिनी व प्राध्यापक

